

EVALUERING AF VEU-MILLIARDEN

STYRELSEN FOR FORSKNING OG UDDANNELSE
EVALUERINGSRAPPORT
MARTS 2020

WWW.RAMBOLL.COM

INDHOLD

1.	Sammenfatning og perspektivering	2
1.1	Vurdering af målopfyldelse	2
1.2	Vurdering af de konkrete initiativers virkning	3
1.3	Fremadrettede opmærksomhedspunkter	6
2.	Indledning	8
2.1	Evalueringsens baggrund og formål	8
2.2	Aftalen om VEU-milliarden og initiativer på det videregående område	8
2.3	Metode og datagrundlag	9
2.4	Læsevejledning	10
3.	Udvikling i aktiviteten inden for det tekniske og produktionsrettede område	11
3.1	Udvikling i aktiviteten på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser	12
3.2	Udvikling i kursistprofilen	17
3.3	Traditionen for opkvalificering blandt virksomhederne	18
4.	Virkninger af det øgede taxametertilskud	21
4.1	Har det øgede taxametertilskud haft de forventede virkninger?	22
4.2	Hvad kan forklare virkninger af det øgede taxametertilskud?	24
5.	Udviklingsprogrammet I – kortlægning af behov og udvikling af nye uddannelser	27
5.1	Har kortlægningen af kompetencebehov og udviklingen af nye uddannelser haft de forventede virkninger?	27
5.2	Hvad kan forklare virkningerne af kortlægningen af kompetencebehovene og udviklingen af nye uddannelser?	30
6.	Udviklingsprogrammet II – udvikling af fælles informations- og tilmeldingsportal	34
6.1	Har den fælles informations- og tilmeldingsportal haft de forventede virkninger?	35
6.2	Hvad kan forklare virkningerne af den fælles informations- og tilmeldingsportal?	36
7.	Udviklingsprogrammet III – lokale og nationale informationsaktiviteter	38
7.1	Har informationsaktiviteterne haft de forventede virkninger?	39
7.2	Hvad kan forklare virkningerne af informationsaktiviteterne?	40
8.	Proces og samarbejde - drivkræfter og barrierer	43
8.1	Drivkræfter	44
8.2	Barriere	46
9.	Adgang til åben uddannelse på det kunstneriske og maritime område	48
9.1	Udvikling i udbud og aktivitet på det kunstneriske og maritime område	49
9.2	Betydning af adgang til åben uddannelse på det kunstneriske og maritime område	50

BILAG

Bilag 1: Metode og datagrundlag

Bilag 2: Supplerende tabeller

1. SAMMENFATNING OG PERSPEKTIVERING

I nærværende rapport præsenteres resultaterne af en evaluering af VEU-milliarden på det videregående område. Evalueringen er gennemført af Rambøll Management Consulting (Rambøll) på opdrag fra Styrelsen for Forskning og Uddannelse i perioden fra oktober 2019 til marts 2020.

Med aftalen om VEU-milliarden blev der i perioden 2014-2020 afsat 1 mia. kr. til mere og bedre voksen-, efter- og videreuddannelse, hvoraf godt en tredjedel (357 mio. kr.) blev afsat til det videregående område med særligt fokus på at styrke faglærtes mulighed for at videreuddanne sig på akademisk niveau inden for det tekniske og produktionsrettede område. Målet var at øge aktiviteten og skabe en ny tradition for opkvalificering af faglærte gennem en række initiativer, der dels skulle styrke udbuddet af akademiuddannelser, dels styrke adgangen til og efterspørgslen på akademiuddannelser. Størstedelen af midlerne (250 mio. kr.) blev allokeret til at øge taxametertilskuddet for en række tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. De resterende midler blev afsat til et supplerende udviklingsprogram.

Evalueringen har for det første haft til **formål** at belyse, hvorvidt udmøntningen af VEU-milliarden har bidraget til at indfri de ønskede mål om at løfte aktiviteten på videregående voksen-, efter- og videreuddannelse (herefter VEU) og skabe en ny tradition for opkvalificering af faglærte. For det andet har formålet været at undersøge, hvordan de konkrete policy-instrumenter har virket i forhold til at sikre et relevant udbud af kurser og uddannelser, der matcher kompetencebehovene hos de faglærte, og til at nedbryde barrierer for, at faglærte deltager i videregående VEU.

Evalueringen er gennemført som en kombineret **målopfyldelses- og virkningsevaluering**. Datagrundlaget udgøres af registerdata fra Danmarks Statistiks kursistregister, data om deltagerpriser fra BygOvenPå¹ samt et omfattende interviewmateriale. Samlet set er der gennemført 82 interviews med:

- Uddannelsesansvarlige og medarbejdere fra virksomheder, som har benyttet sig af tekniske akademiuddannelser
- Ledelsesrepræsentanter og ansatte ved udbydere af tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser
- Ledelsesrepræsentanter fra kunstneriske og maritime uddannelsesinstitutioner
- Repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter og øvrigt involverede aktører i den referencegruppe, der er nedsat i forbindelse med udmøntningen af VEU-milliarden

I dette indledende kapitel sammenfattes evalueringens hovedkonklusioner. Med afsæt heri peges afslutningsvist på en række fremadrettede opmærksomhedspunkter, som er væsentlige at tage højde for i det videre arbejde med videregående VEU på det tekniske og produktionsrettede område.

1.1 Vurdering af målopfyldelse

VEU-milliarden har medført et væsentligt skridt i den rigtige retning...

Evalueringen viser, at initiativerne i aftalen om VEU-milliarden har haft en positiv betydning for aktiviteten på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. I 2018 var antallet af kursister, der har deltaget i et eller flere moduler på en teknisk eller produktionsrettet akademiuddannelse, mere end fordoblet sammenlignet med i 2014 (5.102 kursister i 2018). Aktiviteten er steget yderligere siden sommeren 2018, hvilket dog i høj grad også må forventes at skyldes muligheden

¹ BygOvenPå er institutionernes fælles informations- og tilmeldingsportal til tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser.

for at modtage midler fra omstillingsfonden, som blev oprettet med trepartsaftalen fra 2017. Analysen af kursistprofilen viser desuden, at det er lykkedes at få flere *faglærte* til at deltage i en teknisk eller produktionsrettet akademiuddannelse, hvilket var et centralt mål.

Når initiativerne i aftalen om VEU-milliarden har påvirket aktiviteten positivt, skyldes det for det første, at det er lykkedes at skabe et større og mere relevant *udbud* af akademiuddannelser og moduler set i forhold til kompetencebehovene på arbejdsmarkedet. Dertil kommer, at uddannelser og moduler med stor sandsynlighed er blevet oprettet og afviklet som planlagt. For det andet er det også i nogen grad lykkedes at styrke *efterspørgslen* ved at gøre udbuddet mere synligt og gennemskueligt samt ved at udbrede kendskabet hos målgruppen til de muligheder, der er i relation til efteruddannelse.

Stigningen i aktiviteten skal imidlertid også ses i lyset af, at der i de senere år har været et stigende politisk og samfundsmæssigt fokus på den globale og teknologiske udvikling, og at virksomhederne som følge deraf er blevet mere bevidste om vigtigheden af opkvalificering. Derudover har muligheden for at få tilskud fra omstillingsfonden fra sommeren 2018 som nævnt gjort det væsentligt mere økonomisk attraktivt for virksomheder og medarbejdere at benytte sig af akademiuddannelser på det tekniske og produktionsrettede område. Det er derfor svært at isolere den specifikke virkning af initiativerne i aftalen om VEU-milliarden.

... men målene er endnu ikke indfriet

Selvom initiativerne har medført et væsentligt skridt i den rigtige retning, er ambitionen om, at initiativerne skal løfte aktiviteten med 3.000 årstuderende på det tekniske område i perioden 2015-2020 endnu ikke indfriet ved udgangen af 2019, hvor initiativerne i aftalen ophører. Såfremt kursister til de indledende kurser til de tekniske akademiuddannelser tælles med, er omkring 75 pct. af målsætningen realiseret baseret på de seneste aktivitetsindberetninger til de tilskudsadministrative systemer. Selv hvis aktiviteten fortsat stiger i 2020, er det tvivlsomt, om målet realiseres fuldt ud. Dertil kommer, at der ikke umiddelbart kan identificeres en markant efteruddannelseskultur blandt virksomhederne i målgruppen. Selvom der ses begyndende tegn på, at efter- og videreuddannelse har fået et større fokus og prioriteres højere blandt nogle virksomheder, er der fortsat meget stor forskel på, hvorvidt der på den enkelte arbejdsplads er fokus på og/eller en etableret praksis for opkvalificering. For mange virksomheder er det fortsat en udfordring at motivere medarbejderne til at deltage i opkvalificering og at skulle undvære medarbejderne i produktionen. Sidstnævnte gælder særligt for mindre virksomheder.

At målene endnu ikke er indfriet, kan formentlig henføres til flere faktorer. For det første er initiativerne udmøntet i en periode præget af et økonomisk opsving. Såvel denne evaluering som tidligere undersøgelser indikerer, at private virksomheder er mere tilbageholdende med at benytte sig af videregående VEU under højkonjunktur, fordi de har svært ved at undvære deres medarbejdere, når der er et stort pres på produktionen. For det andet tegner evalueringen et billede af, at ikke alle initiativer har virket som tiltænkt, og at omfanget af nogle af initiativerne (særligt informationsaktiviteterne) ikke har været stort nok til at realisere de ønskede virkninger. Dette udfoldes i det følgende. Endelig er det væsentligt at bemærke, at målet blev fastsat med en væsentlig usikkerhed.

1.2 Vurdering af de konkrete initiativers virkning

Det øgede taxametertilskud har været virkningsfuldt i forhold til at sikre oprettelse af moduler

Det forhøjede taxametertilskud har medført et generelt fald i deltagerprisen på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. Deltagerprisen er dog steget undervejs i perioden, og der er relativt store forskelle i deltagerprisen på tværs af uddannelsesinstitutioner og uddannelser.

Mange af institutionerne har kun i mindre grad nedsat deltagerprisen, og har i stedet prioriteret at anvende det forhøjede taxametertilskud til at oprette mindre hold end tidligere for derigennem at undgå aflysninger og sætte gang i de nye uddannelser. Ifølge institutionerne har dette været afgørende for at kunne øge aktiviteten på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. Som det uddybes nedenfor, er antallet af moduler, der både udbydes og oprettes steget markant i perioden.

I virksomhedernes optik er økonomien en relativt afgørende faktor i forhold til deres brug af videregående VEU, men selve deltagerprisen har kun i mindre grad betydning for, hvorvidt virksomhederne vælger at sende deres medarbejdere på efteruddannelse. Udgiften ved at undvære en medarbejder i den daglige drift, dvs. produktionstab, er en væsentlig større barriere for deltagelse i videregående VEU end selve deltagerprisen. Dertil kommer, at muligheden for at søge tilskud via fonde har været af større betydning for virksomhedernes beslutning om at deltage i en akademiuddannelse end de lavere deltagerpriser. Selvom både lavere deltagerpriser og styrkede tilskudsmuligheder har medført færre udgifter til deltagelse i akademiuddannelser, påvirker de altså virksomhedernes adfærd forskelligt. Samlet set har det øgede taxametertilskud kun i mindre grad stimuleret efterspørgslen som følge af lavere deltagerpriser. I stedet har det bidraget til et større og mere stabilt udbud og derigennem styrket aktiviteten.

Udviklingsprogrammet har bidraget positivt til udvikling af nye uddannelser

Udviklingsprogrammet har bidraget til, at institutionerne i fællesskab har udviklet syv nye akademiuddannelser, som i alt omfatter 77 nye moduler. Dette er væsentlig flere end målet om 30-40 nye moduler, som fremgår af aftaleteksten. Alle uddannelserne er desuden blevet udbudt og oprettet af mindst én institution, og samlet set er antallet af oprettede moduler steget betragteligt blandt alle institutioner i perioden. Den positive udvikling skyldes både udbud af de nye uddannelser og et større udbud af de eksisterende uddannelser. Derudover er der blandt både institutioner, parter og virksomheder enighed om, at uddannelserne ud fra en generel betragtning matcher de kompetencebehov, der er på arbejdsmarkedet. De er desuden tilrettelagt på en fleksibel og relevant måde, som tilgodeser virksomhedernes og medarbejdernes præferencer. Et stabilt, relevant og fleksibelt udbud af uddannelser og moduler vurderes at være afgørende for at kunne få flere virksomheder til at benytte sig af efteruddannelse.

Ifølge institutionerne har det været positivt for udviklingen af nye uddannelser, at der som led i initiativet er gennemført en indledende kortlægning af kompetencebehovene på arbejdsmarkedet, som udviklingsarbejdet har kunnet tage udgangspunkt i. Derudover har det bidraget positivt til uddannelsernes indholdsmæssige relevans, at institutioner og arbejdsmarkedets parter har samarbejdet omkring udviklingen af de nye uddannelser.

Den fælles portal BygOvenPå har styrket overblikket over udbuddet, men fungerer først og fremmest som tilmeldingsportal

Som led i udmøntningen af VEU-milliarden er der udviklet en fælles informations- og tilmeldingsportal; BygOvenPå. Der er blandt institutionerne enighed om, at indholdet på BygOvenPå er relevant, at det giver et let tilgængeligt overblik over udbuddet, og at det er meget anvendeligt i de lokale informationsaktiviteter. Ifølge interviews med både parter, institutioner og virksomheder kender en del af virksomhederne også til portalen – det gælder særligt de virksomheder, som efterspørger opkvalificering.

Evalueringen peger imidlertid på, at BygOvenPå primært har funktion som en tilmeldingsportal – og ikke en informationsportal. Det vil sige, at virksomhederne og medarbejderne først og fremmest bruger portalen, efter de har besluttet sig for at deltage i en akademiuddannelse og ønsker at tilmelde sig. Mange søger først og fremmest information på den lokale uddannelsesinstitution

hjemmeside og bliver herfra videresendt til BygOvenPå. Derudover bliver portalen i mindre grad anvendt til at omplacere kursister i tilfælde af for få tilmeldinger hos den enkelte institution. I sig selv bidrager BygOvenPå således i mindre grad til at øge aktiviteten, men den fungerer som et hensigtsmæssigt værktøj i de øvrige informationsaktiviteter.

Informationsindsatserne har udbredt kendskabet til de tekniske akademiuddannelser blandt nogle – men langt fra alle – virksomheder

De nationale og lokale informationsaktiviteter har bidraget til at udbrede kendskabet til mulighederne for og potentialerne i efter- og videreuddannelse på det tekniske og produktionsrettede område. Det fremhæves af både institutioner og parter som særligt virkningsfuldt, at institutionerne og arbejdsmarkedets parter har samarbejdet om at udbrede kendskabet til de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, og at der centralt er udviklet forskellige informations- og vejledningsmaterialer, som institutioner og parter har kunnet bruge i deres dialog med virksomhederne.

Informationsindsatsen vurderes at være af stor betydning for aktiviteten, idet bevidsthed om mulighederne i efteruddannelse er afgørende for virksomheders og medarbejders motivation til at tage en akademiuddannelse. I forlængelse heraf er der blandt både institutioner og parter en oplevelse af, at særligt de relationelle, opsøgende indsatser i form af fx virksomhedsbesøg er virkningsfulde, idet der her kan sættes fokus på virksomhedernes specifikke kompetencebehov, og hvordan de kan imødekommes gennem akademiuddannelser.

Evalueringen tegner et billede af, at institutionerne og parterne med informationsindsatsen først og fremmest er nået ud til virksomheder, som allerede har et erkendt behov for og en konkret efterspørgsel på efter- og videreuddannelse. Blandt både parter og institutioner er der samtidig en erkendelse af, at der fortsat udestår et stort arbejde med at nå ud til de øvrige virksomheder. I overensstemmelse med dette indikerer udsagn fra virksomhederne, at der fortsat er en betydelig andel af virksomhederne, som ikke til fulde kender mulighederne for efteruddannelse, og som ikke er bevidste om den øgede informationsindsats.

Adgang til åben uddannelse har kun i begrænset omfang givet faglærte nye muligheder for efteruddannelse inden for det kunstneriske og maritime område

Adgang til åben uddannelse har kun i begrænset omfang betydet, at faglærte har fået nye muligheder for efter- og videreuddannelse inden for de kunstneriske og maritime områder, som var formålet. Der er ikke udviklet eller udbudt nye efter- og videreuddannelser målrettet faglærte inden for det kunstneriske område efter aftalen om VEU-milliarden, ligesom der kun er udbudt få enkeltfag efter lov om åben uddannelse inden for det maritime område.

På det maritime område skyldes det manglende udbud først og fremmest, at institutionerne oplever et relativt lille kundegrundlag og dermed begrænset efterspørgsel. De maritime institutioner giver desuden udtryk for, at udbudsretten inden for det tekniske område udgør en barriere for deres udbud af videregående VEU, ligesom der ikke er kultur og tradition for at udbyde efteruddannelse blandt størstedelen af de maritime uddannelsesinstitutioner. På det kunstneriske område har institutionerne kun i mindre grad haft fokus på at arbejde med de muligheder, som lov om åben uddannelse indebærer. Generelt anser de kunstneriske uddannelsesinstitutioner i mindre grad de faglærte som en naturlig målgruppe for deres uddannelser.

Samarbejdet om VEU-milliarden har givet sektoren et styrket afsæt for at arbejde videre med at fremme videregående VEU på det tekniske og produktionsrettede område

Som led i udmøntningen af VEU-milliarden har der været nedsat en referencegruppe bestående af repræsentanter fra institutionerne, arbejdsmarkedets parter og ministeriet. Ifølge alle aktører har det bidraget positivt til processen, fordi der er skabt forståelse og indsigt på tværs af de involverede

aktører, og fordi alle aktører er gået ud med det samme mål og budskab. Både institutionerne og arbejdsmarkedets parter har en overvejende positiv opfattelse af processen og samarbejdet som helhed. Der er dog også aktører, som oplever, at forskelle i aktørernes bidrag og ansvar samt underliggende uenigheder og konkurrence i sektoren har været medvirkende til at skabe visse gnidninger i samarbejdet om udmøntningen af VEU-milliarden. Dette gælder særligt internt mellem institutionerne.

Såvel samarbejdet i referencegruppen som det øvrige samarbejde mellem institutioner og parter omkring informationsaktiviteter og udvikling af nye uddannelser har bidraget til, at der er skabt styrkede relationer på tværs af institutioner, parter og ministeriet. Derudover har processen bidraget til, at institutionerne har fået et større strategisk fokus på og en stærkere kultur for efteruddannelse. Samlet set efterlader det således sektoren med et styrket afsæt for at arbejde videre med at styrke aktiviteten på videregående VEU på det tekniske og produktionsrettede område.

1.3 Fremadrettede opmærksomhedspunkter

Nedenfor har Rambøll med afsæt i evalueringens hovedresultater fremhævet en række perspektiverende opmærksomhedspunkter, der vurderes betydningsfulde i det videre arbejde med at styrke aktiviteten på det tekniske og produktionsrettede område. Intentionen med perspektivering er at inspirere til den videre udvikling af området.

Behov for målrettet og vedvarende indsats for at ændre kulturen blandt virksomhederne

Såvel denne evaluering som andre undersøgelser² peger på, at virksomhedernes og medarbejdernes grundlæggende motivation for efteruddannelse er kernen i beslutningen om at deltage i videregående VEU. Motivation formes bl.a. af kulturen for efteruddannelse på den enkelte arbejdsplads – og i branchen generelt. Blandt de tekniske og produktionsrettede virksomheder har der traditionelt ikke været en stærk kultur for efteruddannelse, og det tager tid at skabe en ny kultur. Med VEU-milliarden er der taget et væsentligt skridt i den rigtige retning, men det er afgørende, at fokusset på livslang læring fastholdes, hvis det skal lykkes at skabe en stærk efteruddannelseskultur blandt virksomhederne. Det er usikkert, om perioden har været lang nok til at sikre tilstrækkelig forankring af de iværksatte initiativer og forandringer. Der kan derfor fortsat være behov for at understøtte den fælles indsats gennem strukturer for samarbejde og partnerskaber mellem institutioner og parter.

Behov for at oversætte udfordringer og behov til efterspørgsel på efteruddannelse

Behovet for efteruddannelse er i nogle tilfælde et ikke-erkendt behov blandt virksomheder og deres medarbejdere. Evalueringen indikerer, at initiativerne i VEU-milliarden ikke nødvendigvis er nået helt ud til disse grupper. I forlængelse af ovenstående er der derfor behov for, at institutioner og parter fortsat prioriterer opsøgende, relationelle informationsaktiviteter. For at hjælpe virksomheder med at forstå deres kompetence- og opkvalificeringsbehov er det væsentligt, at institutionerne – når de møder virksomhederne – starter med at sætte fokus på virksomhedernes konkrete udfordringer og problemstillinger, og hvilken betydning samfundsudviklingen har for virksomheden. I forlængelse heraf kan institutionerne gå i dialog med virksomhederne om, hvilke kompetencebehov det giver anledning til nu og i fremtiden, og hvordan det kan imødekommes med de tilbud, der er inden for offentlig videregående VEU.

Lettilgængelig adgang til relevante uddannelser er mere afgørende end prisen

Det tekniske og produktionsrettede område omfatter en række specialiserede kompetenceområder, hvor institutionernes kundegrundlag som udgangspunkt er mindre. Dertil kommer, at området er

² Oxford Research (2020): *Barrierer for brug af videregående VEU*; DEA (2019): *Imellem ansvar, identitet og fremtider. En undersøgelse af faglærtes motivation for efteruddannelse*; Epinion (2017): *Analyse af individers og virksomheders brug af voksen- og efteruddannelse*.

kendetegnet ved, at kompetencebehovet hurtigt ændrer sig som følge af den teknologiske udvikling. Det kan gøre det mindre økonomisk attraktivt for institutionerne at udvikle, udbyde og løbende tilpasse uddannelser inden for dette område. Takstforøgelserne har medvirket til at gøre det mere rentabelt for institutionerne at oprette moduler med færre deltagere og derved kunne eksperimentere med nye uddannelser/nyt indhold i de eksisterende uddannelser og løbe dem i gang. Takstforøgelserne har således også bidraget til, at flere moduler oprettes sammenlignet med tidligere og derigennem medvirket til at styrke aktiviteten. Samtidig indikerer evalueringen, at virksomhedernes omkostninger ved at skulle undvære deres medarbejdere er en større barriere for deltagelse i videregående VEU end den specifikke deltagerpris. Dertil kommer, at for mange aflysninger på sigt kan reducere virksomhedernes motivation for at deltage i videregående VEU³. Det er væsentligt at have disse mekanismer for øje i forbindelse med fremtidige prioriteringer på området.

Større synergi mellem fuldtids- og deltidsuddannelser og mere samarbejde

På de områder, hvor det kan være svært at samle kursister til en hel akademiuddannelse, kan alternative løsninger være i højere grad at tænke i at udbyde enkeltfag fra fuldtidsuddannelserne eller i at indgå samarbejde med andre institutioner om at udbyde og oprette uddannelser og moduler. Det gælder fx det kunstneriske og maritime område. Generelt synes der fortsat at være et uudnyttet potentiale i forhold til at skabe større sammenhæng og synergi mellem fuldtids- og deltidsuddannelserne og i muligheden for at samarbejde med andre institutioner om udbud og oprettelse af uddannelser og moduler.

Bedre information om prisudvikling

Det er generelt vanskeligt at få et præcist billede af, hvordan deltagerprisen har udviklet sig på tværs af de uddannelser, der har været omfattet af forhøjet taxametertilskud – og hvordan dette adskiller sig fra de øvrige uddannelser. Det skyldes dels, at priserne opgøres forskelligt på tværs af undervisningstyper og institutioner, dels at det er ugennemsigtigt, hvordan priserne er opgjort. Derudover er det alene på BygOvenPås hjemmeside, at deltagerpriserne for uddannelser omfattet af øget taxametertilskud fremgår samlet. Her går priserne kun tilbage til VEU-milliardens indførelse (dvs. 2015), ligesom kvaliteten af data er svingende. I forhold til fremadrettet at kunne følge og undersøge prisudviklingen, herunder betydningen af prisudviklingen for både aflysninger, holdstørrelse og deltagelse, vil det være hensigtsmæssigt med en større gennemsigtighed omkring priser og bedre data om prisudvikling.

³ Oxford Research (2020). *Barrierer for brug af videregående VEU*.

2. INDLEDNING

På opdrag af Styrelsen for Forskning og Uddannelse har Rambøll Management Consulting (Rambøll) gennemført en evaluering af VEU-milliarden på det videregående uddannelsesområde. Evalueringen er gennemført i perioden fra oktober 2019 til marts 2020.

2.1 Evalueringens baggrund og formål

I 2013 indgik regeringen og arbejdsmarkedets parter aftalen *Vækstplan DK*, som havde til formål at styrke og bevare Danmark som produktionsland. Med aftalen blev der i perioden 2014-2020 afsat 1 mia. kr. til mere og bedre voksen-, efter- og videreuddannelse, hvoraf godt en tredjedel blev afsat til det videregående område med særligt fokus på at styrke faglærtes mulighed for at videreudanne sig på akademisk niveau inden for det tekniske og produktionsrettede område. Aftalen udsprang bl.a. af en længere periode med begrænset aktivitet inden for voksen-, efter- og videreuddannelse (VEU) på det tekniske og produktionsrettede område. Dette udgjorde en udfordring, idet den eksponentielle teknologiske udvikling og den stigende digitalisering af samfundet løbende afleder nye kompetencebehov og stiller krav om opkvalificering af arbejdsstyrken.

Målet med de 357 mio. kr., som blev afsat til det videregående område, var at øge aktiviteten og skabe en ny tradition for opkvalificering af faglærte gennem en forhøjelse af taxametertilskuddet og nedsættelse af deltagerbetalingen på en række akademiuddannelser samt et udviklingsprogram. Udviklingsprogrammet skulle bidrage til udvikling af nye uddannelser samt mere og bedre information om muligheder inden for videregående VEU.

Med afsæt i ovenstående har evalueringen haft til formål at belyse to overordnede spørgsmål:

1. Har udmøntningen af VEU-milliarden bidraget til at indfri de ønskede mål om at løfte aktiviteten på videregående VEU på det tekniske område og skabe en ny tradition for opkvalificering af faglærte?
2. Hvordan har de konkrete policy-instrumenter virket i forhold til at sikre et relevant udbud af kurser og uddannelser, der matcher kompetencebehovene hos de faglærte, og til at nedbryde barrierer for, at faglærte deltager i videregående VEU?

Samlet set skal evalueringen bidrage med viden om, hvordan de valgte policy-instrumenter har virket, og dermed give et styrket vidensgrundlag for beslutninger om fremtidige prioriteringer og initiativer inden for videregående VEU.

2.2 Aftalen om VEU-milliarden og initiativer på det videregående område

Som følge af aftalen om VEU-milliarden er der blevet iværksat en række initiativer for at styrke det videregående voksen- og efteruddannelsesområde med særligt fokus på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. Størstedelen af midlerne har været allokert til en forhøjelse af taxametertilskuddet til udvalgte akademiuddannelser.

Evalueringen har haft fokus på virkningerne af følgende fem initiativer:

- **Øget taxametertilskud:** For at hjælpe de nye akademiuddannelser på det tekniske område godt i gang og understøtte aktivitetsudviklingen er taxametertilskuddet til deltidsuddannelser på det tekniske område forhøjet med op mod ca. 25.000 kr. pr. årselev i perioden 2015-2019 med henblik på, at deltagerbetalingen skal nedsættes. Siden 2018 er tre merkantile akademiuddannelser yderligere blevet omfattet af forhøjede taxametertilskud.

- **En fokuseret kortlægning af arbejdsmarkedets behov og udvikling og implementering af nye uddannelsesstilbud:** Med afsæt i en kortlægning af arbejdsmarkedets behov for kompetencer har uddannelsesinstitutionerne fået til opgave at udvikle og implementere en række nye og mere fleksible akademiuddannelser inden for det tekniske og produktionsrettede område.
- **Udvikling af fælles informations- og tilmeldingsportal:** I et samarbejde mellem ministeriet, arbejdsmarkedets parter og institutionerne er der udviklet en fælles informations- og tilmeldingsportal, som har fået navnet BygOvenPå. Portalen skal gøre det nemmere for både virksomheder og faglærte at få overblik over akademiuddannelserne på det tekniske og produktionsrettede område.
- **Lokale og nationale informationsaktiviteter:** Med VEU-milliarden er der afsat midler til at gennemføre en informationsindsats bestående af nationale informationsaktiviteter samt en række lokale informationsprojekter forankret hos de enkelte uddannelsesinstitutioner. Informationsaktiviteterne skal udbrede kendskabet til muligheder for efteruddannelse og de potentielle gevinster herved.
- **Adgang til åben uddannelse:** De kunstneriske og maritime uddannelsesinstitutioner er blevet omfattet af lov om åben uddannelse med henblik på at styrke de faglærtes muligheder for deltidsuddannelse inden for disse områder. Det indebærer, at der ydes taxameter-tilskud til deltidsuddannelser, og at der gives adgang til SVU.

Analysens fokus er først og fremmest på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser og gruppen af tekniske faglærte, da de udgør den primære målgruppe for initiativerne i aftalen om VEU-milliarden. Der ses dog også på udviklingen i aktiviteten og deltagerprisen for de tre merkantile akademiuddannelser, som senest er blevet omfattet af takstforøgelserne, og som nu også er en del af BygOvenPå.

2.3 Metode og datagrundlag

Evalueringen består overordnet af en kombineret målopfyldelsesevaluering og virkningsevaluering. Med målopfyldelsesevalueringen er det belyst, hvorvidt målene om at skabe en ny tradition for opkvalificering af faglærte samt øget aktivitet på videregående VEU er indfriet. Virkningsevalueringen har belyst, hvorvidt og hvordan de centrale initiativer i aftalen (det forhøjede taxameter-tilskud og udviklingsprogrammet) har bidraget til at realisere målene. Som led i opstartsfasen er der udviklet en forandringsteori over initiativernes virkninger, som har guidet den efterfølgende dataindsamling og analyse.

Evalueringen er gennemført med udgangspunkt i en mixed methods-tilgang, hvor kvantitative og kvalitative data beriger hinanden. De forskellige datakilder fremgår af tabellen på næste side.

Tabel 2-1: Oversigt over datakilder

Kvantitative datakilder	1) Registerdata om udbud, aktivitet og kursistprofil fra Danmarks Statistik (Kursistregistret). 2) Data om taxametertilskud og deltagerbetaling og aktivitet fra BygOvenPå.
Kvalitative datakilder	3) 10 telefoninterviews med repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter og øvrige involverede aktører i referencegruppen. 4) Casebesøg på seks uddannelsesinstitutioner med interviews med ledelse og medarbejdere involveret i informationskampagnen og BygOvenPå. 5) Telefoninterviews med uddannelsesansvarlige og medarbejdere fra 30 virksomheder, der har deltaget i efteruddannelse inden for det tekniske og produktionsrettede område. 6) Telefoninterviews med ledelsesrepræsentanter fra to kunstneriske uddannelsesinstitutioner og to maritime uddannelsesinstitutioner.

Se bilag 1 for en udførlig beskrivelse af evalueringens metode, datagrundlag og datagrundlagets kvalitet.

2.4 Læsevejledning

Udover **sammenfatningen** (kapitel 1) og nærværende **indledning** (kapitel 2) indeholder rapporten syv kapitler. De første seks kapitler fokuserer på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, mens kapitel 9 belyser de kunstneriske og maritime deltidsuddannelser til faglærte.

- **Kapitel 3** sætter fokus på udviklingen i aktiviteten inden for det tekniske og produktionsrettede område og undersøger, hvorvidt det er lykkedes at realisere målene om at løfte aktiviteten med 3.000 årstuderende i perioden 2015-2020. Samtidig afdækker kapitlet, om der er skabt en ny og styrket tradition for opkvalificering og livslang læring blandt faglærte på det tekniske og produktionsrettede område.
- **Kapitel 4-7** undersøger virkningerne af de enkelte initiativer og aktiviteter i VEU-milliarden, herunder et øget taxametertilskud (kapitel 4), udvikling og implementering af nye uddannelser (kapitel 5), udvikling af en fælles informations- og tilmeldingsportal (kapitel 6) og nationale og lokale informationsaktiviteter (kapitel 7). Herunder ses der også nærmere på, hvilke faktorer knyttet til både indhold og implementering af initiativerne der kan være med til at forklare virkningerne (eller fraværet heraf).
- **Kapitel 8** belyser den overordnede proces for og organisering af samarbejdet omkring møntningen af VEU-milliarden. Kapitlet sætter fokus på, hvilke drivkræfter og barrierer der har eksisteret i samarbejdet mellem uddannelsesinstitutioner, arbejdsmarkedets parter og referencegruppen.
- **Kapitel 9** sammenfatter analysen af de kunstneriske og maritime uddannelser, herunder hvilken betydning det har haft for udbuddet og aktiviteten, at de maritime og kunstneriske uddannelsesinstitutioner er blevet omfattet af lov om åben uddannelse.

Bilag: I bilag 1 er præsenteret en detaljeret beskrivelse af analysens datagrundlag, dataindsamlingsproces og datakvalitet. Bilag 2 indeholder supplerende tabeller (som ikke fremgår af rapporten), der viser udviklingen i aktiviteten delt op på institutioner og uddannelser.

3. UDVIKLING I AKTIVITETEN INDEN FOR DET TEKNISKE OG PRODUKTIONSRETTEDE OMRÅDE

Det overordnede formål med initiativerne i VEU-milliarden har været at skabe en ny tradition for opkvalificering, videreuddannelse og livslang læring blandt faglærte. Flere faglærte skulle have muligheden for tage en efteruddannelse på videregående niveau, hvor særligt det tekniske og produktionsrettede område tidligere har været præget af meget lav aktivitet. I aftaleteksten blev det med forbehold for væsentlig usikkerhed skønnet, at initiativerne (fuldt indfaset) kunne løfte aktiviteten på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser med i alt 3.000 årselever, svarende til godt 20.000 kursister i perioden 2014-2020.

Dette kapitel undersøger, om det er lykkedes at løfte aktiviteten, og om der er skabt en ny og styrket tradition for opkvalificering blandt faglærte. De samlede hovedpointer fra dette kapitel fremgår nedenfor.

KAPITLETS HOVEDPUNKTER

- Aftalen om VEU-milliarden har medvirket til at øge aktiviteten markant på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser i perioden. Målsætningen om at løfte aktiviteten på videregående VEU med i alt 3.000 årselever, svarende til godt 20.000 kursister i perioden, er dog ikke realiseret endnu. Hvis de indledende kurser til de tekniske akademiuddannelser inkluderes, er aktiviteten øget med omtrent 2.241 årselever i perioden 2015-2019, svarende til 75 pct. af målsætningen. En del af denne stigning må dog formodes også at skyldes, at det fra 2018 blev muligt at få tilskud til deltagelse i akademiuddannelser fra omstillingsfonden, som fulgte af trepartsaftalen fra 2017.
- Antallet af *faglærte*, der tager en teknisk eller produktionsrettet akademiuddannelse, er steget med 126 pct. fra 2014 til 2018. Det er således lykkedes at få betydeligt flere faglærte til at tage en videregående efteruddannelse inden for det tekniske og produktionsrettede område.
- Aktivitetsstigningen på det tekniske og produktionsrettede område er drevet af øget aktivitet på både de gamle og de nye tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, og der er generelt sket et løft i aktiviteten på tværs af uddannelsesinstitutioner og geografiske områder.
- Der er fortsat stor forskel på, hvorvidt der på den enkelte arbejdsplads er tradition for opkvalificering og efteruddannelse på det tekniske og produktionsrettede område. Der synes at være begyndende tegn på et styrket fokus på opkvalificering, men der er endnu ikke sket en decideret kulturændring blandt virksomhederne på det tekniske og produktionsrettede område.

Analysen af aktiviteten er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik om aktiviteten på videregående VEU, som kun går frem til og med august 2018. For at give et bud på virkningerne af initiativerne i VEU-milliarden til og med tidspunktet for evalueringen er der foretaget en fremskrivning for de sidste fire måneder af 2018, ligesom der er foretaget en forsigtig fremskrivning for 2019, som er baseret på udviklingen i de foregående år (jf. bilag 1).

Fremskrivningen tager ikke højde for virkningerne af de tilskudsmuligheder, der er skabt via oprettelsen af omstillingsfonden som led i den seneste trepartsaftale fra 2017. Med omstillingsfonden blev det muligt for faglærte og ufaglærte at få op til 10.000 kr. i tilskud til uddannelsesmoduler på

akademi- eller diplomuddannelser⁴. I de fleste tilfælde har uddannelsesmodulerne således været gratis for virksomhederne. Der er tale om en væsentlig økonomisk tilskyndelse for faglærte og ufaglærte til at tage uddannelsesmoduler på videregående VEU, som ifølge interviews med både institutioner og virksomheder har haft stor indflydelse på, om virksomheder og de faglærte medarbejdere har valgt at benytte sig af de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. Tilskud fra omstillingsfonden må derfor forventes at have haft en virkning på aktiviteten efter den 1. august 2018, hvor omstillingsfonden trådte i kraft. En fremskrivning af aktiviteten baseret på udviklingen i aktiviteten frem til den 1. august 2018 kan således give et realistisk bud på den mere eller mindre isolerede virkning af VEU-milliarden. Det kan med andre ord give en indikation af, hvorvidt aftalen om VEU-milliarden i sig selv har bidraget til aktivitetsstigninger inden for de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, og i hvilken grad det oprindelige skøn om, at initiativerne i aftalen kunne løfte aktiviteten på videregående VEU med i alt 3.000 årselever, er opfyldt.

Som supplement til data fra Danmarks Statistik inddrages de nyeste aktivitetsindberetninger til de tilskudsadministrative systemer, som evaluator har fået adgang til gennem opdragsgiver. Med disse aktivitetsindberetninger kan evalueringen også vise de reelle aktivitetstal for den samlede periode og på den måde give et heldækkende billede af aktivitetsstigningen⁵.

3.1 Udvikling i aktiviteten på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser

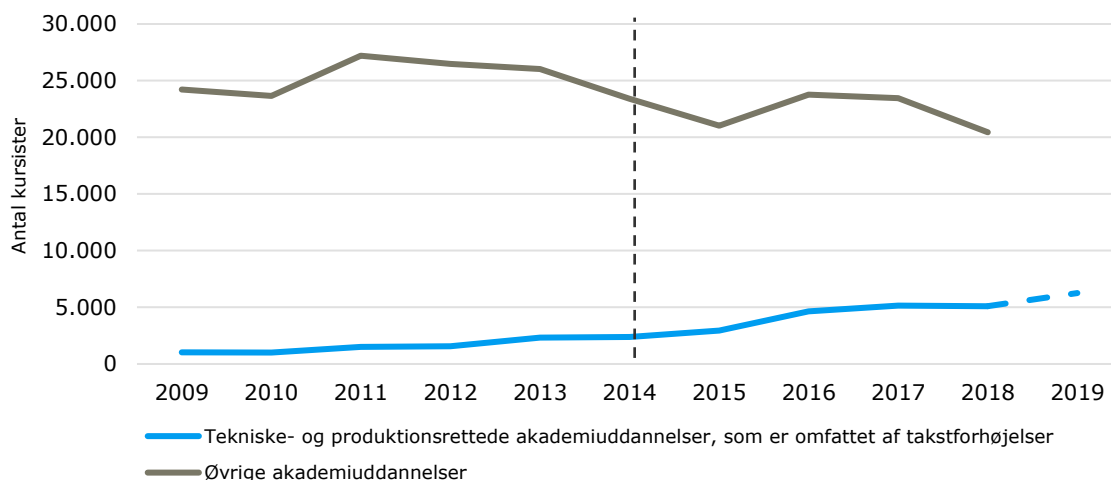
3.1.1 Den samlede udvikling i aktiviteten

Det primære formål med VEU-milliarden har været at øge aktiviteten på det tekniske og produktionsrettede område, der i en årrække har været præget af meget lav aktivitet. Figuren herunder viser antallet af kursister, som har deltaget i et eller flere moduler på en teknisk eller produktionsrettet akademiuddannelse, der har været omfattet af takstforhøjelser (blå linje), og antallet af kursister, som har deltaget i et eller flere moduler på en af de øvrige akademiuddannelser (grå linje).

Figuren viser, at **antallet af kursister, der har deltaget i et modul på en teknisk eller produktionsrettet akademiuddannelse, er mere end fordoblet fra 2014 til 2018**. I 2014 var der 2.382 kursister på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, mens der i 2018 var 5.102 kursister. Det svarer til en stigning i antallet af kursister på 114 pct. I modsætning hertil har aktiviteten på de øvrige akademiuddannelser, som ikke er omfattet af initiativerne i aftalen, været faldende. Dette vidner alt andet lige om, at aftalen om VEU-milliarden har bidraget til at øge aktiviteten på det tekniske og produktionsrettede område. Som det vil blive udfoldet i afsnit 3.3, kan en del af den øgede aktivitet dog også skyldes, at der i de senere år har været et stigende politisk og samfundsmæssigt fokus på den teknologiske udvikling på dette område.

⁴ <https://ufm.dk/uddannelse/videregaende-uddannelse/efter-og-videreuddannelse/veu-omstillingsfond>.

⁵ Datagrundlaget i disse nyeste aktivitetsindberetninger udgøres af aktivitet, som indgår i tilskudsberegningen. Aktivitet, der vedrører beskæftigelsesordninger, er frakodet og indgår derfor ikke i disse reelle aktivitetstal. Det har ikke været muligt at frakode aktivitet fra beskæftigelsesordninger i evalueringens registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 3-1: Udviklingen i aktiviteten på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser

Note: Aktiviteten for de sidste fire måneder af 2018 og hele 2019 er baseret på en fremskrivning, hvorfor disse tal skal fortolkes med en vis forsigtighed. Den aktivitet, som ligger til højre for den stiplede linje, har fundet sted i perioden under VEU-milliarden (2015-2019).

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger er foretaget af Rambøll.

Aktivitetsstigningen har særligt fundet sted fra 2016, hvor der var mere end 1.700 nye kursister sammenlignet med i 2015. Institutionerne giver i interviews udtryk for, at det har været en stor og længerevarende implementeringsopgave at udvikle nye akademiuddannelser samt planlægge og gennemføre nationale og lokale informationsindsatser. Flere af de nye akademiuddannelser, herunder *automation og drift*, *elinstallation* og *VVS-installation*, blev fx først oprettet i 2016. Det er således ikke overraskende, at der først for alvor er sket en stigning i aktiviteten i 2016 og 2017 efter den indledende implementeringsfase. Aktiviteten stiger ligeledes i 2017, om end i mindre grad sammenlignet med 2016, hvorefter der sker et minimalt fald i antallet af kursister i 2018⁶. Tabellen herunder viser aktiviteten målt i antal kursister og antal årselever på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, som har været omfattet af takstforhøjelser. Som det fremgår af tabellen, er aktiviteten på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser omfattet af tekstforhøjelser øget med 8.316 kursister, svarende til 1.181 årselever, i perioden 2015-2018, når der sammenlignes med antallet i 2014.

Tabel 3-1: Aktiviteten på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser omfattet af tekstforhøjelser

År	2014	2015	2016	2017	2018	Total 2015-18	2019	Total 2015-19
Antal kursister	2.382	2.940	4.650	5.152	5.102*	-	6.258*	-
Aktivitetsstigning (kursister)	-	558	2.268	2.770	2.720*	8.316*	3.876*	12.192*
Antal årselever	352	439	691	763	698*	-	836*	-
Aktivitetsstigning (årselever)	-	86	339	410	346*	1.181*	484*	1.665*

Note: Aktivitetsstigningen er beregnet som differencen mellem aktiviteten i 2014 og aktiviteten i det pågældende år.

*De sidste fire måneder af 2018 og hele 2019 er baseret på en fremskrivning og er derfor behæftet med en vis usikkerhed.

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger er foretaget af Rambøll.

Hvis fremskrivningen for 2019 inkluderes med det forbehold, at det er behæftet med væsentlig usikkerhed, er den estimerede aktivitet øget med 12.192 kursister, svarende til 1.665 årselever, i

⁶ Aktiviteten for de sidste fire måneder af 2018 er, som tidligere beskrevet, baseret på en fremskrivning, jf. metodebilaget. Den reelle aktivitet vil som følge af omstillingsfonden sandsynligvis være højere i disse måneder.

perioden 2015-2019, når der sammenlignes med antallet i 2014. Analysen indikerer således, at det efter 2019 endnu **ikke er lykkedes at realisere målsætningen om, at VEU-milliarden skal løfte aktiviteten med i alt 3.000 årselever** på det tekniske og produktionsrettede område, svarende til godt 20.000 kursister, i perioden 2015-2020. Samme konklusion gør sig gældende, hvis aktivitetsstigningen inden for de tre merkantile uddannelser omfattet af takstforøgelser medtages, jf. nedenstående boks.

Boks 3-1: Udviklingen i aktiviteten for de tre merkantile uddannelser omfattet af takstforøgelser

I 2018 blev tre merkantile akademiuddannelser – *Kommunikation og formidling, Salg og markedsføring, Økonomi- og ressourcestyring* – også omfattet af takstforhøjelser. Disse takstforhøjelser på de merkantile akademiuddannelser har imidlertid ikke medført en stigning i antallet af årselever i 2018 og 2019 – der er i stedet sket et fald på hhv. 30 og 28 årselever i 2018 og 2019, hvis man sammenligner med 2017.

Ledelsesrepræsentanter fra institutionerne giver i interviews udtryk for, at de først nu oplever det fulde afkast af informationsaktiviteterne og den fælles informations- og tilmeldingsportal (mere herom i kapitel 6). Det kan derfor ikke udelukkes, at aktiviteten stiger yderligere i 2020 og kommer tættere på målsætningen i aftalen. På den anden side bortfalder det forhøjede taxametertilskud samt midler til de øvrige initiativer i 2020, hvorfor der modsat kan sættes spørgsmålstegn ved, hvor meget aktiviteten stiger yderligere i 2020 som følge af aftalen om VEU-milliarden.

Ovenstående konklusion gælder også, hvis der i stedet fokuseres på de seneste aktivitetsindberetninger til de tilskudsadministrative systemer, som evaluator har fået adgang til gennem opdragsgiver. Af disse aktivitetsindberetninger fremgår det, at den reelle aktivitet er øget med knap 1.863 årselever i perioden 2015-2019, når der sammenlignes med antallet i 2014. Dette svarer til knap to tredjedele af den samlede målsætning på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. Hvis også de indledende kurser til akademiuddannelser (teknik) inkluderes, er den reelle aktivitet øget med omtrent 2.241 årselever i perioden 2015-2019, svarende til 75 pct. af målsætningen. Den reelle aktivitetsstigning er ikke overraskende højere, end hvad ovenstående analyser viser. Dette hænger sandsynligvis sammen med, at den reelle aktivitet i de sidste fire måneder af 2018 samt hele 2019 også er drevet af virkningen af de nye tilskudsmuligheder fra omstillingsfonden og ikke af initiativerne i VEU-milliarden alene.

Forskellen mellem den forventede og den faktiske aktivitet kan have både strukturelle årsager og årsager, der knytter sig til udmøntningen af initiativerne i aftalen. I et økonomisk perspektiv har perioden generelt været præget af et opsving i dansk økonomi og af egentlig *højkonjunktur* siden 2018⁷. Interviews med virksomheder indikerer i overensstemmelse med tidligere undersøgelser⁸, at det i en periode med højkonjunktur er sværere for virksomheder at tage deres medarbejdere ud af produktionen, hvorfor efteruddannelse i mindre grad bliver prioriteret. I tråd hermed har den enkelte medarbejder også mindre incitament til opkvalificering under højkonjunktur, da den ordinære uddannelse i mange tilfælde vil være tilstrækkelig i forhold til at sikre beskæftigelse⁹. Det betyder, at aktiviteten i perioden under VEU-milliarden med overvejende sandsynlighed kan have været mindre, end hvis samfundsøkonomien i stedet havde været præget af en periode med neutral- eller lavkonjunktur. Som det fremgår af Figur 3-1, er der sammenlagt sket et fald i aktiviteten på de øvrige akademiuddannelser, som *ikke* har været omfattet af takstforhøjelser i perioden med VEU-milliarden. Dette vidner om, at **det økonomiske opsving kan have været med til at mindske aktiviteten inden for videregående VEU generelt.**

⁷ <https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2018/05/dansk-oekonomi-staar-staerkt>.

⁸ EVA (2017): *Aktiviteten på videregående VEU. Tendenser, årsager og udfordringer*.

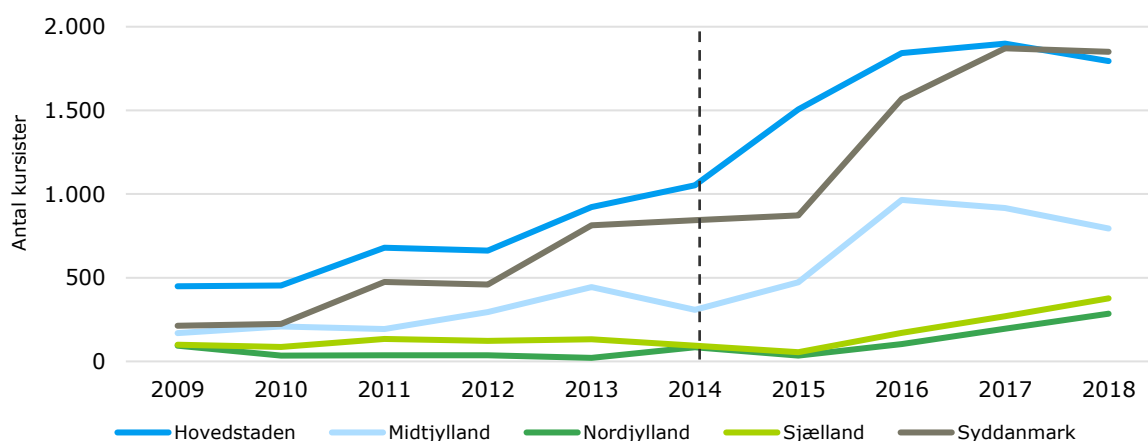
⁹ Kristensen & Rotger (2011). Effekter af efteruddannelse af faglærte og ufaglærte - Analyser af branchemobilitet og certifikater.

Forskellen mellem den forventende og den faktiske aktivitet kan også skyldes, at **ikke alle dele af indsatsen har virket som forventet**, og at **det generelt tager tid at ændre på kulturen for og efterspørgslen på videregående VEU** – især på det tekniske og produktionsrettede område. Det kræver en målrettet og kontinuerlig opsøgende indsats, hvis det skal lykkes at bryde disse kulturelle barrierer og styrke efterspørgslen på videregående VEU inden for det tekniske og produktionsrettede område. I interviews med ledelsesrepræsentanter fra institutionerne kommer det til udtryk, at institutionerne er lykkedes med at øge aktiviteten blandt de faglærte, som allerede har haft et erkendt behov for efteruddannelse, men at det har været mere vanskeligt at få fat på de faglærte og de virksomheder, som ikke har et erkendt behov for opkvalificering. Det kan være med til at forklare, hvorfor det endnu ikke er lykkedes at realisere det forventede mål. Disse forklaringer uddybes i kapitel 4-7, som undersøger virkningerne af de forskellige initiativer, der har været igangsat som led i aftalen om VEU-milliarden.

3.1.2 Forskelle på tværs af regioner og institutioner

Som det fremgår af figuren nedenfor, er der sket **et generelt løft i aktiviteten på tværs af alle regioner i Danmark**. Størstedelen af den *totale* stigning i antal kursister fra 2014 til 2018 er dog drevet af udviklingen i de regioner, særligt Region Syddanmark og Region Hovedstaden, hvor der i forvejen var en relativt høj aktivitet.

Figur 3-2: Aktiviteten på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, fordelt på regioner

Note: Aktiviteten for de sidste fire måneder af 2018 er baseret på en fremskrivning. Den aktivitet, som ligger til højre for den stiplede linje, har fundet sted i perioden under VEU-milliarden (2015-2019).

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger er foretaget af Rambøll.

De regionale forskelle hænger sandsynligvis sammen med forskelle i erhvervsstrukturen. Der er således flest tekniske og produktionsrettede virksomheder inden for netop Region Syddanmark og Region Hovedstaden¹⁰, hvorfor disse regioner har et større kundegrundlag og et større potentiale for at øge aktiviteten. I de regioner, navnlig Region Nordjylland og Region Sjælland, hvor der generelt er lav aktivitet, er der tilsvarende relativt få mellemstore virksomheder (50-249 fuldtidsansatte) og meget få store virksomheder (mere end 250 ansatte)¹¹. Det betyder, at kundegrundlaget totalt set er mindre, og at det hovedsageligt udgøres af små virksomheder. Ifølge institutionerne har disse virksomheder typisk mere vanskeligt end de store virksomheder ved at undvære deres medarbejdere i længere tid, hvis de skal bibeholde deres produktionsniveau. Der er også større mangel på kendskab til efteruddannelsesområdet blandt de små virksomheder, hvorimod der ofte

¹⁰ <https://www.statistikbanken.dk/GF6>.

¹¹ <https://www.statistikbanken.dk/GF8>.

er HR-afdelinger eller uddannelsesansvarlige i de store virksomheder, som kan hjælpe de faglærte med at undersøge og op søge mulighederne for videregående VEU¹².

Det er således væsentlig mere udfordrende at opnå høj aktivitet i regioner med et lille kunde grundlag, der primært består af små virksomheder. Set i det lys er det imidlertid positivt, at *den procentvise* stigning er størst i netop Region Sjælland og Region Nordjylland, hvor antallet af kursister er steget med henholdsvis 301 pct. og 239 pct. fra 2014 til 2018. Det indikerer, at det også i disse regioner er lykkedes at øge efterspørgslen til trods for, at rammebetingelserne som udgangspunkt ikke er lige så gunstige. Det skal dog nævnes, at udgangspunktet i 2014 var relativt lavt i særligt Region Nordjylland og Region Sjælland sammenlignet med fx Region Syddanmark og Region Hovedstaden, hvorfor der ikke skal så meget til for at opnå en stor procentvis stigning.

Samme tendens fremkommer, når aktivitetsudviklingen brydes op på institutionsniveau. Denne analyse fremgår af Tabel 11-1 i bilag 2. **På tværs af næsten alle uddannelsesinstitutioner er der sket en stigning i aktiviteten** fra 2014 til 2018. Når der ses på den procentvise stigning, er der sket den største udvikling hos *Zealand - Sjællands Erhvervsakademi* (301 pct.), *KEA - Københavns Erhvervsakademi* (240 pct.) og *Professionshøjskolen UCN* (239 pct.), imens den største totale stigning i antallet af kursister er sket hos *Erhvervsakademi Sydvest* og *Cphbusiness*, som netop ligger placeret i de førnævnte regioner med i forvejen høj aktivitet.

3.1.3 Forskelle på tværs af akademiuddannelser

Aktivitetsstigningen er både drevet af stigende aktivitet på de gamle akademiuddannelser og af aktivitet på de nye akademiuddannelser inden for det tekniske og produktionsrettede område¹³. Størstedelen af aktiviteten kan i 2018 dog fortsat tilskrives de gamle akademiuddannelser, herunder særligt akademiuddannelserne *Innovation, produkt og produktion* (31 pct.), *Informationsteknologi* (20 pct.) og *International transport og logistik* (20 pct.). Det skal dog bemærkes, at størstedelen af aktiviteten på akademiuddannelsen i innovation, produkt og produktion er drevet af aktiviteten på modulet projektledelse, som ikke kun henvender sig til faglærte inden for det tekniske og produktionsrettede område. I interviews giver en af institutionerne udtryk for, at det øgede taxametertilskud også har været anvendt til at øge aktiviteten blandt andre grupper af kursister end teknisk faglærte. Blandt de nye akademiuddannelser er det særligt akademiuddannelserne i *elinstallation* (12 pct.) og *VVS-installation* (7 pct.), som bidrager til aktiviteten blandt akademiuddannelser på det tekniske og produktionsrettede område. Analysen af udviklingen i aktiviteten opdelt på uddannelser fremgår af Tabel 11-2 i bilag 2.

Institutioner og virksomheder giver i interviews udtryk for, at det er vigtigt for de faglærte, at de uddanner sig til et specifikt erhverv, opnår autorisation og/eller får en ny jobtitel som følge af uddannelsen. Der skal med andre ord **være en gevinst eller en gulerod ved at gennemføre akademiuddannelsen**. I interviews peger ansatte fra uddannelsesinstitutionerne på, at det denne mekanisme kan være med til at forklare, hvorfor nogle af de nye akademiuddannelser klarer sig bedre end andre.

”Nogle af de her deltidsuddannelser kan være lidt svære at sælge, fordi man ikke bliver noget konkret. Man får nogle kompetencer, men man får ikke nødvendigvis en titel. Det kan godt være lidt sværere at forholde sig til en uddannelse som Automation og Drift, fremfor El-installatør, fordi man ikke bliver noget konkret bagefter.”

(Medarbejder, Uddannelsesinstitution)

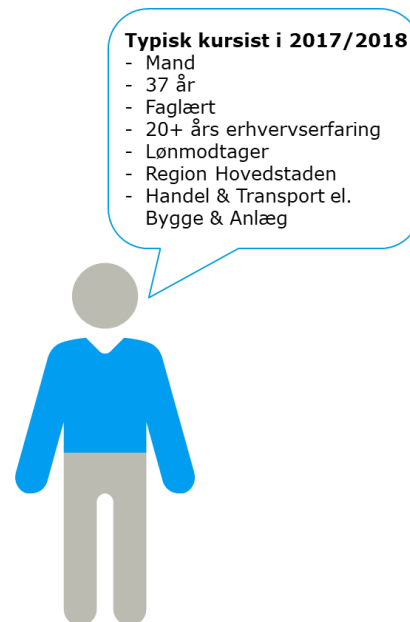
¹² Oxford Research (2020). *Barrierer for brug af videregående VEU*.

¹³ De nye tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser er byggeteknologi, byggekoordination, VVS-installation, el-installation, automation og drift, miljøteknologi og kvalitet og målteknologi. De gamle akademiuddannelser er energiteknologi, innovation, produkt og produktion, informationsteknologi, international transport og logistik, hygiejne og rengøring og proces, laboratorie- og fødevareteknologi.

3.2 Udvikling i kursistprofilen

Sigtet med VEU-milliarden på det videregående område har været at få flere *faglærte* til at tage en videregående efteruddannelse inden for de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. De kvantitative analyser af kursistprofilen viser, at antallet af kursister, hvis højeste fuldførte uddannelse er en erhvervsuddannelse, er steget fra 720 kursister i 2014 til 1.630 kursister i 2018. Antallet af faglærte, der tager en teknisk eller produktionsrettet akademiuddannelse, er således steget med 126 pct. fra 2014 til 2018. Det er hermed **lykkedes at få væsentligt flere faglærte til at tage en akademiuddannelse** inden for det tekniske og produktionsrettede område.

Figuren til højre illustrerer, hvordan den typiske kursistprofil ser ud på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser i dag. Blandt kursisterne er knap to tredjedele 40 år eller derunder, mens der kun er 14 pct., som er ældre end 50 år. Tre fjerdedele af alle kursister på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser er mænd, og der er siden aftalen om VEU-milliarden sket en **stigning i andelen af mænd**, der er kursister på en teknisk- eller produktionsrettet akademiuddannelse (fra 61 pct. i 2014 til 75 pct. i 2018).

En tredjedel af kursisterne er faglærte (erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse), mens knap en fjerdedel af kursisterne er ufaglærte (grundskole som højest fuldførte uddannelse). Der er siden aftalen om VEU-milliarden sket en lille stigning i *andelen* af både faglærte (fra 22 pct. i 2014 til 24 pct. i 2018) og ufaglærte (fra 30 pct. i 2014 til 32 pct. i 2018), som tager et akademimodul inden for det tekniske og produktionsrettede område.

Tre ud af 10 kursister (29 pct.) har mere end 20 års erhvervserfaring, men det varierer meget fra kursist til kursist, hvor meget erhvervserfaring de har. I gennemsnit har kursisterne 15 års erhvervserfaring forud for påbegyndelse af et akademimodul inden for det tekniske og produktionsrettede område, hvilket er en stigning på ét år sammenlignet med perioden inden aftalen om VEU-milliarden. Det hænger dels sammen med, at der er sket et fald i andelen af kursister med mindre end fem års erhvervserfaring (fra 24 pct. i 2014 til 20 pct. i 2017), dels at der modsat er sket en stigning i andelen af kursister med mere end 20 års erhvervserfaring (fra 26 pct. i 2014 til 29 pct. i 2017).

Langt størstedelen af kursisterne er lønmodtagere (83 pct.), og de fleste kursister arbejder enten inden for handels- og transportbranchen (22 pct.), bygge- og anlægsbranchen (27 pct.) eller industri-, råstofindvinding- og forsyningsbranchen (17 pct.). Den store andel af kursister inden for handels- og transportbranchen kan blandt andet afspejle den høje aktivitet på akademiuddannelsen i international transport og logistik. Som det fremgår af tabellen nedenfor, er der siden aftalen om VEU-milliarden sket en markant stigning i andelen af kursister på de tekniske eller produktionsrettede akademiuddannelser, som arbejder inden for bygge- og anlægsbranchen (fra 2 pct. i 2014 til 22 pct. i 2018), mens der modsat er sket et fald i andelen af kursister blandt næsten alle af de øvrige brancheområder. Denne udvikling i kursistprofilen vidner om, at det er **lykkedes at styrke efterspørgslen på videregående VEU blandt faglærte i bygge- og anlægsbranchen**, som netop er en af de brancheområder, der er mest relevant for målgruppen af teknisk faglærte medarbejdere. Bilag 2 indeholder oversigter over udviklingen i kursistprofilen, hvad angår køn, alder, erhvervserfaring mv.

Tabel 3-2: Fordeling over kursisternes arbejdsmæssige branche

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bygge og anlæg	1%	1%	1%	1%	2%	2%	4%	10%	17%	22%
Ejendomshandel og udlejning	0%	1%	1%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%
Erhvervsservice	9%	11%	9%	11%	11%	11%	10%	11%	11%	8%
Finansiering og forsikring	2%	3%	2%	2%	2%	2%	7%	4%	3%	3%
Handel og transport mv.	35%	28%	29%	34%	35%	32%	28%	26%	26%	27%
Industri, råstofindvinding og forsyning	31%	29%	28%	24%	20%	21%	22%	22%	18%	17%
Information og kommunikation	9%	11%	8%	8%	10%	7%	7%	8%	6%	5%
Kultur, fritid og anden service	3%	4%	5%	3%	3%	3%	3%	3%	2%	2%
Landbrug, skovbrug og fiskeri	0%	1%	0%	0%	0%	3%	3%	1%	2%	2%
Offentlig administration, undervisning og sundhed	10%	13%	16%	16%	17%	19%	14%	13%	15%	12%

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

3.3 Traditionen for opkvalificering blandt virksomhederne

Foruden at øge antallet af faglærte i efteruddannelse har det været formålet med VEU-milliarden at skabe en ny tradition for opkvalificering, videreuddannelse og livslang læring blandt faglærte. Flere undersøgelser¹⁴ peger på, at de faglærtes motivation for opkvalificering udgør kernen i en beslutning om deltagelse i videregående VEU. Hvis aktiviteten på videregående VEU skal forblive høj trods ændringer i økonomiske tilskud og konjunkturer, er det således afgørende, at der er en tradition for og stærk motivation for opkvalificering blandt både arbejdsgivere og arbejdstagere. Det fordrer en kulturændring blandt virksomheder og medarbejdere på det tekniske og produktionsrettede område, hvor der ikke tidligere har været stor tradition for efteruddannelse.

Det er en vanskelig opgave at skabe en opkvalificeringskultur blandt faglærte på det tekniske og produktionsrettede område. I interviews giver arbejdsmarkedets parter udtryk for, at **de faglærte er udfordret af, at de ikke er vant til at tage en uddannelse**, hvor fx skriftlighed spiller en væsentlig rolle. Når faglærte generelt ikke er orienterede mod uddannelse, er de også mindre tilbøjelige til at opsøge nye efteruddannelsesmuligheder.

“Halvdelen af medarbejderne i branchen kan ikke læse og skrive. Det handler også meget om tradition, og det at skulle tænke på en ny måde om uddannelse. De kender AMU rigtig godt, som er mere færdighedspræget, hvor akademimodulerne er en ny måde at tænke på.”

(Repræsentant, Arbejdsgiverforening)

En aktuel analyse af barrierer for deltagelse i videregående VEU¹⁵ peger i tråd hermed på, at det langt fra er alle faglærte, som er motiverede efter at tage en videregående efteruddannelse, og at faglærte generelt har mindre lyst til at tage videregående VEU sammenlignet med arbejdstagere, som har en længere uddannelse. Det kan skyldes, at de ikke oplever et presserende behov for at tilegne sig nye kompetencer, men det kan også skyldes, at de ikke har lyst til at deltage i et tidskrævende videregående uddannelsesforløb. Uddannelsesansvarlige fra flere virksomheder såvel som arbejdsmarkedets parter peger på, at det først og fremmest er en udfordring for den ældre generation af faglærte, hvorimod de unge synes at være mere tilbøjelige til at tage efter- og videreuddannelse.

¹⁴ Se fx Oxford Research (2020): *Barrierer for brug af videregående VEU*; DEA (2019): *Imellem ansvar, identitet og fremtider. En undersøgelse af faglærtes motivation for efteruddannelse*; Epinion (2017): *Analyse af individers og virksomheders brug af voksen- og efteruddannelse*.

¹⁵ Oxford Research (2020). *Barrierer for brug af videregående VEU*.

Interviews med virksomheder og arbejdsmarkedets parter indikerer, at der er **begyndende tegn på ændringer i virksomhedernes praksis og kultur for opkvalificering** inden for det tekniske og produktionsrettede område. Der er således flere virksomheder, som i interviews giver udtryk for, at der er kommet øget fokus på opkvalificering og efteruddannelse inden for de seneste fem år, ligesom der også synes at være en større interesse og motivation for efteruddannelse blandt de faglærte medarbejdere. Motivationen hos den enkelte kan være drevet af forskellige behov hos den faglærte. Det kan være en erkendelse af, at den teknologiske udvikling betyder, at man er nødt til at opkvalificere sig. Det kan også være et ønske om at bevæge sig fremad i et karrierespørgsmål, eller det kan være et spørgsmål om, at de nuværende opgaver er for fysisk krævende. Medarbejdernes motivation for efteruddannelse synes også i høj grad at hænge sammen med, om virksomheden prioriterer og fokuserer på videregående VEU på et ledelsesmæssigt niveau. Der skal med andre ord være ledelsesmæssig opbakning, opmærksomhed og kultur for opkvalificering på arbejdspladsen, hvis man skal lykkes med at styrke medarbejdernes motivation for efteruddannelse både før og under kursusudtagelsen¹⁶.

“Generelt er større virksomheder mere organiserede på det her område og har flere kræfter til at organisere det her.”

(Repræsentant, Arbejdsgiverforening)

Der er imidlertid også eksempler på uddannelsesansvarlige og medarbejdere, som har en oplevelse af, at der *ikke* er sket nævneværdige ændringer i virksomhedens praksis for eller prioritering af efteruddannelse i de seneste år. I forlængelse heraf tegner det kvalitative datamateriale et billede af, at der er stor forskel på, i hvilken grad virksomhederne prioriterer efteruddannelsesområdet, og om der er en grundlæggende motivation for at benytte sig af videregående VEU. I interviews giver både uddannelsesansvarlige fra virksomheder og repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter udtryk for, at det **særligt er lykkedes at styrke efteruddannelsespraksis blandt de større virksomheder**, hvorimod det er relativt sjældent, at der eksisterer en egentlig efteruddannelseskultur blandt de mindre virksomheder inden for det tekniske og produktionsrettede område. Det skyldes dels, at de store virksomheder har nemmere ved at undvære medarbejdere i længere tid, dels at der på de store virksomheder er HR-afdelinger og uddannelsesansvarlige, som kan hjælpe de faglærte med at undersøge og opsøge mulighederne for videregående VEU. Der er altså en række strukturelle forskelle mellem store og små virksomheder, som også afstedkommer forskelle i deres praksis og kultur for deltagelse i videregående VEU. Dog er der også blandt de virksomheder, der har deltaget i evalueringen, eksempler på store virksomheder, som *ikke* har tradition for offentlig efteruddannelse, da de i stedet forlader sig på intern opkvalificering eller alternativt hyrer en ekstern privat leverandør med henblik på at arrangere et kompetenceudviklingsforløb.

Der synes ydermere at være en tendens til, at der er **forskelle i virksomhedernes tradition for og fokus på opkvalificering på tværs af brancher** inden for det tekniske og produktionsrettede område. Det hænger sandsynligvis sammen med, at behovet for opkvalificering er forskelligt afhængigt af, om der er tale om en værktøjsmager, tømrer, elektriker, serviceassistent eller noget helt femte. Virksomheder og arbejdsmarkedets parter peger på, at det at have behov for en

“Arbejdsmarkedet udvikler sig og kompetencebehovet er stigende. Jeg tror, at folk på det tekniske område har fundet ud af, at man bliver nødt til at uddanne sig. Den traditionelle opfattelse af, uddannelse er noget, som man tager en gang, den holder ikke længere.”

(Repræsentant, Arbejdstagerorganisation)

“I el-branchen, som jeg sidder i, der udvikler det sig enormt meget. Det handler mere og mere om at sidde bag en computer, end mere lavpraktiske opgaver som at stå og skruer. Det teknologiske fremskridt spiller ind. Det er vigtigt, at man forstår processen og har den nødvendige baggrundsviden.”

(Uddannelsesansvarlig, Virksomhed)

¹⁶ Samme konklusioner findes også i Oxford Research (2020). *Barrierer for brug af videregående VEU..*

autorisation er en drivkraft for medarbejderes og virksomheders motivation og praksis for efteruddannelse. I tråd hermed er der også nogle specifikke brancher, som i højere grad er påvirket af den teknologiske udvikling, og hvor der stilles nye krav til kvalificeret arbejdskraft, der fordrer efteruddannelse af faglærte medarbejdere. Det gælder eksempelvis el- og energibranchen.

Det er vanskeligt at sætte et lighedstegn mellem en styrket opkvalificeringskultur og initiativerne i VEU-milliarden. I interviews med både institutioner, parter og virksomheder kommer det til udtryk, at **det øgede fokus på efteruddannelse blandt virksomheder og medarbejdere særligt skyldes den hastige teknologiske udvikling** og de nye digitale landvindinger, der stiller andre krav til de faglærtes kompetencer på arbejdsmarkedet. Det er imidlertid ikke ensbetydende med, at aftalen om VEU-milliarden ikke har bidraget til at styrke traditionen for opkvalificering, videre-

”Vi har behov for opkvalificering af vores medarbejdere. Traditionelt har der ikke været interesse i virksomheden for opkvalificering af medarbejdere, men der er nu et begyndende skift i fokus. Det er en ny dagsorden i virksomheden og en ny tradition, som skal i gang.”

(Uddannelsesansvarlig, Virksomhed)

uddannelse og livslang læring blandt faglærte. Det politiske fokus, som aftalen om VEU-milliarden udspringer af, har også været med til at øge bevidstheden omkring behovet for videregående VEU på det tekniske og produktionsrettede område. I interviews giver nogle virksomheder sågar udtryk for at have oplevet øget informationsaktivitet omkring videregående VEU over den seneste årrække, og at de derigennem er blevet mere bevidste om muligheder for og potentialer i efteruddannelse inden for det tekniske

og produktionsrettede område. Det indikerer, at de begyndende tegn på en styrket opkvalificeringskultur i et eller andet omfang kan tilskrives nogle af initiativerne i VEU-milliarden. Der er imidlertid også flere virksomheder, som giver udtryk for, at de ikke har oplevet øget informationsaktivitet, hvilket dog også handler om, at de ikke har opsøgt det. De næste kapitler undersøger netop, hvorvidt og i hvilken grad de forskellige initiativer i VEU-milliarden har bidraget til at øge kendskabet til og motivationen for videregående VEU inden for det tekniske og produktionsrettede område.

Samlet set vidner interviews med både virksomheder og arbejdsmarkedets parter om, at der til trods for begyndende tegn på en styrket praksis for opkvalificering fortsat **ikke eksisterer en dominerende efteruddannelseskultur blandt produktionsvirksomhederne** som helhed. Selvom efter- og videreuddannelse har fået et større fokus blandt nogle virksomheder, og særligt de store virksomheder, er det fortsat kendetegnende for mange virksomheder inden for det tekniske og produktionsrettede område, at der ikke eksisterer en stærk tradition for opkvalificering.

Denne konklusion understøttes af Oxford Researchs analyse af deltagelse i videregående VEU, som gennem kvantitativt og kvalitativt datamateriale finder, at der stadigvæk er en manglende efteruddannelseskultur blandt de faglærte medarbejdere¹⁷. Det er der forskellige årsager til. Som tidligere fremhævet, er en central udfordring, at mange virksomheder og faglærte medarbejdere ikke er bevidste om mulighederne for og værdien i at gennemføre et videregående efteruddannelsesforløb. Der er også flere parter og institutioner, som i interviews giver udtryk for, at mange af de tekniske og produktionsrettede virksomheder ikke har et tilstrækkeligt overblik over deres nuværende og fremtidige kompetencebehov. Det betyder, at der er **flere, som har et ikke-erkendt kompetencebehov**, hvorfor virksomheden eller medarbejderen heller ikke opsøger muligheder for videregående VEU.

”Jeg synes, at det er en jungle. Jeg har sjældent brugt så meget tid på at sætte mig ind i noget så uoverskueligt som efteruddannelsessystemet. Jeg tror, at mange af medarbejderne havde givet op, hvis de skulle søge det frem.”

(Uddannelsesansvarlig, Virksomhed)

¹⁷ Oxford Research (2019). *Barrierer for brug af videregående VEU.*

4. VIRKNINGER AF DET ØGEDE TAXAMETERILSKUD

Som led i aftalen om VEU-milliarden blev der afsat 250 mio. kr. til at øge taxametertilskuddet på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser¹⁸. Formålet med det forhøjede taxametertilskud var at hjælpe de nye tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser godt i gang og understøtte aktivitetsudviklingen via lavere deltagerbetaling og dermed at gøre det mere attraktivt for virksomheder og faglærte medarbejdere at deltage i uddannelserne.

Dette kapitel belyser først, om det forhøjede taxametertilskud har resulteret i lavere deltagerbetaling og øget aktivitet. Herefter udfoldes det, hvad der kan forklare virkninger af det øgede taxametertilskud, herunder om initiativet har gjort det mere attraktivt for virksomheder at sende medarbejdere på efteruddannelse. Hovedpointerne er præsenteret i boksen nedenfor.

KAPITLETS HOVEDPUNKTER

- Det forhøjede taxametertilskud har medført en lavere deltagerbetaling på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. Deltagerprisen er dog steget undervejs i perioden, ligesom der er relativt store forskelle i deltagerprisen på tværs af uddannelsesinstitutionerne.
- Institutionerne er enige om, at det forhøjede taxametertilskud har bidraget til at styrke aktiviteten på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. Det har dog ikke nødvendigvis været som følge af den lavere deltagerbetaling. Flere institutioner har prioriteret at benytte det forhøjede taxametertilskud til at oprette mindre hold end tidligere for derved at sætte gang i de nye uddannelser og øge aktiviteten.
- I virksomhedernes optik er økonomien en afgørende faktor i forhold til deres brug af videregående VEU. Selve deltagerprisen har dog mindre betydning for, hvorvidt virksomhederne vælger at sende deres medarbejdere på efteruddannelse. Virksomhederne giver i stedet udtryk for, at udgiften ved at undvære en medarbejder i den daglige drift har stor betydning for deres deltagelse i videregående VEU.
- Ifølge virksomhederne har muligheden for at søge tilskud via fonde været en væsentlig større drivkraft for øget brug af videregående VEU end den reduktion i deltagerpriserne, som følger af aftalen om VEU-milliarden. Selvom både lavere deltagerpriser og styrkede tilskudsmuligheder har medført færre udgifter til deltagelse i akademiuddannelser, påvirker de altså virksomhedernes adfærd forskelligt.

Til at belyse udviklingen i deltagerpriser anvendes data fra den fælles tilmeldingsportal BygOvenPå.dk. Idet BygOvenPå.dk først blev oprettet i 2015 i forbindelse med VEU-milliarden og det forhøjede taxametertilskud, er der ikke data om deltagerpriser fra før aftalen om VEU-milliarden. Det er derfor ikke muligt at undersøge via denne datakilde, hvorvidt deltagerpriserne faldt som følge af det forhøjede taxametertilskud i 2015. Derimod er det muligt at undersøge, hvorvidt deltagerpriserne igen er steget fra 2019 til 2020, hvor det forhøjede taxametertilskud igen frafalder. Se metodebilaget for en detaljeret beskrivelse af datagrundlaget og analyserne.

Som supplement til disse analyser inddrages data om deltagerpriser fra 2014-2019, som Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte og Sekretariatet for Danske Erhvervsakademier har indsamlet, og som evaluator har fået adgang til gennem opdragsgiver.

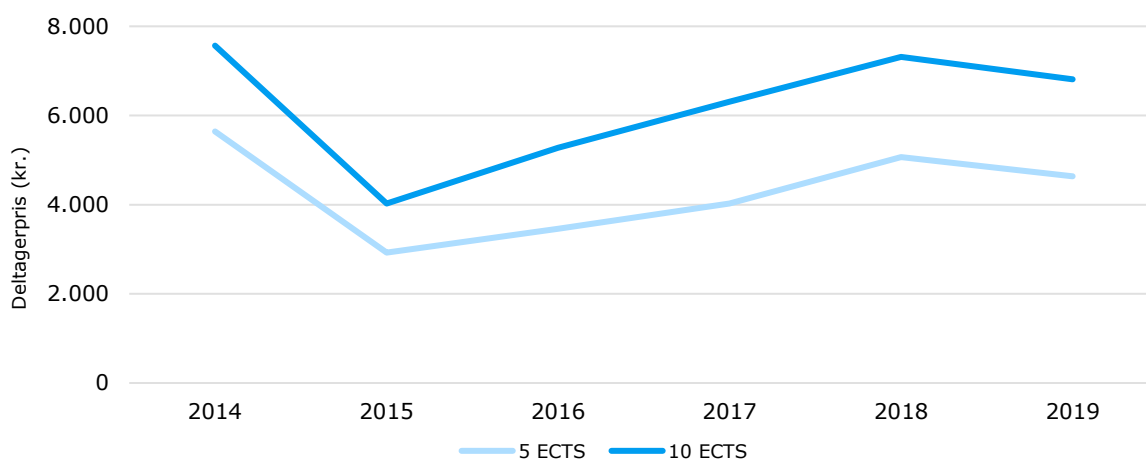
¹⁸ Konkret blev det besluttet at forhøje taxametertilskuddet til akademiuddannelser på det tekniske og produktionsrettede område med op mod 25.000 kr. pr. årselev i perioden 2015-2019.

4.1 Har det øgede taxametertilskud haft de forventede virkninger?

Størstedelen af midlerne i VEU-milliarden på det videregående område blev udmøntet i et forhøjet taxametertilskud med henblik på at sænke deltagerbetalingen på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. Evalueringen viser, at taxametertilskuddet har haft betydning på to måder.

For det første **ser det øgede taxametertilskud ud til at have haft en betydning for deltagerbetaling** på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, idet de gennemsnitlige deltagerpriser faldt markant fra 2014 til 2015, hvor takstforøgelserne trådte i kraft, jf. figuren herunder.

Figur 4-1: Udviklingen i deltagerprisen på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser

Note: De gennemsnitlige deltagerpriser dækker alle udbudte moduler og afspejler således både prisudviklingen på sammenlignelige moduler og sammensætningen af udbudte moduler. Priser på de indledende kurser indgår ikke.

Kilde: Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte og Sekretariatet for Danske Erhvervsakademier indsamlede deltagerpriser.

Ovenstående konklusion understøttes også af data fra BygOvenPå, som viser, at de gennemsnitlige deltagerpriser stiger markant i 2020 (sammenlignet med 2019), hvor det forhøjede taxametertilskud ophører, ligesom deltagerpriserne stiger mest for de akademiuddannelser, herunder *informationsteknologi, innovation, produkt og produktion* samt *international transport og logistik*, hvor taxametertilskuddet tilsvarende falder mest i 2020 (se Tabel 11-17 i bilag 2).

"Priserne er gået ned på modulerne. Men det er klart, at vi omvendt også har brugt taxametertilskuddet til at oprette mindre hold og sikret en garanti for oprettelse. Og samtidig er det også en indsprøjtning til vores økonomi, for vi behøver ikke have så mange studerende nu."

(Ledelsesrepræsentant, Institution)

institutionerne kunnet sikre større garanti for, at akademiuddannelserne og de enkelte moduler bliver oprettet ved at gennemføre hold med et lavere deltagerantal, som ikke havde været økonomisk rentabelt uden det forhøjede taxametertilskud. I interviews er der flere institutioner, som konkret fortæller, at de med det forhøjede taxametertilskud har kunnet oprette hold på mellem 6 og 10 deltagere, hvorimod de

For det andet har institutionerne valgt at anvende det forhøjede taxametertilskud til andre formål end at sænke deltagerprisen, hvilket var den oprindelige hensigt med initiativet. Dette kan medvirke til at forklare, at deltagerprisen igen er steget i perioden 2016-2018, som det fremgår af Figur 4-4. I interviews giver institutionerne udtryk for, at det forhøjede taxametertilskud ikke udelukkende er blevet brugt til at sænke deltagerbetalingen, men at de i stedet har **anvendt takstforhøjelserne til at gennemføre moduler med et lavere deltagerantal**. På den måde har in-

"Taxameterforhøjelser har gjort, at vi har kunnet lege med og bruge tid på formatet på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser."

(Ledelsesrepræsentant, Institution)

uden det forhøjede taxametertilskud er nødt til at have 14-16 deltagere, hvis det ud fra et økonomisk perspektiv skal kunne lade sig gøre at gennemføre kurset. I den forstand bidrager det forhøjede taxametertilskud til at skubbe de nye uddannelser i gang og skabe aktivitet på en række moduler, som institutionerne uden det forhøjede taxametertilskud ville have været nødsaget til at aflyse.

Blandt institutionerne er der enighed om, at det forhøjede taxametertilskud har været afgørende for den stigende aktivitet på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. Det er imidlertid ikke som følge af den prisnedsættelsesmekanisme, som aktørerne bag aftaleteksten oprindeligt havde forestillet sig, men som følge af, at institutionerne har kunnet sikre oprettelse af udbud med færre deltagere.

Fastsættelsen af holdstørrelser og deltagerbetaling varierer på tværs af forskellige akademiuddannelser og moduler inden for den *samme* uddannelsesinstitution, men det varierer i endnu højere grad på tværs af de forskellige uddannelsesinstitutioner. Som det fremgår af tabellen nedenfor, er der relativt **store forskelle i institutionernes gennemsnitlige deltagerpriser** på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser.

Tabel 4-1: Deltagerpriser på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, fordelt på institutioner

Institution	ECTS	2014	2015	2016	2017	2018	2019
KEA	5 ECTS	7.840	4.886	4.214	5.829	6.383	6.277
	10 ECTS	7.057	4.000	6.480	8.112	9.167	8.703
UCN	5 ECTS	5.167	4.000	3.105	3.421	4.214	4.714
	10 ECTS	-	7.000	5.923	5.610	6.990	7.537
CBA	5 ECTS	3.929	800	800	1.010	1.000	1.620
	10 ECTS	4.584	1.444	2.014	2.455	1.900	3.247
EA Dania	5 ECTS	-	3.500	3.300	2.300	1.433	4.709
	10 ECTS	-	7.900	5.500	5.900	6.713	6.062
EA Kolding	5 ECTS	7.767	4.938	3.800	2.850	3.310	3.800
	10 ECTS	11.667	6.640	7.013	7.241	6.025	7.100
UCL	5 ECTS	5.990	2.333	4.083	4.083	4.567	5.700
	10 ECTS	8.129	5.224	6.615	7.537	6.866	6.720
EA MidtVest	5 ECTS	5.990	2.333	4.083	4.083	4.567	5.700
	10 ECTS	5.678	2.589	7.039	7.039	7.251	8.463
EA Sjælland	5 ECTS	4.438	2.763	727	5.236	5.053	4.733
	10 ECTS	5.854	3.307	1.165	5.221	5.642	4.677
EA SydVest	5 ECTS	6.276	3.723	5.628	5.734	5.096	5.000
	10 ECTS	9.898	5.537	8.430	8.600	7.702	7.344
EA Aarhus	5 ECTS	4.040	900	1.173	3.052	6.920	7.800
	10 ECTS	5.114	1.680	3.704	4.740	9.133	8.600

Note: Gennemsnittene dækker alle udbudte moduler og afspejler således både prisudviklingen på sammenlignelige moduler og sammensætningen af udbudte moduler. Priser på de indledende kurser indgår ikke.

Kilde: Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte og Sekretariatet for Danske Erhvervsakademier indsamlede deltagerpriser.

Disse forskelle skyldes delvist, at **institutionerne har forskellige udbud af moduler og uddannelser**, som ikke nødvendigvis koster det samme at gennemføre. Det er derfor naturligt, at der er forskelle i deltagerprisen alt afhængig af institutionernes sammensætning af udbudte moduler. I interviews giver arbejdsmarkedets parter dog også udtryk for, at prisfastsættelsen er meget forskellig fra institution til institution. **Den samme akademiuddannelse eller det samme modul kan således have forskellig pris** alt afhængigt af, hvilken uddannelsesinstitution der udbyder uddannelsen/modulet.

Forskellene i deltagerprisen på det *samme* modul på tværs af institutioner skyldes for det første, at det er **forskelligt fra institution til institution, hvordan de har valgt at prioritere og anvende det forhøjede taxametertilskud**, jf. ovenfor. I nogle tilfælde har institutionerne således anvendt størstedelen af det forhøjede taxametertilskud til at sænke deltagerbetalingen, hvorimod andre institutioner i højere grad har brugt de forhøjede taxametertilskud til at oprette hold med et minimalt antal af deltagere. I interviews giver institutionerne udtryk for, at der altid vil være en nedre grænse for deltagerantallet på et modul, hvor det ikke længere kan lade sig gøre rent didaktisk at gennemføre en udbytterig undervisning. I størstedelen af tilfældene synes institutionerne at have valgt en mellemvej, hvor de både har sænket deltagerbetalingen, men hvor de samtidig har brugt en stor andel af det forhøjede taxametertilskud på at oprette hold med færre deltagere for derved at kickstarte de nye akademiuddannelser på det tekniske og produktionsrettede område.

”Der er noget didaktisk i det også. Det er ikke godt for undervisningen at sidde med et hold på fire deltagere.”

(Ledelsesrepræsentant, Institution)

Som det fremgår af tabellen ovenfor, er den gennemsnitlige deltagerpris i særligt 2018 og 2019 i flere tilfælde *højere* end den gennemsnitlige deltagerpris i 2014, hvor der ikke var et forhøjet taxametertilskud. Det gælder fx for *KEA Københavns Erhvervsakademi*, *Zealand - Sjællands Erhvervsakademi*, *Erhvervsakademi MidtVest* og *Erhvervsakademi Aarhus*. Det kan netop være et udtryk for, at disse institutioner i stedet har prioriteret at oprette hold med færre deltagere for på den måde at sætte gang i de nye tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. Det understøttes af, at særligt *KEA Københavns Erhvervsakademi*, *Zealand - Sjællands Erhvervsakademi* og *Erhvervsakademi Aarhus* er blandt de uddannelsesinstitutioner, som har haft den største stigning i antallet af oprettede moduler på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser fra 2014 til 2018 (se Tabel 11-16 i bilag 2). Det forhøjede taxametertilskud har med andre ord medført, at de har kunnet oprette små hold, som de under normale omstændigheder have været nødsaget til at aflyse, og derigennem har været med til at øge aktiviteten.

I interviews giver institutionerne for det andet udtryk for, at **prisfastsættelsen af uddannelserne eller de enkelte moduler afhænger af en lang række andre faktorer end blot taxametertilskuddet**. Prisen fastsættes blandt andet ud fra omkostninger ved leje af lokaler, leje eller indkøb

”Typisk er aftenholdene også billigere end dagholdene. Det har parterne og kunderne svært ved at forstå. Det er ikke altid de samme ting, man betaler for, selvom det er det samme kursus.”

(Ledelsesrepræsentant, Institution)

af udstyr, aflønning af undervisere, afholdelsestidspunktet (dagsundervisning, aftenundervisning eller fjernundervisning) og forplejning af kursister. Da disse udgifter varierer fra institution til institution, kan det være forklaring på, hvordan deltagerprisen kan variere på udbud, som har mere eller mindre identisk indhold. Deltagerprisen på dagsundervisning er væsentligt højere end deltagerprisen på aften- eller fjernundervisning, hvilket blandt andet hænger sammen med, at det kan være dyrere at leje lokaler i dagtimerne. Dette fremgår af Tabel 11-18 i bilag 2.

4.2 Hvad kan forklare virkninger af det øgede taxametertilskud?

Når institutionerne ikke kun har valgt at bruge det forhøjede taxametertilskud til at sænke deltagerprisen, skyldes det, at de ikke nødvendigvis ser deltagerprisen som det vigtigste eller mest afgørende i forhold til, om virksomhederne sender deres faglærte medarbejdere afsted på en videregående efteruddannelse. I stedet giver det øget taxametertilskud institutionerne **mulighed for at afprøve nye uddannelser og oprette hold med færre deltagere**, ligesom de i højere grad kan tilbyde oprettelsesgaranti, hvilket de anser som en vigtig drivkraft for virksomhedernes brug af videregående VEU.

"Vi tror ikke, der kommer mange flere studerende af, at man sænker prisen. Så der har vi i højere grad holdt hånden under udbuddet ved at oprette hold med færre deltagere. Hvis vi havde sænket deltagerprisen 1-1, så havde vi ikke kunne oprette de små hold."

(Ledelsesrepræsentant, Institution)

gen også kan have substantiel betydning for små- og mellemstore virksomheder, der ikke har samme økonomisk råderum som de største virksomheder i Danmark¹⁹.

For nogle akademiuddannelser stiger deltagerprisen meget lidt (fx byggeteknologi og byggekoordination) eller falder ligefrem (fx hygiejne og rengøringsteknik samt miljøteknologi), når taxameter-tilskuddet ophører i 2020. Dette fremgår af Tabel 11-17 i bilag 2. Nogle institutioner giver i interviews udtryk for, at de bevidst har forsøgt at holde prisen nede på udvalgte uddannelser eller moduler, hvis de tror, at aktiviteten kan stige væsentligt i fremtiden. **Prisfastsættelsen bliver på den måde set som en investering, der kan sikre fremtidig aktivitet** i en grad, hvor uddannelsen eller modulet bliver økonomisk rentabelt. Det vidner om, at institutionerne i nogen grad oplever, at deltagerbetalingen har betydning for virksomhederne og de faglærtes deltagelse i videregående VEU. Deltagerbetalingen er med andre ord ikke uden betydning, og den kan i nogle tilfælde være med til at gøre det mere attraktivt for virksomheder og faglærte medarbejdere at deltage i videregående VEU.

"Som sagt er vi gået op i pris på nogle udvalgte uddannelser. Det er ikke kun os, men også de andre uddannelser. Vi er lidt spændte på, hvad det får af betydning. På industriområdet tror jeg ikke, det har nogen betydning. På byggeri er vi blevet liggende på prisen, fordi vi tror på, at vi er i gang med at udvikle noget."

(Ledelsesrepræsentant, Institution)

Arbejdsmarkedets parter deler institutionernes opfattelse af, at deltagerprisen ikke har en afgørende betydning for, hvorvidt virksomhederne sender medarbejdere afsted på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser – specielt ikke i de tilfælde, hvor det er muligt at få økonomisk kompensation for tabt arbejdskraft gennem kompetencefonde. For virksomhederne er det vigtigere,

"Det er ikke det, der betyder noget for den enkelte virksomhed, hvad ting koster. Det handler om produktet, og om det kan bruges til noget. Så for virksomheden er det ikke det vigtigste, men derfor kan det godt være vigtigt for den enkelte. Altså for medarbejderen."

(Repræsentant, Arbejdsgiverorganisation)

at efteruddannelsen er af høj kvalitet, og at deres medarbejdere kan bruge deres nye læring og kompetencer i deres daglige arbejde, når de vender tilbage til arbejdspladsen. Både parterne og institutionerne giver desuden udtryk for, at det ofte er virksomhederne, som finansierer medarbejdernes efteruddannelse inden for det tekniske og produktionsrettede område, hvorfor deltagerbetalingen har mindre betydning for brug af videregående VEU inden for dette fagområde.

I interviews giver de uddannelsesansvarlige og de faglærte medarbejdere udtryk for, at de overordnet set ikke har et tilstrækkeligt kendskab til udbuddet af tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser til at kunne vurdere udviklingen i deltagerbetalingen, og at de generelt ikke har mærket til, at deltagerprisen har ændret sig. Der er dog bred enighed om, at økonomi spiller en central rolle i forhold til virksomhedernes beslutning om at sende medarbejdere afsted på efteruddannelse. Selvom enkelte virksomheder mener, at deltagerbetaling er vigtig, så tegner der sig

¹⁹ Oxford Research (2020). Barrierer for brug af videregående VEU.

overordnet et billede af, at **deltagerprisen ikke er det vigtigste aspekt, når man skal sende medarbejdere på efteruddannelse**. Virksomhederne giver i stedet udtryk for, at udgiften ved at undvære medarbejdere i den daglige drift har meget stor betydning for deres beslutning om, hvorvidt medarbejderne skal deltage i videregående VEU.

"Hvis man sender en kvalificeret medarbejder afsted, så har det betydning, om vedkommende skal erstattes af en anden. Vi har ikke en vikar stående i kulissen. Det betyder, at det hjælper, at der er en kompensation for fraværet af medarbejderen."

(Uddannelsesansvarlig, Virksomhed)

Det er med andre ord produktionstab og omkostningen ved den tabte arbejdskraft, som udgør den primære økonomiske barriere for virksomhederne på det tekniske og produktionsrettede område. Særligt de små og mellemstore virksomheder kan være så pressede på deres ressourcer, at det kommer i vejen for at sende medarbejdere afsted på videregående VEU. Modsat peger både medarbejdere og uddannelsesansvarlige på, at muligheden for at søge om **tilskud via fonde såsom omstillingsfonden og kompetencefonde er en væsentlig drivkraft for deltagelse i videregående VEU**. I interviews giver medarbejderne udtryk for, at det er

vigtigt, at de kan deltage på uddannelsen samtidig med, at de kan passe deres arbejde og få fuld løn under efteruddannelsesforløbet. Medarbejderne vurderer, at denne model er lettere at få godkendt ved ledelsen, når virksomheden kan modtage et tilskud fra en fond. Disse tilskud betyder, at virksomhederne uden alt for store omkostninger kan finde en vikar, som kan overtage arbejdsopgaverne, når medarbejderen er til undervisning eller eksamen. Disse tilskud kan også bidrage til at reducere de økonomiske barrierer, som enkeltpersoner uden en virksomhed i ryggen oplever i forhold til deltagerbetalingen på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser.

På tværs af udsagn fra virksomheder, institutioner og arbejdsmarkedets parter tegner evalueringen således et billede af, at deltagerprisen kun i mindre grad har betydning for, hvorvidt virksomhederne vælger at sende deres medarbejdere på videregående VEU. Andre økonomiske forhold som fx det at skulle undvære medarbejderen i produktionen har en større betydning. En tilsvarende konklusion findes i Oxford Researchs nyligt afsluttede analyse af barrierer for deltagelse i videregående VEU²⁰. Når det forøgede taxameter tilskud alligevel vurderes at have haft en væsentlig betydning for aktiviteten skyldes det, at institutionerne i forskellig grad har anvendt det øgede taxameter tilskud til at sikre oprettelse af deres udbud med færre deltagere på holdene. **Initiativet har således styrket udbuddet snarere end efterspørgslen**. Et stabilt udbud uden aflysning af kurser kan dog på sigt formodes også at have en positiv virkning på efterspørgslen. Ifølge den ovennævnte analyse af barrierer for deltagelse i videregående VEU kan aflysning af kurser over tid mindske motivationen for at deltage i efteruddannelse hos potentielle deltagere, fordi de får en opfattelse af, at "kurserne bare bliver aflyst alligevel".

²⁰ Oxford Research (2020). Barrierer for brug af videregående VEU.

5. UDVIKLINGSPROGRAMMET I – KORTLÆGNING AF BEHOV OG UDVIKLING AF NYE UDDANNELSER

Første initiativ i udviklingsprogrammet omfatter en kortlægning af arbejdsmarkedets behov samt udvikling og implementering af nye uddannelser inden for det tekniske og produktionsrettede område. Kortlægningen har haft til formål dels at afdække behovet for nye uddannelser, dels at fokusere på relevante tilrettelæggelsesformer. Med afsæt i kortlægningen har institutionerne fået til opgave at udvikle og implementere en række nye akademiuddannelser inden for det tekniske og produktionsrettede område. Konkret har det været ambitionen at øge udbuddet med mindst 30-40²¹ nye moduler inden for det tekniske område.

Nærværende kapitel sætter først fokus på, hvorvidt institutionerne er lykkedes med at udbyde flere relevante (og fleksible) uddannelser inden for de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. Dernæst undersøges det, hvad der kan forklare virkningerne af det øgede uddannelsesudbud. Kapitlets hovedpointer er præsenteret i boksen nedenfor.

AFSNITTETS HOVEDPUNKTER

- Aftalen om VEU-milliarden har bidraget til udviklingen af nye uddannelser og relevante moduler på tværs af det tekniske og produktionsrettede område. Konkret er der udviklet syv nye uddannelser, herunder 77 nye moduler. Målet om at udvikle mindst 30-40 nye moduler er således indfriet.
- Uddannelserne er generelt tilrettelagt på en fleksibel og relevant måde, som tilgodeser virksomhedernes og medarbejdernes præferencer. Dette indebærer oftest undervisning i dagtimerne, på faste dage og med fysisk tilstedeværelse. Enkelte moduler, fx inden for det merkantile område, placeres om aftenen, idet kursisterne i højere grad deltager på eget initiativ.
- Udbuddet af uddannelser matcher ud fra en generel betragtning de kompetencebehov, der er på arbejdsmarkedet, om end nogle virksomheder oplever, at kurserne burde være mere praksisrettede og i højere grad være tilpasset den enkelte virksomheds konkrete efterspørgsel.

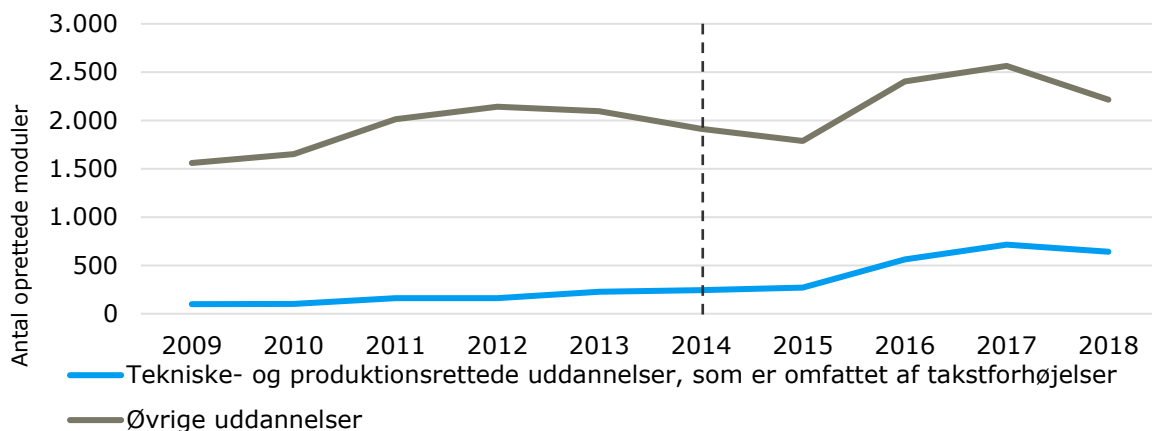
5.1 Har kortlægningen af kompetencebehov og udviklingen af nye uddannelser haft de forventede virkninger?

Et af de centrale mål med udviklingsprogrammet har været at udvikle nye uddannelser med relevante og fleksible moduler. På tværs af det tekniske og produktionsrettede område er der i alt udviklet syv nye uddannelser; hhv. *Byggeteknologi*, *Byggekoordination*, *VVS-installation*, *Elinstallation*, *Automation og drift*, *Miljøteknologi* samt *Kvalitet og måleteknologi*. **Inden for disse syv nye uddannelser er der udviklet 77 nye moduler**, hvormed målet om mindst 30-40 nye moduler er indfriet.

Samtidig med målet om at udvikle nye uddannelser, har det været ambitionen at øge udbuddet generelt. Nedenstående figur viser antallet af oprettede moduler inden for det tekniske og produktionsrettede område samt øvrige uddannelser fra 2009 til 2018.

²¹ Bilag 3 til udbudsmaterialet: *Initiativer på videregående VEU*.

Figur 5-1: Antal oprettede moduler inden for det tekniske og produktionsrettede område

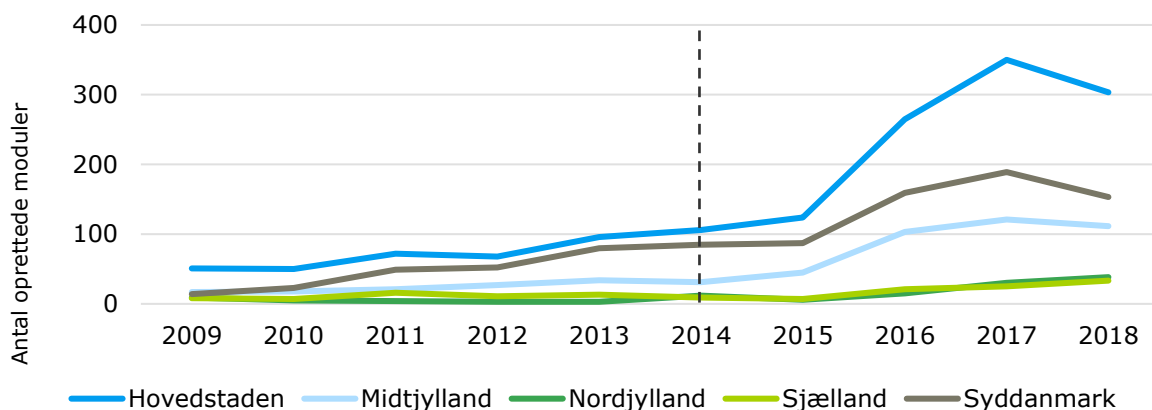
Note: Opgørelsen er baseret på antal moduler, der har været aktivitet på, da kun disse indgår i registeret over kursister. Det betyder, at aflyste og nedlagte hold ikke indgår i analysen. Udbuddet for de sidste fire måneder af 2018 er baseret på en fremskrivning, hvorfor disse tal skal fortolkes med en vis forsigtighed. De udbud, som ligger til højre for den stiplede linje, har fundet sted i perioden under VEU-milliarden (2015-2018).

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger er foretaget af Rambøll.

Ovenstående figur viser, at antallet af oprettede moduler inden for det tekniske og produktionsrettede område har været stigende siden 2009, men at stigningen for alvor har taget til i 2015 – dvs. ét år efter aftalen om VEU-milliarden. Konkret er antallet af oprettede moduler på tværs af både nye og gamle uddannelser inden for det tekniske og produktionsrettede område steget fra 269 moduler i 2015 til 715 moduler i 2017, hvilket svarer til en stigning på 166 pct. Fra 2017 til 2018 falder antallet af oprettede moduler fra 715 til 640, svarende til en reduktion på 12 pct. **Samlet set er antallet af oprettede moduler dog steget med 138 pct. fra 2015 til 2018**, hvorfor det overordnede mål om at øge udbuddet generelt må betragtes som opnået.

På tværs af regioner er der sket en stigning i antallet af oprettede moduler både inden for nye og gamle uddannelser på det tekniske og produktionsrettede område, jf. nedenstående figur.

Figur 5-2 Antal oprettede moduler inden for det tekniske og produktionsrettede område, fordelt på regioner

Note: Ovenstående figur angiver antal oprettede moduler og således ikke udbuddet samlet set. Udbuddet for de sidste fire måneder af 2018 er baseret på en fremskrivning, hvorfor disse tal skal fortolkes med en vis forsigtighed. De udbud, som ligger til højre for den stiplede linje, har fundet sted i perioden under VEU-milliarden (2015-2018).

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger er foretaget af Rambøll.

Stigning i antallet af oprettede moduler er størst i Region Hovedstaden og Region Syddanmark, hvilket ligeledes er de to regioner, der inden VEU-milliardens indgåelse havde det største udbud af moduler. I Region Hovedstaden er antallet af oprettede moduler således steget fra 124 i 2015 til 350 i 2017, mens antallet af oprettede moduler i Region Syddanmark er steget fra 87 i 2015 til 189 i 2017. Ses der på den procentvise stigning i antallet af oprettede moduler fra 2015 til 2018, har denne været størst i Region Nordjylland og Region Sjælland, der er steget med hhv. 84 pct. og 79 pct. Region Nordjylland og Region Sjælland er desuden de eneste to regioner, hvor antallet af oprettede moduler ikke er faldet fra 2017 til 2018.

På samme vis som udviklingen i aktiviteten (se afsnit 3.1) peger interviewpersoner på tværs af uddannelsesinstitutioner, virksomheder og arbejdsmarkedets parter bl.a. på, **at de regionale forskelle kan forklares med henvisning til virksomhedernes geografiske placering** og dermed kundegrundlaget for institutionernes udbudte uddannelser. At Region Hovedstaden og Region Syddanmark har den største stigning i antallet af oprettede moduler kan således ifølge interviewpersonerne hænge sammen med, at mange produktionsvirksomheder er placeret i Syddanmark og i hovedstadsområdet, hvorfor der her er et større potentiale og mindre risiko forbundet med at udbyde både nye og gamle uddannelser.

I forlængelse af ovenstående fremhæver interviewpersoner fra uddannelsesinstitutioner, at udbud af uddannelser og oprettede moduler skal ses i forlængelse af lokale behov og investeringer. Region Syddanmark oplever fx en positiv udvikling inden for offshore, hvorfor regionen generelt efterspørger efteruddannelser inden for de tekniske og produktionsrettede områder. Tilsvarende er byggesektoren voksende i Region Sjælland, hvorfor der her i højere grad sættes og investeres i byggebranchen.

“Byggekoordination er den uddannelse, vi i første omgang sætter på. Det handler helt overordnet om en relevansbetragtning. Byggeområdet fylder meget i den region, vi dækker over, så byggeområdet prioriterer vi hos os.”

(Leder, Uddannelsesinstitution)

“De nye uddannelser spejler i høj grad vores fuldtidsuddannelser. En stor del af forarbejdet er lavet på fuldtidsuddannelserne, og vi får på den måde skabt en god kobling og synergi”

(Leder, Uddannelsesinstitution)

Derudover peger institutionerne på, **at udbud af uddannelser hænger sammen med underviserkompetencer og ressourcer**, og at der i udbuddet af deltidsuddannelser i høj grad skeles til institutionens udbud af fuldtidsuddannelser. For flere institutioner gælder således, at de udbyder uddannelser, fordi de matcher de kompetencer, som underviserne har i forvejen, hvorved de kan opnå en række synergieffekter og sparre ressourcer ift. at skulle ansatte nye undervisere.

Endelig kan de **regionale forskelle også ses i lyset af institutionernes traditioner og kultur**. Hvis en institution tidligere har været en handelsskole, vil institutionen være tilbøjelig til at udbyde uddannelser inden for det merkantile område, hvorimod uddannelser inden for det tekniske og produktionsrettede område vil blive underprioriteret.

“Vi kommer jo fra at være en gammel handelsskole og var et merkantilt akademi, og derfra kommer mange af de merkantile og ledelsesmæssige fag [...] Men udbuddet er jo også betinget af, hvad der er brug for, og hvad vi har af kompetencer.”

(Leder, Uddannelsesinstitution)

Hvad angår aflysninger af moduler, peger institutioner og virksomheder generelt på, at aflysninger forekommer i begrænset omfang²². De få aflysninger kan dels hænge sammen med, at institutionerne alene opretter de moduler, som de vurderer, har en rimelig sandsynlighed for at blive gennemført, dels at VEU-milliarden har gjort det muligt at oprette hold med færre deltagere, jf. det øgede taxametertilskud. Interviewpersoner på tværs af uddannelsesinstitutionerne peger enstemmigt på, at lave deltagerantal er årsagen til de aflyste uddannelser.

5.2 Hvad kan forklare virkningerne af kortlægningen af kompetencebehovene og udviklingen af nye uddannelser?

En del af forklaringen bag udviklingen af de nye uddannelser og fremgangen i antallet af oprettede moduler inden for de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser skal findes i samarbejdet omkring udviklingen af nye uddannelser. Både institutioner og arbejdsmarkedets parter giver udtryk for, **at samarbejdet har fungeret godt og generelt har bidraget til relevante og fleksible uddannelser**. Særligt inddragelsen af arbejdsmarkedets parter har ifølge institutionerne haft en positiv betydning for udviklingen. Konkret fremhæves det, at parterne har bidraget med viden om behov og efterspørgsel, ligesom de har kvalificeret indholdet af uddannelserne. På denne måde har parterne generelt fungeret som en samarbejdspartner i udviklingen af nye uddannelser. Dette gælder dog ikke alene i udviklingsprocessen, men også i implementeringsprocessen, hvor institutionerne peger på, at der generelt er etableret et bedre samarbejde mellem parterne og institutionerne, som på sigt kan styrke uddannelserne inden for det tekniske og produktionsrettede område.

"Vi er gået aktivt ind i samarbejdet. Sammen med institutionerne har vi været helt nede i beskrivelsesprocessen. Det fungerer rigtig godt. Vi fik nogle gode diskussioner om kompetencebehovet, og hvad der var brug for."

(Repræsentant, Arbejdsgiverforening)

I forhold til samarbejdet imellem nævner flertallet af de interviewede institutioner, at samarbejdet omkring udviklingen af nye uddannelser også her har fungeret godt. Der har således været **relativt bred enighed blandt parterne og institutionerne om, hvad de nye uddannelser skulle indeholde**, ligesom flere også fremhæver, at processen, hvor nogle uddannelsesinstitutioner har været hovedskribenter/tovholdere på specifikke uddannelser²³, har fungeret godt. Derimod er der enkelte interviewpersoner fra institutionerne, der nævner, at nogle institutioner har været mere drivende end andre, hvilket har medført ubalance i institutionernes indflydelse på de nye uddannelser. Hertil nævnes det, at der i forhold til nogle uddannelser har været en udfordring i forhold til indholdet i modulerne, hvor merkantile fag som fx projektledelse er blevet gjort obligatorisk for alle uddannelser. De merkantile moduler har på denne måde taget fokus fra det tekniske, hvilket ikke alle institutioner har været tilfredse med.

"Vi har samarbejdet om Automation og drift. Vi har lavet et fælles tidspunkt for udbud, og så har vi koordineret i fællesskab, hvilket sted udbudet skulle finde sted. Og så har vi lagt det hele i en pulje. Og det har egentlig fungeret rigtig fint."

(Leder, Uddannelsesinstitution)

Udbud og gennemførelse af uddannelser foregår i overvejende grad lokalt på de enkelte institutioner. Der er således kun i begrænset omfang tale om koordinering mellem uddannelsesinstitutionerne, når det gælder udbud og gennemførelse af uddannelser. Enkelte uddannelser, fx *Automation og drift*, udbydes gennem en fælles pulje mellem tre institutioner, idet institutionerne således kan sikre et tilstrækkeligt antal kursister og garantere oprettelse. Interviewpersoner fra de tre

²² Evalueringen har ikke haft til formål at undersøge antallet af aflyste kurser, hvorfor den præcise andel af aflyste moduler ikke kan opgøres her. En af de deltagende institutioner giver udtryk for, at omkring 80 pct. af de udbudte moduler gennemføres.

²³ Udviklingen af nye uddannelser og relevante moduler er foregået i et samspil mellem faglige fællesudvalg og arbejdsmarkedets parter. Forskellige uddannelsesinstitutioner har været tovholdere for udviklingen af de enkelte uddannelser, mens undervisere fra grunduddannelsen har været med til at udvikle det faglige indhold af uddannelserne.

institutioner fremhæver, at tillid og kendskab til de andre institutioner er forudsætninger for at kunne lave et samarbejde om udbud af uddannelser.

På tværs af interviewpersonerne fra institutioner og arbejdsmarkedets parter synes der derudover at være enighed om, at den indledende **kortlægning af kompetencebehov har fungeret som et godt afsæt for udviklingen af nye og mere fleksible uddannelser**. Kortlægningen har således bidraget med et indblik i, hvilke kompetencer virksomheder og medarbejdere mangler. Interviewpersoner fra institutionerne peger dog også på, at kortlægningen ikke er tilstrækkelig, idet udviklingen på særligt det tekniske område går stærkt. På trods af en solid kortlægning af arbejdsmarkedets behov kan institutionerne således have vanskeligt ved at være på forkant med de behov, som eksisterer eller kommer til at eksistere på arbejdsmarkedet. Derudover kan det ikke garanteres, at en imødekommelse af behov er lig med deltagelse. Flere uddannelsesinstitutioner fremhæver således, at selvom de matcher arbejdsmarkedets behov, er det ikke sikkert, at efterspørgslen og dermed deltagelsen eksisterer. Der kan med andre ord være langt fra udviklingen af relevante moduler til reel oprettelse og gennemførelse.

“Man kan nemt lave analyser af, hvilke uddannelser der er behov for. Men derfra og så til at der kommer studerende til at tage de her kurser, der kan godt være langt. Her er IPP et godt eksempel. Alle kan se, at der er behov for det på det tekniske område. Men der kommer ikke mange studenter til.”

(Leder, Uddannelsesinstitution)

Vendes fokus mod indholdet af de nye uddannelser, tegner evalueringen et billede af, at det også er lykkedes institutionerne at udvikle og udbyde uddannelser, som er fleksibelt tilrettelagt og adresserer aktuelle kompetencebehov på arbejdsmarkedet. Hvad angår førstnævnte – fleksibel tilrettelæggelse – så fremhæver hovedparten af interviewpersonerne både fra virksomheder og institutioner, at **uddannelserne er tilstrækkeligt fleksibelt tilrettelagt og således lever op til kursisternes behov**. Det fremhæves, at institutionerne generelt er gode til at lytte til kursisterne og virksomhedernes behov, og at fleksibilitet således i højere grad handler om tilpasningsdygtighed fra institutionernes side. Helt overordnet peger interviewpersonerne på, at fleksibiliteten i form af

“Det er ikke vores tilrettelæggelse, der ligger rammen for uddannelserne. Rammen er, at det er folk, som skal have et arbejde ved siden af, og de kommer kun, fordi det kan passe ind.”

(Leder, Uddannelsesinstitution)

deltidsuddannelser er altafgørende for, at efteruddannelse prioriteres og er en reel mulighed for faglærte, der allerede er i job. Hvis ikke uddannelsen kunne kombineres med et arbejde og samtidig sikre en stabil løn, ville efteruddannelse ikke være attraktivt.

Det er i denne sammenhæng relevant at fremhæve, at **fleksibilitet i høj grad sættes lig med kursisternes og virksomhedernes præferencer**. Hvad der opfattes som en fleksibel tilrettelæggelsesform, synes at afhænge af de specifikke uddannelser og af kursisternes motivation for efteruddannelse. For mange af de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser gælder, at medarbejderne deltager i efteruddannelse, fordi virksomheden oplever konkrete kompetencebehov. I disse tilfælde vil det være virksomheden, som er den drivende kraft bag efteruddannelsen og derfor virksomheden, der “sender” medarbejderne afsted. Inden for de merkantile fag synes der i højere grad at være tale om individuelle ønsker om efteruddannelse. Det kan være personlige præferencer for opkvalificering eller udsigten til højere løn, der driver

“Vi har solgt et forløb på, at det blev afholdt om fredagen. Så har kursisterne jo planlagt efter, at de kan arbejde de andre fire dage. [...] De ønsker sig dagtimer og bestemte dage, og det skal vi bare ikke lave om på. De har jo også helt klare aftaler med deres mester.”

(Leder, Uddannelsesinstitution)

kursisterne. **Hvorvidt der er tale om individuelle præferencer eller behov fra virksomhedens side, kan have indflydelse på den konkrete tilrettelæggelse af uddannelsen.** Hvis efteruddannelsen er initieret af virksomheden, skal undervisningen helst ligge i dagtimerne, så uddannelsen ikke sker på bekostning af familietid, fritidsaktiviteter og lignende. Samtidig skal undervisningen gennemføres på faste dage og på bestemte tidspunkter, så det er muligt at planlægge sit arbejdsprogram udenom undervisningen. Hertil gælder, at undervisningen helst bør ligge en mandag eller en fredag, så der er mest mulig sammenhængende tid på arbejdspladsen.

"Det handler også om, hvilke uddannelser det er. På det tekniske område er der mange medarbejdere, der er sendt afsted af deres virksomheder, og de kan få alle mulige former for økonomisk dækning. På det merkantile område er der måske flere, der tager uddannelser af egen fri vilje."

(Leder, Uddannelsesinstitution)

For mange af de merkantile uddannelser gælder, at fleksibilitet forstås som særligt aftenundervisning. Dette hænger sammen med, at der inden for det merkantile område er flere, som efteruddanner sig af individuelle årsager, hvorfor de foretrækker at tage uddannelsen i aften timerne – dvs. uden for deres almindelige arbejdsdag. Det fremhæves også, at aftenundervisning kan bidrage til at "dække" over efteruddannelse, fx i de tilfælde, hvor arbejdsgiveren ikke nødvendigvis skal være bekendt med medarbejdernes deltagelse i efteruddannelse.

"Udgangspunktet er, at vi har en målgruppe – faglærte – hvor vi tror, at læringen fungerer bedst med tilstedeværelse face-to-face. Sådan tror jeg, det skal være fremover."

(Leder, Uddannelsesinstitution)

Endelig er det i tilknytning til målet om at sikre fleksible tilrettelæggelsesformer en interessant pointe, at flertallet af **både de nye og gamle uddannelser gennemføres ved fysisk fremmøde.** På trods af det øgede fokus på digitalisering, internetbaseret undervisning mv., foretrækker hovedparten af kursisterne et fysisk fremmøde.

Udover uddannelsernes fleksible tilrettelæggelsesform, har uddannelserne skullet imødekomme konkrete kompetencebehov på arbejdsmarkedet. Interviewpersoner fra både arbejdsmarkedets parter og virksomheder fremhæver, at **uddannelserne i overvejende grad matcher de behov, der eksisterer på både det tekniske, produktionsrettede og merkantile område,** hvorfor intentionen på overordnet niveau er indfriet. I forlængelse heraf fremhæver interviewpersoner fra både institutioner og virksomheder, at muligheden for autorisation inden for fx *VVS- og elinstallation* imødekommer vigtige kompetencebehov på arbejdsmarkedet. Enkelte medarbejdere på virksomheder fremhæver dog, at uddannelserne burde være mere praksisrettede og i højere grad tage udgangspunkt i den virkelighed, som findes hos virksomhederne. Institutionerne er imidlertid af en anden opfattelse og mener ikke, at deres opgave er at servicere specifikke virksomheder, men i stedet efteruddanne faglærte, som stræber efter nye kompetencer og jobmuligheder. Hvis kompetencebehovene bliver for produkt- eller servicespecifikke, bør de ifølge institutionerne i stedet håndteres af private leverandører.

"Vi er jo optagede af, hvilke teknologier som kommer i fremtiden. Men det er ikke nødvendigvis virksomhedernes fokus. Derfor skal vi alligevel forvalte dét, vi faktisk tror på i fremtiden, og ikke lade os styre af en 'her og nu'-efterspørgsel."

(Leder, Uddannelsesinstitution)

Udbuddet kan i følge institutionerne også blive for stort. Der er således ikke alene tale om at imødekomme et behov på arbejdsmarkedet, men også at finde den rette balance i udbuddene. Institutionerne har generelt en interesse i at udbyde uddannelser, der bliver gennemført – og forudsætningen herfor handler både om motivation hos den enkelte, efterspørgsel blandt virksomheder, hastigheden på den teknologiske udvikling, timing og placering af uddannelser mv. (Se også

"Jeg tænker også, udbuddet kan blive for stort. For hellere have færre fag, der bliver udbudt, end mange fag, der ikke gør. Hvis vi tager byggekoordination, kan jeg fx huske, at der var en stor efterspørgsel, men medarbejderne kommer ikke afsted, fordi de ikke har tid, og fordi der ikke er tradition for at tage afsted."

(Leder, Uddannelsesinstitution)

afsnit 3.1). Overordnet set peger både institutioner, virksomheder og arbejdsmarkedets parter dog på, at kompetencebehovene generelt synes opfyldt, men at der kan være nogle uddannelser, der har vanskeligt ved at følge med den teknologiske udvikling, ligesom nogle uddannelser skal have lidt længere levetid, inden arbejdsmarkedet oplever behovene og dermed anvender muligheden for efteruddannelse.

6. UDVIKLINGSPROGRAMMET II – UDVIKLING AF FÆLLES INFORMATIONS- OG TILMELDINGSPORTAL

Et andet initiativ i udviklingsprogrammet har været udviklingen af en fælles informations- og tilmeldingsportal; BygOvenPå. Portalen har haft til formål at gøre udbuddet tilgængeligt og synligt for både virksomheder og faglærte og gøre det nemt at få overblik over akademiuddannelserne på det tekniske og produktionsrettede område²⁴. For at styrke overblikket over uddannelsesudbuddet er alle institutionernes udbud af akademiuddannelser på det tekniske og produktionsrettede område således samlet på én og samme portal²⁵.

Dette kapitel undersøger først, om den fælles informations- og tilmeldingsportal har haft de forventede virkninger, herunder om de faglærte og virksomhederne kender til og bruger portalen, om portalen har bidraget til et større overblik over udbuddet og om udbuddet er blevet mere synligt og gennemsigtigt. Herefter undersøger kapitlet, hvad der kan forklare virkningerne af den fælles informations- og tilmeldingsportal, herunder hvordan institutionerne og arbejdsmarkedets parter har oplevet processen omkring udviklingen og driften af den fælles informations- og tilmeldingsportal. De samlede hovedpointer fra dette afsnit fremgår nedenfor.

KAPITLETS HOVEDPUNKTER

- Flere af arbejdsmarkedets parter oplever, at deres medlemmer kender til den fælles informations- og tilmeldingsportal, og at virksomhederne anvender hjemmesiden. Der synes imidlertid ikke at være et stort kendskab til og kun en meget begrænset anvendelse af BygOvenPå blandt de adspurgte virksomheder og faglærte medarbejdere.
- Blandt institutionerne er der stor variation i, hvorvidt den fælles informations- og tilmeldingsportal opleves værdifuld. Der er generelt enighed om, at indholdet på BygOvenPå er relevant, og at materialet fra hjemmesiden kan bruges som led i de lokale informationsaktiviteter. Der er dog flere, som giver udtryk for, at BygOvenPå primært har funktion som en tilmeldingsportal – og ikke en informationsportal. Hjemmesiden er med til at give et overblik over uddannelsesudbuddet, men portalen bliver ikke brugt med det formål.
- Flere institutioner giver udtryk for, at de kun i begrænset omfang har anvendt muligheden for at omplacere kursister via BygOvenPå, hvilket ellers var intentionen i tilfælde af for få tilmeldinger hos den enkelte institution. Der har imidlertid været flere eksempler på tværinstitutionelt samarbejde om oprettelsesgaranti.
- En gennemgående udfordring i udviklings- og implementeringsprocessen har ifølge institutionerne været et større administrativt dobbeltarbejde som følge af den fælles informations- og tilmeldingsportal. Det administrative dobbeltarbejde opstår ved, at udbuddet skal fremgå af flere forskellige hjemmesider, ligesom koordinationen mellem BygOvenPå og de enkelte uddannelsesinstitutioner ved opdateringer eller aflysninger af moduler opleveres som u hensigtsmæssig.

²⁴ <https://www.bygovenpaa.dk/>.

²⁵ Senere i processen blev der også lavet takstforhøjelser på tre merkantile akademiuddannelser; kommunikation og formidling, salg og markedsføring, økonomi- og ressourcestyring, hvorfor disse også blev tilføjet til hjemmesiden.

6.1 Har den fælles informations- og tilmeldingsportal haft de forventede virkninger?

Arbejdsmarkedets parter giver generelt udtryk for, at **flere af deres medlemmer kender til den fælles informations- og tilmeldingsportal, og at virksomhederne også anvender hjemmesiden**. Der er også blandt parterne enighed om, at BygOvenPå har bidraget til at skabe et bedre overblik over udbuddet. Repræsentanter fra både arbejdsmarkedets parter og institutionerne giver udtryk for, at parterne i høj grad har reklameret for og henvist til BygOvenPå via deres hjemmesider, nyhedsbreve, fagblade eller når parterne har deltaget i virksomhedsbesøg og andre informationsarrangementer.

”De bruger den. Det er jeg helt sikker på. Virksomhederne har både ringet til akademierne, men man har også i høj grad søgt informationen via BygOvenPå.”

(Repræsentant, Arbejdstagerorganisation)

Parterne har derved forsøgt at styrke kendskabet til og anvendelsen af den fælles informations- og tilmeldingsportal. Det fremhæves dog også af parterne, at kendskabet til den fælles informations- og tilmeldingsportal er en forudsætning for, at virksomhederne og de faglærte medarbejdere faktisk anvender hjemmesiden, og at der er behov for at styrke kendskabet endnu mere.

Blandt institutionerne er der ligeledes en opfattelse af, at **BygOvenPå bidrager til at skabe et større og mere gennemsigtigt overblik over uddannelsesudbuddet**. Institutionerne oplever, at hjemmesiden er brugervenlig og intuitiv, ligesom den er formidlet i et let læseligt sprog, som rammer målgruppen af teknisk faglærte. Hjemmesiden er således med til at styrke overblikket over uddannelsesudbuddet.

Ansatte og ledelsesrepræsentanter fra uddannelsesinstitutionerne giver imidlertid også udtryk for, at de generelt ikke oplever, at **virksomhederne og de faglærte kender til og bruger BygOvenPå**, medmindre disse virksomheder har deltaget i nogle af de afholdte informationsaktiviteter. Størstedelen af trafikken på den fælles informations- og tilmeldingsportal kommer ifølge institutionerne fra institutionernes egne hjemmesider, når kursister tilmelder sig et modul. Kursisterne tilmelder sig oftest via institutionernes egne hjemmesider, hvorefter de bliver ført videre til BygOvenPå for at gennemføre tilmeldingen. Det betyder, at langt fra alle kursister orienterer sig på hjemmesiden, men i stedet blot tilmelder sig et givent modul.

Dette billede understøttes af interviews med virksomheder, der har deltaget i videregående VEU. **Flere af de interviewede medarbejdere og uddannelsesansvarlige kender slet ikke eller kun i begrænset omfang til BygOvenPå**. De virksomheder, som kender BygOvenPå, giver udtryk for, at de først og fremmest har anvendt hjemmesiden til at tilmelde sig akademiuddannelsen. I den forstand får BygOvenPå først og fremmest karakter af en tilmeldingsportal – og dermed ikke en informationsportal, som bidrager til at styrke overblikket over og kendskabet til videregående VEU inden for det tekniske og produktionsrettede område.

”Det er der, hvor vi tilmelder os. Vi ryger ind på hjemmesiden, når vi tilmelder os, men vi får linket fra erhvervsakademiernes egen hjemmeside. Vi har ikke brugt BygOvenPå til at søge information.”

(Medarbejder, Virksomhed)

På tværs af interviews med både institutioner, virksomheder og arbejdsmarkedets parter tegner der sig samlet set et billede af, at der **fortsat er en betydelig andel virksomheder, der ikke kender og anvender BygOvenPå**. For de virksomheder, som faktisk anvender portalen, bidrager den imidlertid til at give et bedre overblik over mulighederne for efteruddannelse inden for det tekniske og produktionsrettede område.

"Man har troet, man kunne samle nogle hold på et sted, hvis der var for få tilmeldinger på de forskellige akademier. Ideologien var god, men det er ikke sket særligt ofte i praksis."

(Medarbejder, Virksomhed)

Foruden formålet med at skabe synlighed og overblik over de forskellige moduler, har BygOvenPå gjort det muligt at placere kursister, hvis der har været for få tilmeldinger på et givent modul. På denne måde har kursisterne kunne samles på én institution i stedet for, at det pågældende modul blev aflyst. Flere institutioner giver udtryk for, at de **kun i begrænset omfang har anvendt denne mulighed** i praksis. Det skydes, at institutionerne i højere grad placerer kursisterne inden for egne uddannelser, da de har en økonomisk fordel herved, ligesom de opfatter placeringen som en service for deres kursister, der således ikke behøver at tage moduler på andre institutioner. Enkelte institutioner giver dog udtryk for, at de har samarbejdet med andre institutioner om oprettelse af uddannelser, fx i *Automation og drift*.

6.2 Hvad kan forklare virkningerne af den fælles informations- og tilmeldingsportal?

Evalueringen tegner overordnet et billede af, at **processen for udviklingen og implementeringen af den fælles portal har været velfungerende**. Flere institutioner giver således udtryk for, at det har været nyttigt at have parterne involveret i projektet, og at parterne har bidraget til at skubbe på for et styrket samarbejde på tværs af uddannelsesinstitutionerne. Samtidig fremhæver flere institutioner, at samarbejdet og koordinationen uddannelsesinstitutionerne imellem har været god. Der er imidlertid også institutioner, som giver udtryk for, at de særligt indledningsvist skulle omstille sig til ideen om, at uddannelsesudbuddet skulle fremgå af en fælles platform.

"Det har været rigtig godt at sidde så tæt på parterne, fordi det har tvunget os til at se på det større perspektiv, og ikke bare ud fra, hvad vi selv har brug for."

(Medarbejder, Uddannelsesinstitution)

Processen og samarbejdet omkring den daglige drift af BygOvenPå har været mindre gnidningsfrit. Ansatte fra institutionerne giver således udtryk for, at hjemmesiden indledningsvist har været præget af 'børnesygdomme' relateret til den tekniske og administrative opsætning. En gennemgående udfordring i udviklings- og implementeringsprocessen har ifølge institutionerne været et **større administrativt dobbeltarbejde** som følge af den fælles informations- og tilmeldingsportal. Det administrative dobbeltarbejde opstår ved, at udbuddet skal fremgå af flere forskellige hjemmesider, ligesom koordinationen mellem BygOvenPå og de enkelte uddannelsesinstitutioner ved opdateringer eller aflysninger af moduler opleves som uhensigtsmæssig. Der er således flere institutioner, som giver udtryk for, at det havde været mere hensigtsmæssigt, hvis de selv kunne lave ændringer inde på BygOvenPå.

"Det administrative koster os langt flere ressourcer at få til at køre. Det har givet ekstra arbejde, og jeg synes, at det forringer servicen overfor de studerende."

(Medarbejder, Uddannelsesinstitution)

Hvad angår indholdet af initiativet, er der elementer, der har virket godt, mens andre har fungeret mindre hensigtsmæssigt. Som tidligere beskrevet er der stor enighed om, at hjemmesiden er brugervenlig og intuitiv, ligesom den er skrevet i et læsevenligt sprog, der rammer målgruppen. Institutionerne giver udtryk for, at de i høj grad kan bruge materialet fra BygOvenPå, når de gennemfører lokale informationsarrangementer, ligesom det har været givtigt at kunne henvise til BygOvenPå og bruge hjemmesiden som et vejledningsredskab i deres dialog med virksomhederne. Der har blandt andet været stor begejstring for de fagoversigter, som er tilgængelige på

"Der er rigtig gode tekster, som er skrevet i et godt og jordnært sprog for målgruppen. Der er lavet et godt stykke arbejde. Hjemmesiden er rigtig god i sit valg af billeder og tekniske univers."

(Medarbejder, Uddannelsesinstitution)

hjemmesiden, fordi de præsenterer udbuddet af uddannelser og moduler på en simpel og overskuelig måde²⁶.

Hvor indholdet på hjemmesiden matcher målgruppen af teknisk faglærte, giver ledelsesrepræsentanter fra det merkantile område udtryk for, at **de tre merkantile uddannelser er malplacerede på hjemmesiden**. De oplever, at faglærte på det merkantile område har svært ved at se sig selv på BygOvenPå, da hjemmesiden i høj grad er målrettet det tekniske og produktionsrettede område. I tråd hermed er der generelt en undren blandt uddannelsesinstitutionerne over, at ikke alle akademiuddannelser fremgår af hjemmesiden. Institutionerne giver udtryk for, at det er u hensigtsmæssigt og kontraintuitivt alene at inkludere de uddannelser, som er omfattet af takstforhøjelser. Hvis formålet hovedsageligt er at styrke overblikket over akademiuddannelser på det tekniske og produktionsrettede område, bør hjemmesiden dels undlade at inkludere udvalgte merkantile uddannelser, dels sikre, at alle akademiuddannelser på det tekniske og produktionsrettede område fremgår af hjemmesiden. Det selektive udvalg af uddannelser er ifølge institutionerne med til at reducere overblikket og gør det vanskeligt for institutionerne at anvende hjemmesiden som et vejledningsredskab.

“Det er kun den ene af mine uddannelser, der er en del af BygOvenPå. Det er med til at øge forvirringen og bidrager ikke til øget overblik. Jeg undrer mig over, at det kun er den ene af mine uddannelser, der er med. Det er en barriere, at hjemmesiden ikke præsenterer det samlede billede af akademierne.”

(Medarbejder, Uddannelsesinstitution)

Foruden det konkrete indhold er der enkelte institutioner, som giver udtryk for, at **domænenavnet BygOvenPå er misvisende**, da det ikke er et naturligt søgeord i forbindelse med efteruddannelse på internettet. Omvendt er der også medarbejdere fra uddannelsesinstitutionerne, som er positivt indstillede over for domænenavnet. Her fremhæves det, at formuleringen om at bygge oven på sine kompetencer naturligt kan indgå i samtaler med faglærte.

“Vi har hele tiden haft en knast med eller ønsket gennemsigtighed af, hvad det koster at tage et modul. Det er der desværre stadig noget mystik over. Hvis målet er, at man skal tilmelde sig samme sted, så er det tæt på en succes, men vi vil gerne have gennemsigtighed omkring priserne mere igennem.”

(Repræsentant, Arbejdsgiverorganisation)

Endelig giver arbejdsmarkedets parter udtryk for, at der med den fælles informations- og tilmeldingsportal er **skabt transparens i forhold til udvalget af de forskellige moduler, hvor de enkelte moduler kan tages henne, og hvad prisen på modulerne er**. Parterne oplever dog stadigvæk, at der ikke er tilstrækkelig gennemsigtighed over, hvad prisen på de enkelte moduler dækker over.

Samlet set peger evalueringen på, at den fælles informations- og tilmeldingsportal er udviklet og implementeret som tiltænkt, og at indholdet i overvejende grad imødekommer målgruppens forudsætninger og behov. Det er dog endnu ikke lykkedes parter og institutioner at sikre et udbredt kendskab til portalen blandt virksomhederne, hvilket kan forklare, at mange virksomheder fortsat starter med at orientere sig på den lokale uddannelsesinstitutions hjemmeside, ligesom portalen hovedsageligt bliver en kanal for tilmelding til kurser. Derudover er det en forudsætning for anvendelse af platformen, at virksomhederne har et erkendt behov for og et egentligt ønske om efteruddannelse. Som det vil blive udfoldet i det følgende, er der derfor behov for en parallel indsats med at motivere virksomhederne til at deltage i efteruddannelse.

²⁶ <http://bygovenpaa.dk/content/uploads/2019/02/oversigttekniskeakademiuddfeb2019medkortoggodt.pdf>.

7. UDVIKLINGSPROGRAMMET III – LOKALE OG NATIONALE INFORMATIONSAKTIVITETER

Som en sidste del af udviklingsprogrammet er der i perioden 2015-2017 gennemført en VEU-informationskampagne med henblik på at styrke kendskabet til uddannelsesmulighederne blandt arbejdsgivere og faglærte inden for de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser og styrke deres motivation for deltagelse. Informationskampagnen har bestået af en række nationale aktiviteter og en række lokale aktiviteter forankret på de enkelte uddannelsesinstitutioner (aktiviteterne er beskrevet yderligere i Boks 7-1).

Kapitlet sætter indledningsvist fokus på, hvorvidt informationsaktiviteterne har bidraget til at udbrede kendskabet til uddannelsesmulighederne. Dernæst præsenterer kapitlet forskellige forklaringer på, hvorfor informationsaktiviteterne har haft den konkrete virkning. De samlede hovedpointer fra dette kapitel fremgår af boksen nedenfor.

KAPITLET HOVEDPUNKTER

- Institutionerne oplever, at viden og kendskab er forudsætninger for at motivere medarbejdere til at tage en efteruddannelse, hvorfor informationsaktiviteterne samlet set vurderes at være både relevante og nødvendige.
- Med informationsaktiviteterne er det særligt lykkedes for institutionerne og parterne at udbrede kendskabet til og øge efterspørgslen på videregående VEU hos de virksomheder, som i udgangspunktet er motiveret for opkvalificering. Blandt både parter og institutioner er der samtidig en erkendelse af, at der fortsat udestår et stort arbejde med at nå ud til de øvrige virksomheder.
- Det er kun en begrænset del af virksomhederne, som er bevidste om den øgede informationsindsats, og det er hovedsageligt de mest opsøgende og motiverede medarbejdere, der har kendskab til informationsaktiviteterne.
- De relationelle opsøgende indsatser i form af lokale virksomhedsbesøg opleves af både institutioner og parter som de aktiviteter, der bidrager mest til at øge kendskabet til og motivationen for at tage en efteruddannelse. Det skyldes, at de lokale besøg i højere grad end fx store informations- og dialogmøder kan målrette indholdet mod de specifikke kompetencer, som efterspørges hos virksomheden.
- Samarbejdet om udvikling og implementering af informationsaktiviteterne har generelt været velfungerende. Både uddannelsesinstitutioner og parterne oplever, at det har været gavnligt med sparring på både de nationale og de lokale informationsaktiviteter.

Boks 7-1: Aktiviteter i den samlede informationskampagne

Den samlede informationskampagne har bestået af en række nationale og lokale informationsaktiviteter.

De nationale informationsaktiviteter har haft til formål at sikre det relationelle fokus i informationsaktiviteterne. Organisatorisk har der været nedsat en informationsarbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra de enkelte uddannelsesinstitutioner samt enkelte repræsentanter fra fagforbundene. Sammen med BygOvenPå-sekretariatet har informationsgruppen stået for at udvikle og afholde de enkelte informationsaktiviteter. Aktiviteterne har bestået af:

1. Informationsmateriale, herunder videoer, pjecer og oversigt over uddannelser. Materialerne har været tilgængelige for alle uddannelsesinstitutioner og parter på BygOvenPå-portalen.
2. Virksomhedsbesøg, hvor uddannelsesinstitutioner har besøgt lokale virksomheder med det formål at informere om uddannelsesudbud. Der er afholdt 117 virksomhedsbesøg i alt som led i den nationale informationsindsats.
3. Informations- og dialogmøder. Møderne har haft forskellig form og indhold, fx et fyraftensmøde, hvor flere små virksomheder har været samlet for at høre om uddannelsesmulighederne. Der er afholdt 15-20 dialogmøder, med et samlet deltagerantal på ca. 1.000 personer.
4. Messer og konferencer, hvor sekretariatet har deltaget sammen med uddannelsesinstitutioner og parter. Der har været deltagelse på i alt 19 messer.

De lokale informationsaktiviteter er initieret og forankret hos de enkelte uddannelsesinstitutioner og har haft til formål at udbrede kendskabet til uddannelsesmulighederne inden for det tekniske og produktionsrettede område blandt lokale virksomheder.

De lokale projekter varierer i form og indhold, men er i overvejende grad kendetegnet ved relationelle aktiviteter, herunder virksomhedsbesøg samt informations- og dialogmøder²⁷. Derudover har de lokale aktiviteter haft fokus på den opsøgende indsats, herunder at skabe den indledende kontakt til virksomhederne og at opbygge og vedligeholde en tæt relation, som er udgangspunktet for at udbrede kendskabet og motivere til videregående VEU.

7.1 Har informationsaktiviteterne haft de forventede virkninger?

Både institutioner og parter har vanskeligt ved præcist at angive virkningerne af informationsaktiviteterne. Det hænger sammen med, at informationsaktiviteterne vanskeligt kan adskilles fra hinanden, ligesom de vanskeligt kan adskilles fra de øvrige aktiviteter i udviklingsprogrammet. På trods heraf er der enighed om, at informationsaktiviteterne til en vis grad har bidraget til at øge kendskabet til videregående VEU, men at der fortsat ligger et stort arbejde i at udbrede kendskabet blandt virksomheder generelt. **Den overordnede målsætning om at udbrede kendskabet og motivere medarbejdere til at tage en efteruddannelse er således ikke endeligt indfriet.**

Ifølge institutioner og parter er der flere forudsætninger, som skal være opfyldt, før efteruddannelse bliver efterspurgt blandt virksomheder og de faglærte. For det første skal virksomhederne og de faglærte erkende, at der er et behov for opkvalificering på arbejdspladsen. For det andet skal virksomheder og medarbejdere have viden om og kendskab til mulighederne for efteruddannelse på

²⁷ Se følgende link for en uddybning af de lokale projekter: <https://ufm.dk/uddannelse/videregaende-uddannelse/efter-og-videreuddannelse/veu-milliarden/veu-informationskampagne-lokale-projekter-1>

det videregående område. Af denne grund er det ifølge institutioner og parter afgørende, at der investeres i informationsaktiviteter. Institutioner og parter fremhæver i forlængelse af ovenstående, at de med **informationsaktiviteterne er nået ud til de virksomheder, som i udgangspunkt er mest motiverede** for at opkvalificere sig. De peger samtidig på, at det kræver en intensiv indsats at nå ud til de virksomheder og medarbejdere, som endnu ikke har erkendt behovet for videregående VEU.

”Jeg kan godt genkende, at institutionerne er blevet mere synlige. Det svære er, at de oftest favner dem, der allerede er motiverede. Man fanger ikke de andre, dem, der er svære at motivere.”

(Uddannelsesansvarlig, Virksomhed)

”Jeg er ikke stødt på nogen af de aktiviteter eller informationer. Det er min egen interesse, der har drevet mig, og det er derfor også mig selv, der har opsøgt uddannelsen gennem nettet.”

(Medarbejder, Virksomhed)

Vi gik efter de lavthængende frugter i starten, så de virksomheder, som ikke er blevet opmærksomme på det, de er endnu ikke begyndt at opdage, at det er den vej de skal. Den løbende påvirkning af målgruppen hele tiden – den er vigtigt – og den mangler fortsat.

(Uddannelsesleder, Uddannelsesinstitution)

Blandt virksomhederne er der ligeledes variation i forhold til de oplevede virkninger af informationsaktiviteterne. Nogle medarbejdere fremhæver, at de har deltaget i et fyraftensmøde eller har haft besøg af en uddannelsesinstitution, mens andre medarbejdere fortæller, at de aldrig har hørt om informationsaktiviteterne. I lighed med institutionerne fremhæver både uddannelsesansvarlige og medarbejdere på virksomhederne, at det **primært er de opsøgende og motiverede medarbejdere, der eksponeres for informationskampagnen**. Derudover sker beslutningen om efter- og videreuddannelse flere steder gennem sparring med den relevante leder, hvorefter medarbejderen selv får ansvaret for at opsøge relevant information. Her nævner flere medarbejdere, at internettet (google-søgning) er den primære kilde til at opsøge relevant information.

Samlet set har informationsaktiviteterne kun i et mindre omfang levet op til forventningerne om at udbrede kendskabet til og motivationen for at søge om efteruddannelse blandt medarbejdere og virksomheder inden for det tekniske og produktionsrettede område.

7.2 Hvad kan forklare virkningerne af informationsaktiviteterne?

Både parter og uddannelsesinstitutioner giver udtryk for, at **processen og organiseringen af den samlede informationskampagne har været velfungerende**. Særligt informationsgruppen i den nationale kampagne fremhæves som et element, der har bidraget til at styrke samarbejdet mellem parter og institutioner. Konkret nævnes det, at informationsarbejdsgruppen har fungeret som kanal for videndeling og erfaringsudveksling, ligesom informationsgruppen har bidraget til en fællesskabsfølelse og en vilje til at ville lykkes med informationsaktiviteterne. Samlet set har informationsgruppen ifølge institutionerne og parterne haft en positiv indvirkning på det overordnede formål om at udbrede kendskabet til efteruddannelse.

”Der har været en ufattelig god tone akademierne imellem og super god hjælpsomhed og sparring. Hvis man ser tilbage på, hvordan vi har konkurreret tidligere og generelt været meget lukkede om os selv, så har vi virkelig fået åbnet op.”

(Medarbejder, Uddannelsesinstitution)

Foruden informationsgruppen peger både institutioner og parter på, **at særligt samarbejdet omkring virksomhedsbesøgene har været positivt** og bidraget til at øge kendskabet. Det skyldes, at fagforeningerne opfattes som en troværdig og engageret part, der ønsker at hjælpe medarbejderne i deres arbejdsliv, mens uddannelsesinstitutionerne kan bidrage med den relevante og nødvendige viden. Samarbejdet og den fælles tilstedeværelse har således bidraget til, at virksomhederne har fået ny information, samtidig med, at de har oplevet opbakning fra parterne.

“Der er en meget stærk kultur hos fagforeninger. For mange virksomheder er det et meget stærkt stempel, hvis fagforeningerne siger god for en uddannelse. Derfor fungerer det godt, når de er med ude.”

(Medarbejder, Uddannelsesinstitution)

Til det gode samarbejde om virksomhedsbesøgene hører også, at den **nationale informationskampagne og BygOvenPå-sekretariatet har bidraget med vigtige ressourcer** til virksomhedsbesøgene, særligt hvad angår det praktiske, opsøgende arbejde. Konkret har BygOvenPå-sekretariatet hjulpet til at kontakte virksomheder og har bidraget til at arrangere specifikke besøg. Hermed har sekretariatets indsats været afgørende for, at aktiviteterne er blevet implementeret og dermed bidraget til at øge kendskabet til efteruddannelse. Institutionerne beskriver, at det oftest er meget tidskrævende at få aftaler på plads med virksomhederne, hvorfor de har svært ved selv at løfte den opsøgende indsats i forbindelse med afholdelse af virksomhedsbesøg.

“Med de her små besøg kan man nemmere fange barriererne for at komme afsted. [...] Det er virkelig her, vi får en kontakt til virksomhederne og danner relationerne.”

(Medarbejder, Uddannelsesinstitution)

Hvad angår selve indholdet af de forskellige aktiviteter og deres virkning på kendskabet til og motivation for efteruddannelse, oplever institutionerne generelt, at det er svært at skelne mellem de lokale og de nationale informationsaktiviteter. Det skyldes, at der har været et klart (og intenderet) overlap mellem aktiviteterne. På tværs af de nationale og de lokale informationsaktiviteter er der dog en generel oplevelse af, at **de relationelle indsat-**

ser i form af lokale besøg har haft den største virkning. Dette skyldes for det første, at de lokale besøg i højere grad kan målrettes virksomhedernes konkrete behov og udfordringer. På de lokale besøg er det således muligt for uddannelsesinstitutionerne at informere om uddannelsesmuligheder, som er særligt relevante for den pågældende virksomhed. For det andet skyldes det, at målgruppen ofte ikke er så stærk skriftligt, hvorfor relationerne og den mundtlige overlevering af budskabet om uddannelse er vigtig.

I forhold til **dialog- og informationsmøderne er der forskellige opfattelser af, om disse har haft en virkning.** Parterne og enkelte institutioner oplever, at dialog- og informationsmøderne har bidraget til at skabe et bredt og overordnet kendskab, som på længere sigt kan have betydning for medarbejderne og virksomhedernes beslutning om at benytte videregående VEU. Omvendt oplever hovedparten af institutionerne, at det er nødvendigt med en indsats, som er vedkommende og derfor mere direkte orienteret mod den enkelte virksomhed og deres specifikke kompetencebehov. Denne pointe understøtter, at de lokale virksomhedsbesøg er de mest virkningsfulde

“Der kom ikke særligt mange til de store informationsmøder. Men når vi lavede lokale virksomhedsbesøg med uddannelsesinstitutionen og vores egen lokalafdeling, så fik vi fat i mange flere. Jeg tror, det skyldes, at det for den her målgruppe kan virke grænseoverskridende at køre ned til en virksomhed, man ikke kender, det har man ikke lyst til. Derudover kan det også blive for stort og fjernt, det er sværere at opbygge de tætte og gode relationer og fortælle om konkrete uddannelser i en stor forsamling.”

(Repræsentant, Arbejdstagerorganisation)

Både parterne og institutionerne fremhæver, at det **specifikke informationsmateriale har fungeret som et godt værktøj i den opsøgende indsats**. Særligt oversigten over de specifikke uddannelser har fungeret godt som et vejledningsværktøj og overbliksdokument til at forklare potentielle kursister indholdet i den enkelte uddannelse. Institutioner og parter understreger, at det konkrete og visuelle fungerer godt i dialogen med faglærte og virksomheder.

Samlet set tegner evalueringen et billede af, at samarbejdet om informationsaktiviteterne har fungeret godt, og at særligt de opsøgende, relationelle informationsindsatser har været virkningsfulde i forhold til at udbrede kendskabet til muligheder for akademiuddannelse og få flere virksomheder og medarbejdere til at efterspørge en akademiuddannelse. Informationsindsatserne synes med andre ord at have haft en positiv virkning hos de virksomheder, som har haft været i dialog med uddannelsesinstitutionerne eller som på anden vis har været eksponeret for informationsaktiviteterne.

Når informationsaktiviteterne alligevel ikke fuldt ud har indfriet målene om at udbrede kendskab og styrke motivationen for opkvalificering, skyldes det bl.a., at parterne og institutionerne kun har været i dialog med en mindre andel af virksomhederne. Dette synes at hænge sammen med flere forhold. For det første peger evalueringen på, at **omfanget af informationsindsatsen ikke har været stort nok** til at nå ud til alle relevant virksomheder. Ifølge både parter og institutioner udestår der fortsat et stort arbejde i at nå ud til de resterende virksomheder.

For det andet kan det skyldes, at der fortsat er nogle barrierer, som er svære at overkomme. Dels betyder højkonjunkturen, at **virksomhederne har travlt og har vanskeligt ved at afsætte tid til besøg** eller til at deltage i diverse informationsarrangementer. Institutionerne fremhæver i forlængelse heraf, at særligt de små virksomheder har svært ved at afsætte tid til aktiviteter. Det forklares bl.a. ved, at små virksomheder ikke har en HR-afdeling til at håndtere det praktiske, ligesom små virksomheder er optagede af produktion og omsætning. Dels fremhæver både institutioner og parter, at **målgruppen af faglærte generelt er svær at fange**, fordi mange bevidst har valgt en mere praksisrettet karrierevej. Dette udgør en konkret udfordring, fordi målgruppen i udgangspunktet kun i et begrænset omfang er interesseret i efteruddannelsesmuligheder.

"Virksomhederne kan have meget travlt i deres hverdag, og de opfatter ikke det her, medmindre der er nogle, der sætter sig ned og fortæller dem om det."

(Medarbejder, Uddannelsesinstitution)

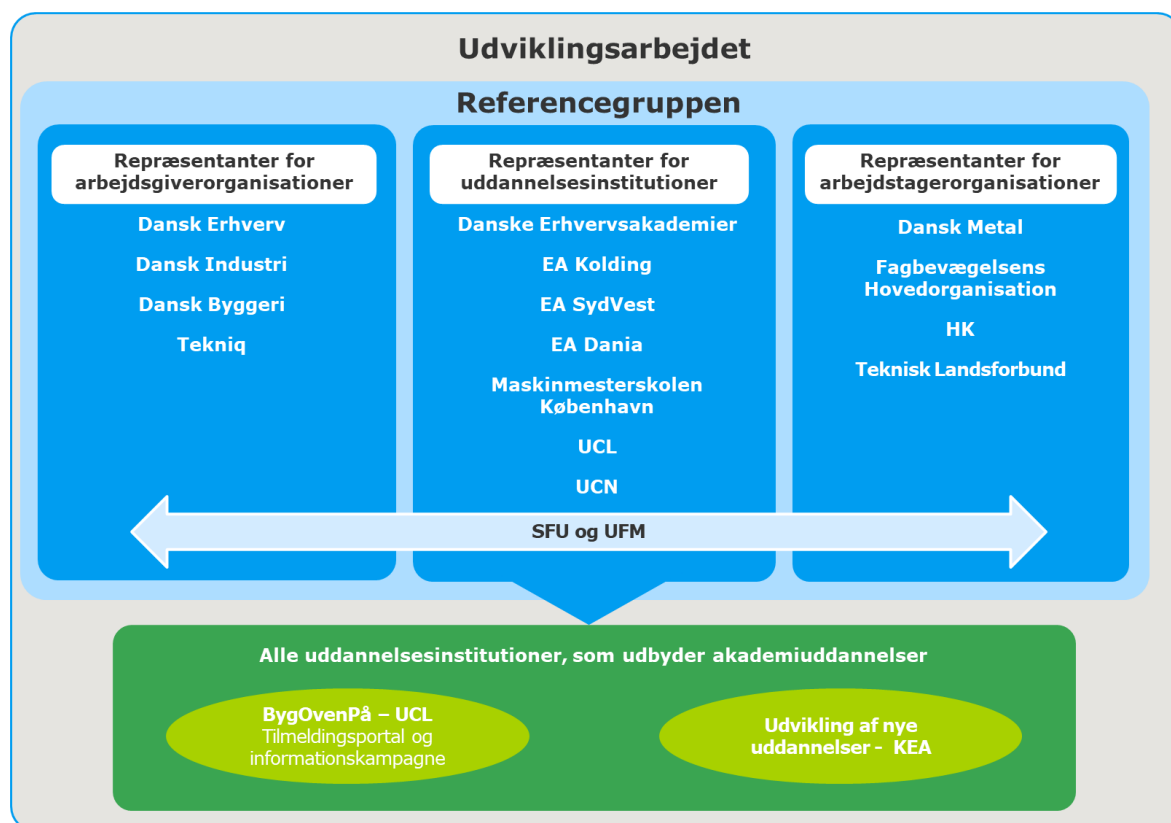
Disse barrierer gør imidlertid ikke informationsindsatsen mindre vigtig; tværtimod oplever både arbejdsmarkedets parter og uddannelsesinstitutionerne, at den opsøgende informationsindsats er afgørende for at virksomhederne og medarbejderne kan erkende behovet og dermed være motiveret for videregående efter- og videreuddannelse og få en oplevelse af, at uddannelserne er relevante for dem.

8. PROCES OG SAMARBEJDE - DRIVKRÆFTER OG BARRIERER

I dette kapitel sættes fokus på den overordnede proces for udmøntningen af VEU-milliarden, og herunder organiseringen af samarbejdet mellem de involverede aktører.

I forlængelse af aftalen om VEU-milliarden blev der – for første gang på det videregående uddannelsesområde – nedsat en referencegruppe bestående af repræsentanter fra uddannelsesinstitutionerne og arbejdsmarkedets parter. Referencegruppen har skullet yde rådgivning i forbindelse med udmøntningen af de enkelte initiativer og har særligt været involveret i starten af processen, hvor bl.a. de identificerede kompetencebehov skulle omsættes til nye uddannelser. Styrelsen for Forskning og Uddannelse (SFU) har varetaget formandskabet for referencegruppen og har stået for at koordinere og facilitere mødeaktiviteter mv. Det har samtidig været udlagt til forskellige institutioner at varetage projektledelsen for og drive udviklingsarbejdet inden for de forskellige dele af udviklingsprogrammet under inddragelse af de øvrige institutioner. KEA har været tovholder på udviklingen af de nye uddannelser, mens UCL²⁸ har været tovholder på henholdsvis udviklingen af den fælles informations- og tilmeldingsportal BygOvenPå og den nationale informationskampagne. Figuren nedenfor giver et overblik over den samlede organisering af samarbejdet omkring udmøntningen af VEU-milliarden.

Figur 8-1: Overblik over organisering af samarbejdet omkring udmøntningen af VEU-milliarden

Kapitlet belyser først, hvilke faktorer knyttet til processen og samarbejdet som har virket understøttende og fremmende for udviklingsarbejdet. Disse faktorer benævnes *drivkræfter*. Herefter ses

²⁸ Før fusionen mellem UC Lillebælt og Erhvervsakademi Lillebælt var det Erhvervsakademi Lillebælt, som varetog dette arbejde.

nærmere på de faktorer, som omvendt har virket hæmmende eller begrænsende for udviklingsarbejdet. Disse faktorer benævnes *barrierer*. Undervejs i kapitlet vil det også blive behandlet, hvilken betydning processen og samarbejdet omkring udmøntningen af VEU-milliarden har haft for samarbejdsrelationer og kulturen blandt de involverede aktører. Hovedpointerne er præsenteret i boksen nedenfor.

KAPITLETS HOVEDPUNKTER

- Både institutionerne og arbejdsmarkedets parter har en overvejende positiv opfattelse af processen som helhed. Det gælder både i forhold til referencegruppen og samarbejdet omkring de enkelte initiativer i udviklingsprogrammet.
- Det har bidraget positivt til implementeringsprocessen, at repræsentanter fra institutionerne og fra arbejdsmarkedets har været inddraget og samlet i en referencegruppe, at der har været en fælles opfattelse af vigtigheden af indsatsen og dermed et fælles mål for indsatsen og at der i processen har været en god og tæt dialog mellem ministeriet, parterne og institutionerne. Samlet set har det bidraget til en oplevelse af fælles ejerskab, og at alle aktører er gået ud i sektoren med samme budskab.
- Opfattelse af forskelle i bidrag og ansvar samt underliggende uoverensstemmelser i sektoren har dog samtidig medført visse udfordringer i samarbejdet.
- Processen og samarbejdet omkring udmøntningen har været medvirkende til at skabe et styrket afsæt for det videre arbejde med akademiuddannelserne på det tekniske og produktionsrettede område i form af styrkede relationer og et større strategisk fokus på videregående VEU blandt institutionerne. Det er dog usikkert, om perioden har været lang nok til, at de positive forandringer er tilstrækkeligt forankret, og i hvilken grad de vil fastholdes, når initiativerne i aftalen om VEU-milliarden ophører.

8.1 Drivkræfter

Overordnet har de involverede aktører en positiv opfattelse af processen for udmøntningen af VEU-milliarden. Flere faktorer har bidraget hertil.

For det første har det ifølge uddannelsesinstitutioner og arbejdsmarkedets parter været af væsentlig betydning for processen, at **de har været inddraget og samlet i en fælles referencegruppe, og at de har været involveret i processen fra start**. Inddragelsen har konkret betydet, at både parter og institutionerne oplever et ejerskab, hvilket har bidraget positivt til implementeringen af de enkelte initiativer i forbindelse med VEU-milliarden. Dette gælder særligt i forhold til udviklingen af de nye udbud samt arbejdet med den fælles tilmeldingsportal og de forskellige informationsaktiviteter. Involveringen og muligheden for at komme med bidrag til indholdet af uddannelser og informationsaktiviteter har virket motiverende og bidraget til, at alle har hjulpet med at udbrede kendskabet til uddannelserne blandt virksomhederne. Parternes og institutionernes bidrag til samarbejdet i referencegruppen har også skabt nye indsigter på tværs af institutioner og parter, som har bidraget til at mindske eventuelle fordomme og gøre de forskellige aktører mere modtagelige over for nye input. Endelig har det bidraget til, at de forskellige aktører har haft en fælles

“Der har været fordomme på begge sider. Vi havde en fordom om, at institutionerne bare ville passe deres egen boks og ikke var så modtagelige overfor input, og de havde en fordom om, at vi bare ville komme og bestemme det hele. Men jeg synes, det har gavnet alle at samarbejde, og vi har fået et godt samarbejde op at køre. Både ministeriet, institutionerne og parterne.”

(Repræsentant, Arbejdstagerorganisation)

forståelse af indsatserne. Repræsentanterne i referencegruppen har således kunnet gå ud med de samme budskaber i deres respektive organisationer og netværk. Ifølge flere aktører har dette været af stor betydning for, at udviklingsprogrammet har fået den synlighed og gennemslagskraft, som det har.

”Man kan sige at outputtet er, at vi har fået et samarbejde med uddannelsesinstitutioner, men også med parterne. Vi har fået opdyrket nogle personlige relationer, som vi lynhurtigt kan sætte i værk, når vi har brug for at gøre noget sammen. Noget af det mest unikke i det her samarbejde.”

(Uddannelsesleder, Uddannelsesinstitution)

Mere generelt har samarbejdet i referencegruppen bidraget til, at der er skabt styrkede relationer og netværk på tværs af aktører i ministeriet, arbejdsmarkedsorganisationerne og uddannelsesinstitutionerne – og imellem uddannelsesinstitutionerne. Disse styrkede relationer og netværk kan i høj grad nyttiggøres i det fortsatte arbejde med at styrke aktiviteten på videregående VEU på det tekniske og produktionsrettede område.

For det andet fremhæver både parterne og uddannelsesinstitutionerne, at der i processen generelt har været en **tæt og konstruktiv dialog med ministeriet**. De oplever, at ministeriet har været tæt på processen, både via referencegruppen og i forhold til udviklingsarbejdet omkring de forskellige dele af udviklingsprogrammet, og at de har været lydhøre over for parternes og institutionernes inputs. I forlængelse heraf har det ifølge institutioner og parter været positivt med én indgang til ministeriet via de konkrete medarbejdere i referencegruppen. Det er således oplevelsen, at der med referencegruppen har været skabt et direkte talerør til ministeriet. Endelig fremhæves det, at møderne har været godt koordineret og faciliteret, og at ministeriet har været behjælpelige med at sikre det nødvendige vidensgrundlag for drøftelserne på møderne. Samlet set har den konstruktive og tætte dialog med ministeriet bidraget til en god og gnidningsfri proces for arbejdet med at implementere de udmøntede initiativer.

”Jeg synes, referencegruppen har været med til at åbne ministeriets øjne om, hvilke uddannelser der er derude. Men det har også gjort det nemmere for os at få et direkte talerør til både ministeriet og uddannelsesinstitutionerne. Det er også godt at få et vidensniveau fra ministeriets side, om hvad der foregår. Der er ingen andre organer, der kan fungere som et sådant orienteringsorgan.”

(Arbejdsgiverorganisation)

For det tredje har det været en afgørende drivkraft, at **alle involverede aktører har været enige om vigtigheden af indsatsen og endemålet** om at sikre livslang læring blandt de faglærte på det tekniske og produktionsrettede område. Institutionerne påpeger, at der i sektoren generelt opleves en vis konkurrence mellem de enkelte udbydere, men at konkurrencen har været mindre udtalt i forbindelse med udmøntningen af VEU-milliarden, fordi de har arbejdet sammen om et fælles mål om at styrke aktiviteten inden for det tekniske og produktionsrettede område. Det har

”Der er et stort ledelsesmæssigt fokus på området, det kan man se i vores egen strategi og i vores strategiske rammekontrakt med ministeriet. Jeg har en kæmpe opbakning på den måde, der er fra rektors side prioriteret at vi skal det her, og det er super vigtigt med den opbakning, på den måde kunne jeg ikke ønske mig mere.”

(Uddannelsesleder, Uddannelsesinstitution)

bidraget til, at institutionerne har en generel positiv indstilling til samarbejdet med andre institutioner. Der er derudover tegn på, at enigheden om og italesættelsen af vigtigheden af livslang læring har haft positiv betydning for den strategiske prioritering af videregående VEU og kulturen blandt institutionerne. Udsagn fra uddannelsesinstitutionerne vidner om, at den øverste ledelse på institutionerne generelt har prioriteret og har haft et strategisk fokus på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser i aftaleperioden.

Ifølge uddannelsesledere og medarbejdere udgør dette en væsentlig drivkraft på den enkelte institution, idet den ledelsesmæssige strategiske prioritering har en positiv indflydelse på kulturen på institutionen. Det øgede strategiske fokus blandt institutionerne skal imidlertid også ses i lyset af, at det er blevet mere økonomisk attraktivt for uddannelsesinstitutionerne at udbyde visse akademiuddannelser grundet taxameterforhøjelserne. Ifølge en tidligere analyse af barrierer for udbuddet af videregående VEU har de økonomiske incitamenter stor betydning for, i hvilken grad videregående VEU prioriteres på de enkelte uddannelsesinstitutioner²⁹.

8.2 Barriere

Selvom aktørerne overordnet har en positiv opfattelse af processen og samarbejdet, peger de også på en række faktorer og udfordringer, som har besværliggjort samarbejdet og udviklingsarbejdet knyttet til udmøntningen af VEU-milliarden. Disse faktorer og udfordringer fremgår af det følgende.

For det første er der nogle parter og institutioner, som har en oplevelse af, at der har været **variation i, hvor meget de enkelte institutioner og organisationer har bidraget til processen og samarbejdet**. Som nævnt indledningsvist i kapitlet har nogle institutioner haft en særligt stor rolle i forbindelse med udviklingsprogrammet, idet de har drevet og/eller varetaget projektledelsen af de enkelte initiativer. Nogle institutioner oplever, at sådanne forskelle i ansvar i udviklingsprocesserne har skabt en ubalance institutionerne imellem, og at den konkrete udmøntning af initiativerne har været farvet af den pågældendes institutions lokale opfattelser og perspektiver. Derudover oplever nogle af institutionerne, at manglende involvering i udviklingsarbejdet har bidraget til manglende ejerskab. I forlængelse heraf påpeger institutionerne, at en stor del af samarbejdet har været båret af enkeltpersoner, hvilket medfører en sårbarhed, hvis disse personer får andet job eller af andre grunde ikke længere er en del af processen. Enkelte uddannelsesinstitutioner oplever desuden, at der er forskel på parternes bidrag, særligt i forhold til det opsøgende arbejde i forbindelse med informationsindsatsen, hvor nogle af organisationerne har været mere tilgængelige og bedre til at involvere sig i aktiviteterne end andre.

Derudover indikerer udsagn fra særligt institutionerne, at der har været **underliggende uoverensstemmelser i sektoren, som særligt i sidste del af perioden har udfordret samarbejdet** om implementeringen af initiativerne. Eksempelvis fremhæver både parterne og institutionerne, at fordelingen af de resterende midler til sidst i perioden har skabt en konflikt internt mellem de enkelte uddannelsesinstitutioner. I forhold til informationskampagnen fremhæver flere af uddannelsesinstitutionerne, at de gerne havde set, at midler til informationskampagnen generelt blev fordelt mere lokalt, frem for at informationsindsatsen er håndteret på et mere overordnet plan af BygOvenPå-sekretariatet. Derudover fremhæver enkelte institutioner og flere af arbejdsmarkedets parter, at fusionen mellem UCL og Erhvervsakademi Lillebælt har været med til at skabe uro i sektoren.

²⁹ Rambøll (2019): *Analyse af udbud af videregående VEU – barrierer, drivkræfter og potentialer*. Gennemført for Styrelsen for Forskning og Uddannelse.

En tredje barriere er indsatsperiodens varighed. Som beskrevet ovenfor, viser evalueringen tegn på, at processen har medvirket til, at der er skabt styrkede samarbejdsrelationer og et større strategisk fokus på videregående VEU. Både parter og institutioner udtrykker imidlertid en **bekymring for, om det styrkede samarbejde om og det øgede fokus på efteruddannelse er nået at blive tilstrækkeligt forankret blandt aktørerne**. Konkret er de bekymrede for, om sektoren er i stand til at fastholde den positive udvikling, når initiativerne i den politiske aftale ophører. Både arbejdsmarkedets parter og uddannelsesinstitutionerne fremhæver, at implementeringen af de nye uddannelser, informationsaktiviteterne samt det øgede taxametertilskud har været undervejs i relativt kort tid, hvilket gør det vanskeligt endeligt at vurdere virkningerne af de enkelte initiativer. Flere institutioner har også en oplevelse af, at det først er inden for den seneste periode, at nogle af initiativerne for alvor er begyndt at virke. Dertil kommer, at arbejdet med at ændre traditionen for opkvalificering på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser blandt de faglærte og virksomhederne er en langvarig proces, hvilket er beskrevet i kapitel 3. Det er derfor afgørende, at den fælles indsats fortsætter.

“Jeg ved, at der er en forventning om, at det her område kan stå på egne ben, og det bliver bæredygtigt, og at vi ikke fortsat kan forvente et boost i form af omstillingsfonden og VEU-milliarder. Det er en forventning, at nu kan vi stå selv, men det kan jeg godt være lidt bekymret for, om vi kan. Jeg prøver at gøre opmærksom på de barrierer, der er til vores rektorat, og hvor langt vi er, vi skal være opmærksomme særligt med den målgruppe. Og bare fordi vores uddannelser bliver mere kendte, så vil det stadig være svært for vores målgruppe. De har bare en større barriere ift. videreuddannelse.”

(Uddannelsesleder, uddannelsesinstitution)

9. ADGANG TIL ÅBEN UDDANNELSE PÅ DET KUNSTNERISKE OG MARITIME OMRÅDE

Med aftalen om VEU-milliarden lagde parterne op til at give de maritime og kunstneriske uddannelsesinstitutioner mulighed for at **udbyde videregående uddannelser for faglærte efter lov om åben uddannelse**. Ændringen betød, at de videregående kunstneriske og maritime uddannelsesinstitutioner blev underlagt det samme generelle regelsæt for at udbyde efter- og videreuddannelse som de danske erhvervsakademier, professionshøjskoler og universiteter. Lovændringen medførte samtidig, at der som noget nyt ville blive ydet taxametertilskud til enkeltfag, fagspecifikke kurser og akademiuddannelser på det maritime og kunstneriske områder (samt diplomuddannelser på det maritime område). I tråd hermed ville disse uddannelsesstilbud også som noget nyt give adgang til SVU, ligesom det ville lette adgangen til at modtage tilskud til realkompetencevurderinger. Intentionen med denne ændring var at styrke faglærtes muligheder for videregående deltidsuddannelse inden for de maritime og kunstneriske områder. I Boks 9-1 nedenfor uddybes baggrunden for lovændringen.

Dette kapitel undersøger, hvad virkningerne er af, at det maritime og kunstneriske område er blevet omfattet af lov om åben uddannelse. Hovedpointerne fra dette kapitel er angivet i boksen herunder.

KAPITLETS HOVEDPUNKTER

- De maritime og kunstneriske institutioners mulighed for at udbyde videregående VEU for faglærte efter lov om åben uddannelse har kun i begrænset omfang betydet, at faglærte har fået nye muligheder for efteruddannelse inden for disse områder. Der er ikke udviklet eller udbudt nye efter- og videreuddannelser målrettet faglærte inden for det kunstneriske område efter aftalen om VEU-milliarden, ligesom der kun er udbudt få enkeltfag efter lov om åben uddannelse inden for det maritime område.
- På det maritime område skyldes det manglende udbud først og fremmest, at institutionerne oplever et relativt lille kundegrundlag og dermed begrænset efterspørgsel. De maritime institutioner giver desuden udtryk for, at udbudsretten inden for det tekniske område udgør en barriere for deres udbud af videregående VEU, ligesom der ikke er kultur og tradition for at udbyde efteruddannelse blandt størstedelen af de maritime uddannelsesinstitutioner.
- På det kunstneriske område har institutionerne kun i mindre grad haft fokus på at arbejde med de muligheder, som lov om åben uddannelse indebærer. Generelt anser de kunstneriske uddannelsesinstitutioner i mindre grad de faglærte som en naturlig målgruppe for deres uddannelser.

Boks 9-1: Baggrunden for lovændringen

Inden aftalen om VEU-milliarden fra 2014 kunne de maritime uddannelsesinstitutioner alene udbyde uddannelsesaktiviteter efter lov om maritime uddannelser. Ifølge loven kunne ikke-obligatorisk efteruddannelsesaktivitet kun udbydes uden statstilskud, dvs. med fuld deltagerbetaling efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed. De kunstneriske uddannelsesinstitutioner kunne udbyde videregående kunstneriske uddannelser på diplom- og masterniveau, hvor efteruddannelsesaktiviteterne som hovedregel også skulle gennemføres med fuld deltagerbetaling. I den forstand var de maritime og kunstneriske uddannelsesinstitutioners muligheder for at udbyde efter- og videreuddannelse til faglærte relativt begrænsede.

Med aftalen om VEU-milliarden lagde parterne op til at give de maritime og kunstneriske uddannelsesinstitutioner mulighed for at udbyde videregående uddannelser for faglærte efter lov om åben uddannelse på alle

uddannelsesområder. Ændringen betød, at de videregående kunstneriske og maritime uddannelsesinstitutioner blev underlagt det samme generelle regelsæt for at udbyde efter- og videreuddannelse som de danske erhvervsakademier, professionshøjskoler og universiteter. De maritime uddannelsesinstitutioner fik mulighed for at udbyde enkeltfag fra heltidsuddannelserne, deltidsuddannelse på akademi- og diplomniveau samt fagspecifikke kurser. De kunstneriske uddannelsesinstitutioner fik samme muligheder, dog således at deltidsuddannelse alene kunne udbydes på akademiveau og ikke på diplomniveau³⁰.

Det var forventningen, at regelændringen særligt kunne gavne bygge- og anlægsbranchen og gøre det lettere for fx maskinmestre og skibsførere at få efteruddannelse med henblik på at opnå nye certificeringskrav. På det kunstneriske område forventede man, at forslaget kunne sætte gang i udvikling af efter- og videreuddannelser, der imødekom et kompetencebehov hos faglærte. Det kunne fx være efter- og videreuddannelser målrettet industrielt smykkedesign til guldsmede, bygningsbevaring til tømrere og produktionsorienteret innovation til møbelsnedkere.

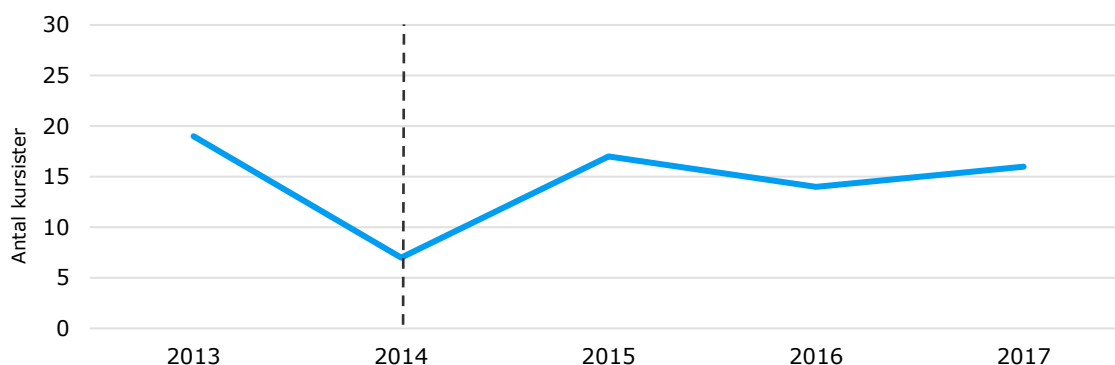
9.1 Udvikling i udbud og aktivitet på det kunstneriske og maritime område

Sigtet med initiativet om adgang til åben uddannelse på det kunstneriske og maritime område var at styrke faglærtes muligheder for deltidsuddannelse. Regelændringen har imidlertid ikke haft nogen nævneværdig betydning for de maritime og kunstneriske institutioners udbud af efter- og videreuddannelser.

Der er ikke udviklet eller udbudt nye efter- og videreuddannelser målrettet faglærte inden for det kunstneriske område efter aftalen om VEU-milliarden. Det indikerer, at muligheden for taxamertilskud til fx akademiuddannelser inden for det kunstneriske område ikke har haft den forventede betydning i forhold til udvikling af nye udbud.

Denne tendens afspejles ligeledes i udviklingen i aktiviteten inden for det kunstneriske område. Der er fortsat kun aktivitet inden for diplomuddannelserne på det kunstneriske område, og som figuren herunder illustrerer, er aktiviteten på det kunstneriske område stadigvæk meget begrænset

Figur 9-1: Udviklingen i aktiviteten på det kunstneriske område

Note: Den aktivitet, som ligger til højre for den stiplede linje, har fundet sted i perioden under VEU-milliarden (2015-2019).
Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger er foretaget af Rambøll.

Ovenstående peger sammenfattende på, at regelændringen for de kunstneriske uddannelsesinstitutioner ikke har haft nævneværdig betydning for hverken udbuddet eller aktiviteten inden for det kunstneriske fagområde.

³⁰ Denne forskel mellem de maritime og kunstneriske institutioner skyldes, at kunstneriske uddannelser på diplom- og masterniveau ikke er målrettet faglærte, hvorimod maritime diplomuddannelser godt kan være relevante for faglærte medarbejdere. Lovændringen gjaldt desuden ikke for de eksisterende udbud af videregående efter- og videreuddannelser på de maritime og kunstneriske uddannelsesinstitutioner. Disse udbud fortsatte derfor efter de gældende bestemmelser i lov om maritime uddannelser og lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner med den nuværende finansiering.

Der tegner sig et lignende billede for de maritime uddannelsesinstitutioner. **De maritime uddannelsesinstitutioner har ikke udviklet og udbudt nye efter- og videreuddannelser målrettet faglærte inden for det maritime område** efter aftalen om VEU-milliarden. Der er imidlertid enkelte maritime institutioner, som efter lov om åben uddannelse er begyndt at udbyde enkeltfag fra maskinmesteruddannelsen som åben uddannelse, hvor efteruddannelsesdeltagerne følger modulet sammen med de fuldtidsstuderende. Fredericia Maskinmesterskole udbyder fx modulet *energi på havet, kedellære og dampanlæg* samt *el-teori og praktik, styring- og reguleringsteknik* efter lov om åben uddannelse.

Der eksisterer enkelte uddannelser målrettet faglærte inden for det maritime område, som udbydes enten alene af de maritime uddannelsesinstitutioner eller i samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner. Disse er dog udviklet allerede forud for aftalen om VEU-milliarden. Det gælder fx den *teknologiske diplomuddannelse i vedligehold*, som udbydes af VIA University College i samarbejde med Fredericia Maskinmesterskole, og Vessel Manager-uddannelsen, der er en efteruddannelse på diplomniveau, som udbydes af Københavns Maskinmesterskole³¹.

Dertil skal det nævnes, at nogle erhvervsakademier og professionshøjskoler udbyder en række uddannelser inden for det tekniske og merkantile område, som også kan være relevante for navigatører, maskinmestre og andre faggrupper inden for det maritime område. Det gælder fx akademiuddannelsen i miljøteknologi, diplomuddannelsen i shipping og Blue Diploma, der er den maritime diplomuddannelse i ledelse.

9.2 Betydning af adgang til åben uddannelse på det kunstneriske og maritime område

Som fremhævet i forrige afsnit synes adgangen til åben uddannelse på det kunstneriske og maritime område ikke at have haft den forventede virkning på udviklingen i udbuddet og aktiviteten. Det er der flere mulige årsager til, som vil blive udfoldet nedenfor.

9.2.1 Det maritime område

I interviews giver ledelsesrepræsentanter fra de maritime uddannelsesinstitutioner udtryk for, at de politiske signaler, herunder lov om åben uddannelse, har betydning for deres strategi inden for efteruddannelsesområdet. Der er imidlertid **forskel på, i hvilken grad de ser en egentlig gevinst i at blive omfattet af lov om åben uddannelse**. En ledelsesrepræsentant fremhæver, at det er positivt at være omfattet af lov om åben uddannelse, men giver samtidig udtryk for, at det er vanskeligt at finde en model, der er attraktiv, økonomisk rentabel og som matcher de behov, der efterspørges blandt deres målgrupper. En anden ledelsesrepræsentant er mere skeptisk og giver udtryk for, at der på nuværende tidspunkt ikke er økonomisk råderum til at satse og afprøve videregående VEU inden for det maritime område, fordi man skal spare på andre områder. De maritime uddannelsesinstitutioner giver overvejende udtryk for, at de har påbegyndt arbejdet med at finde ud af, hvad der kunne være interessant at udbyde efter lov om åben uddannelse, og hvorvidt det er muligt at sikre tilstrækkelig volumen. De understreger

“Det er lige med at finde ud af, hvad der kunne være interessant – det skal også have en rimelig volumen, før det er interessant. Vi er kommet i gang. Man skal lige have slået hul på bylden – også alt det praktiske med at udfylde papirer.”

(Ledelsesrepræsentant, Uddannelsesinstitution)

“Vi bliver nødt til at kigge på vores kerneforretning. Vi kan ikke tillade os at satse. Personligt er jeg ikke oppe at køre over at vi har fået adgang til åben uddannelse.”

(Ledelsesrepræsentant, Uddannelsesinstitution)

³¹ Der eksisterer på nuværende tidspunkt ingen aktivitet i registerdata fra Danmarks Statistik, som alene kan henføres til det maritime område. Det giver derfor ikke mening at lave en analyse af udviklingen i aktiviteten på det maritime område.

dog samtidig, at det er en forholdsvis langsommelig proces, der kræver en vis forandring og forståelse for de administrative opgaver, som ligger i at udbyde uddannelser og moduler efter lov om åben uddannelse. Det kræver tid og ressourcer, hvis man skal sætte sig ind i disse nye administrative opgaver og kvalitetssikringsprocesser.

Institutionernes forventning er som udgangspunkt, at der fremadrettet vil blive udviklet og oprettet nye videregående VEU-udbud inden for det maritime område, men at **disse udbud først og fremmest bliver modulbaserede snarere end hele akademi- eller diplomuddannelser**. Det skyldes dels, at der ikke er tilstrækkelig stor efterspørgsel efter videregående VEU på det maritime område, dels at der helt generelt er tale om et relativt begrænset kundegrundlag, som uafhængigt af efterspørgslen sætter en naturlig begrænsning for, hvor stort et udbud man som maritim institution kan have.

“Der er en vilje omkring at bidrage til efteruddannelse – men rammerne er ikke tilstrækkelige. Vi kan kun udbyde noget inden for det maritime område, da vi ikke har udbudsretten på det tekniske område, selvom vi har bedre kompetencer og udstyr til det. Det er den ene udfordring. Den anden udfordring er volumen. Den ene kan man lovgivningsmæssigt gøre noget ved. Den anden er en kulturændring ude i industrien.”

(Ledelsesrepræsentant, Uddannelsesinstitution)

Det lille kundegrundlag og den begrænsede efterspørgsel er således en central barriere for udbud af videregående VEU inden for det maritime område.

En anden barriere for de maritime institutioners udbud af videregående VEU er det eksisterende lovgrundlag. I et telefoninterview fortæller en ledelsesrepræsentant, at de som maritim uddannelsesinstitution har de rette kompetencer og udstyr til at udbyde videregående VEU inden for det tekniske område, men at det fortsat **ikke er muligt at udbyde disse uddannelser, da erhvervs-**

akademierne og professionshøjskolerne har udbudsretten inden for det tekniske område. Som følge heraf har nogle af de maritime uddannelsesinstitutioner udbudt tekniske efteruddannelser i samarbejde med erhvervsakademierne eller professionshøjskolerne.

Endelig er der også nogle forskelle på tværs af de maritime uddannelsesinstitutioner, som har betydning for deres udbud af videregående VEU. Der er nogle **få maritime institutioner, som har en decideret efteruddannelsesafdeling og en stor tradition for efteruddannelse**, hvorimod denne tradition og kultur for videregående VEU ikke eksisterer på de øvrige institutioner. I den forstand synes der at være nogle kulturelle barrierer, der i et eller andet omfang har indflydelse på det eksisterende udbud (eller manglen derpå) af videregående VEU inden for det maritime område.

9.2.2 Det kunstneriske område

Adgangen til åben uddannelse synes at have haft endnu mindre betydning på det kunstneriske område sammenlignet med det maritime område. De gennemførte interviews med ledelsesrepræsentanter fra de kunstneriske uddannelsesinstitutioner indikerer, at institutionerne kun i meget begrænset omfang har haft fokus på de muligheder, som der ligger i at blive omfattet af lov om åben uddannelse. En ledelsesrepræsentant fra en kunstnerisk uddannelsesinstitution giver udtryk for, at de internt har diskuteret, hvilke muligheder adgangen til åben uddannelse afstedkommer for dem, men at der har været andre forhold, som har haft mere fokus, hvorfor lovændringen ikke har haft nævneværdig betydning. En anden ledelsesrepræ-

“Vi har ikke sat os ned og kigget på, at nu er der kommet den her mulighed. Vi har bare gjort det, vi plejer. Vi har ikke været opmærksomme på, hvilke muligheder der ligger i det. Det handler dog også om, hvilke målgrupper der giver mening. Vi har primært fokus på folk med længere uddannelser på bachelor- eller kandidatniveau.”

(Ledelsesrepræsentant, Uddannelsesinstitution)

sentant fortæller, at de ikke har været opmærksomme på de muligheder, som lovændringen indebærer, og at de ikke har igangsat eller diskuteret eventuelle handlemuligheder i kølvandet på aftalen om VEU-milliarden.

Ifølge de kunstneriske uddannelsesinstitutioner skyldes det manglende fokus på videregående VEU i regi af lov om åben uddannelse først og fremmest den målgruppe, som er relevant for de kunstneriske uddannelser. Ledelsesrepræsentanter fra de kunstneriske uddannelsesinstitutioner giver i interviews udtryk for, at de **faglærte medarbejdere ikke traditionelt har været en naturlig målgruppe for deres uddannelser**. Institutionerne ser det derfor som en stor opgave at skulle etablere sig på markedet og have et udbud, som er relevant for de faglærte. Det handler også om, at målgruppen af faglærte medarbejdere heller ikke ser sig selv som en naturlig del af de kunstneriske uddannelser. Derudover fortæller en ledelsesrepræsentant, at der har været fokus på andre forhold såsom institutionsakkreditering og muligheder i forhold til indtægtsdækket virksomhed, som har betydet, at der **ikke har været tid og ressourcer til at prioritere videregående VEU for faglærte**.

”Det er ikke en målgruppe, som ser sig selv som en naturlig del af de kunstneriske uddannelser. De spørger, om ’det ikke er jer, som laver kjoler og sådan noget?’. En faglært smed har ikke det store forhold til fx design, hvilket også er meget forståeligt.”

(Ledelsesrepræsentant, kunstnerisk institution)

De kunstneriske institutioner giver dog udtryk, at de godt kan se de muligheder, der ligger i adgangen til åben uddannelse for de faglærte på det kunstneriske område. Her peger institutionerne fx på efteruddannelse af medarbejdere fra metalvirksomheder inden for tekstilområdet og industrielt

”Hypotetisk kunne man forestille sig, at man kunne udbyde noget inden for nogle af vores designlinjer, hvor man tog nogle af fagene som åben uddannelse. Det er først og fremmest oplagt inden for tekstilområdet og industrielt design, hvor vi kigger på metalvirksomheder.”

(Ledelsesrepræsentant, kunstnerisk institution)

design. Ligesom de maritime uddannelsesinstitutioner peger ledelsesrepræsentanter fra de kunstneriske institutioner på, at det særligt er **korte fagspecifikke kurser samt enkeltfag fra heltidsuddannelserne, der kunne være attraktive og relevante for de faglærte**, og at man vil overveje at kaste sig over dette i fremtiden – dog med det forbehold, at det kræver tid og ressourcer at komme i gang og ind på dette nye marked, hvilket kan være en barriere for udbuddet.

10. BILAG 1: METODE OG DATAGRUNDLAG

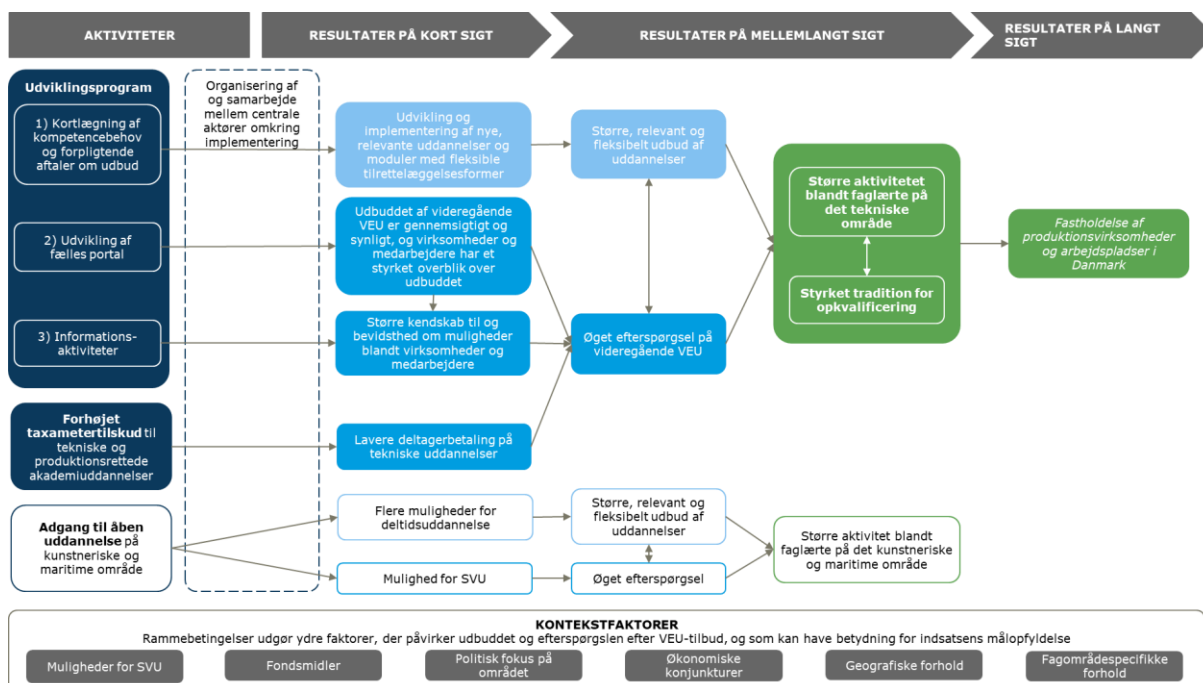
Dette metodebilag skal læses i forlængelse af afsnit 2.3 i hovedrapporten. Formålet med bilaget er at give en mere detaljeret præsentation af dataindsamlingsprocessen og datagrundlaget for såvel det kvantitative som kvalitative datamateriale i evalueringen.

10.1 Evalueringsdesign

Rambøll har gennemført en teoribaseret evaluering, som konkret er udmøntet gennem en kombineret målopfyldelses- og virkningsevaluering. Med målopfyldelsesevalueringen er det belyst, hvorvidt målene om at skabe en ny tradition for opkvalificering af faglærte samt øget aktivitet på videregående VEU er indfriet. Virkningsevalueringen har belyst, hvorvidt og hvordan de centrale initiativer i aftalen (det forhøjede taxamertilskud og udviklingsprogrammet) har bidraget til at realisere målene.

Som udgangspunkt for evalueringen, er der ydermere udarbejdet en forandringsteori til at beskrive de forskellige initiativer i VEU-milliarden, og hvordan de forventes at have indflydelse på de mere langsigtede mål om at styrke traditionen for opkvalificering blandt faglærte på det tekniske og produktionsrettede område og i sidste ende at styrke og bevare Danmark som produktionsland. Forandringsteorien er udarbejdet med udgangspunkt i aftaleteksten og andre centrale dokumenter om initiativerne. Styrelsen for Forskning og Uddannelse har bidraget til at validere og kvalificere forandringsteorien. Forandringsteorien har dannet rammen for dataindsamlingen og analysen, som forsøger at give svar på, hvorvidt og hvordan de forskellige initiativer i VEU-milliarden har påvirket udviklingen på området. Den samlede forandringsteori fremgår af figuren nedenfor.

Figur 10-1: Forandringsteori

Den kombinerede mål- og effektevaluering er gennemført med udgangspunkt i et mixed methods-design, hvor kvantitative og kvalitative data beriger hinanden. I det følgende afsnit vil de centrale datakilder blive gennemgået, ligesom det belyses, hvordan de hver især har spillet ind i den samlede opgaveløsning.

10.2 Kvantitativ dataindsamling

Dette afsnit indeholder en uddybende beskrivelse af den kvantitative dataindsamling, herunder den forudgående databehandling samt en beskrivelse af de anvendte datakilder.

Formålet med den kvantitative dataindsamling er todelt. Dels anvendes de kvantitative data til at undersøge, om det er lykkedes at nå de opstillede mål for VEU-milliarden. Dernæst bidrager det kvantitative datamateriale til at belyse, hvorvidt takstforhøjelserne har en indvirkning på deltagerpriserne på de akademiuddannelser, der har været omfattet af takstforhøjelser.

Til at undersøge disse formål består det kvantitative datagrundlag af følgende datakilder:

- Registerdata om kursisterne på akademiuddannelserne fra Danmarks Statistik
- Kursusudbudsdata modtaget fra den fælles tilmeldingsportal, BygOvenPå.

I de følgende afsnit beskrives de specifikke kvantitative datakilder og analyserne detaljeret.

Aktivitet, udbud og kursistprofil

Til at undersøge, om det er lykkedes at nå de opstillede mål for VEU-milliarden, laves tre analyser. Først analyseres udviklingen i antallet af kursister, dvs. aktiviteten, samt udbuddet på akademiuddannelserne. Herefter undersøges kursistprofilen på de tekniske- og produktionsrettede akademiuddannelser. Til disse analyser anvendes registerdata fra Danmarks Statistik, hvorudfra det er muligt at definere den samlede kursistpopulation på akademiuddannelserne, samt definere udbudte moduler på akademiuddannelserne og opnå information om populationens baggrundskarakteristika for derved at kunne bestemme kursistprofilen. De forskellige analyser og data, der anvendes, beskrives herunder.

Aktivitet

Aktiviteten på akademiuddannelser er defineret ud fra to mål; 1) antallet af kursister, der har deltaget på et modul, og 2) antallet af årselever, der har deltaget på uddannelserne.

Populationen af kursister defineres som værende alle kursister, der i årene 2009-2018 er blevet registreret som deltagende på et modul på en akademiuddannelse. Til dette anvendes Danmarks Statistiks register over alle registrerede kursister ved voksen- og efteruddannelse (VEUV). Ud fra denne kursistpopulation er udviklingen i antal kursister og antal årselever beregnet for hhv. de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, der har været omfattet af takstforhøjelser, samt de øvrige akademiuddannelser. Se tabellen nedenfor for en oversigt over de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, der har været omfattet af takstforhøjelser. Af det anvendte register fremgår det ikke, om kursisten har *gennemført* en uddannelse. Der skal derfor tages højde for, at nogle af kursisterne kan være faldet fra kurset undervejs i perioden.

Tabel 10-1: Tekniske og produktionsrettede uddannelser, omfattet af takstforhøjelser

Uddannelse
Byggeteknologi
Byggekoordination
VVS-installation
Elinstallation
Energiteknologi
Automation og drift
Innovation, produkt og produktion
Informationsteknologi
International transport og logistik
Miljøteknologi
Kvalitet og målteknologi
Hygiejne og rengøring
Proces, laboratorie- og fødevareteknologi

Registeret over kursister ved voksen- og efteruddannelse (VEUV) går frem til og med den 31. august 2018. For at medtage år 2018 i analysen fremskrives aktiviteten for hele 2018. Dette gøres ved at beregne den gennemsnitlige fordeling af aktiviteten i perioden før og perioden efter den 31. august 2015-2017. Ud fra de foregående år antages det, at den registrerede aktivitet i 2018 frem til og med den 31. august 2018 udgør 60 pct. af den samlede aktivitet i 2018. Se beregningerne for aktivitetsandel nedenfor. Aktiviteten i 2018 fremskrives derfor med de resterende 40 pct.

Tabel 10-2: Fordeling af aktivitet i perioden før og efter den 31. august 2015-2017

År	Før den 31. august	Efter den 31. august
2015	58 pct.	42 pct.
2016	62 pct.	38 pct.
2017	60 pct.	40 pct.
Gennemsnit	60 pct.	40 pct.

Kilde: Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Ligeledes er der beregnet et estimat for aktiviteten i 2019 ved at fremskrive aktiviteten i 2018 med den gennemsnitlige udvikling i aktiviteten fra 2015-2016, 2016-2017 samt 2017-2018. Se tabellen nedenfor for beregning af den gennemsnitlige udvikling.

Tabel 10-3: Gennemsnitlig udvikling i aktiviteten 2015-2018

År
2015-2016
2016-2017
2017-2018
Gennemsnit

Kilde: Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

På baggrund af denne databehandling er det samlede datagrundlag for aktiviteten i 2009 til og med 2019 som vist i tabellen herunder. Disse tal er grundlaget for analyserne af aktiviteten.

Tabellen nedenfor viser den samlede udvikling i aktiviteten målt på antal kursister og antal årselever efter tilpasning af aktiviteten i 2018 og 2019. Disse anvendes til at undersøge, hvorvidt målene for VEU-milliarden er opnået.

Tabel 10-4: Antal kursister og antal årselever på de tekniske og produktionsrettede samt øvrige akademiuddannelser 2009-2019

a) Kursister	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Omfattede tekniske og produktionsrettede uddannelser	1.023	1.008	1.520	1.574	2.334	2.382	2.940	4.650	5.152	5.102	6.258
Øvrige akademiuddannelser	24.225	23.661	27.200	26.490	26.034	23.392	21.032	23.755	23.448	20.445	

b) Årselever	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Omfattede tekniske og produktionsrettede uddannelser	167	168	253	260	364	352	439	691	763	698	836
Øvrige akademiuddannelser	3.884	3.935	4.527	4.373	4.315	3.798	3.362	3.746	3.601	3.151	

Kilde: Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Udbud af moduler

Udbuddet af moduler er beregnet på baggrund af registret fra Danmarks Statistik over kursister ved voksen- og efteruddannelse (VEUV). Alle kursister registreres i registret med en kursuskode, som anvendes til identifikation af kurset. Kursuskoderne er indberettet af uddannelsesinstitutionerne og fungerer som lokale koder for institutionens kurser.

Udbuddet af moduler er defineret som antallet af unikke kursuskoder, der er registreret på de enkelte uddannelser på de enkelte institutioner. Registret består udelukkende af moduler, hvor der er kursister tilknyttet. Dette skyldes, at registret er bygget omkring individerne i registret og dermed aktiviteten. Det betyder, at nedlagt og ikke-oprettede hold ikke indgår i denne analyse. Derudover er der ligesom ved aktiviteten kun data frem til og med den 31. august 2018, hvorfor antallet af udbudte moduler i 2018 er fremskrevet på samme måde som for aktiviteten.

Tabellen nedenfor viser den samlede udvikling i udbuddet af moduler efter tilpasning af udbuddet i 2018. Disse anvendes til at undersøge, om der er sket en stigning i antallet af udbud.

Tabel 10-5: Antal udbudte moduler på de tekniske og produktionsrettede samt øvrige akademiuddannelser 2009-2018

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Omfattede tekniske og produktionsrettede uddannelser	99	103	162	161	226	243	269	563	715	640
Øvrige akademiuddannelser	1.560	1.652	2.013	2.143	2.097	1.913	1.789	2.404	2.564	2.213

Kilde: Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Kursistprofil

Til at undersøge ændringerne i kursistprofilen og udviklingen i denne på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, der er omfattet af takstforhøjelser anvendes igen registerdata fra Danmarks Statistik. Tabellen herunder viser en oversigt over registre og formålet med registrene i analysen af kursistprofilerne.

Tabel 10-6: Anvendte registre fra Danmarks Statistik til beskrivelse af kursistprofil samt formål

Register	Formål
Befolkning (BEF)	At beskrive kursisternes køn, alder og bopælsregion
Højeste fuldførte uddannelse (UDDF)	At beskrive kursisternes uddannelsesmæssige baggrund
IDA Persondata (IDAP)	At beskrive kursisternes arbejdsmarkedstilknytning samt erhvervs erfaring
Registerbaseret arbejdsstyrkestatistik (RAS)	At beskrive kursisternes aktuelle branche, de er beskæftiget i

Kursisternes baggrundskaraktistika defineres ud fra ovenstående registre. Med udgangspunkt i populationen defineret i analysen af aktiviteten, kobles disse baggrundskaraktistika på kursisterne, som er registreret som deltagende på et modul på en teknisk og produktionsrettet akademiuddannelse, som er omfattet af forhøjet taxametertilskud. Kursisterne indgår i analysen hver gang, de er registeret som deltagende på et modul på ovennævnte uddannelser. De betyder fx, at en kursist, der har deltaget på to kurser, indgår i analysen to gange.

Udviklingen i kursisternes profil kan ses i Bilag 2.

Deltagerpriser

Til at undersøge udviklingen i deltagerpriser anvendes data fra den fælles tilmeldingsportal BygOvenPå.dk. Denne analyse belyser, hvorvidt takstforhøjelserne har haft en indvirkning på deltagerpriserne på de akademiuddannelser, der har været omfattet af forhøjet taxametertilskud.

Data fra BygOvenPå.dk består af alle moduler, som institutionerne vælger at oprette på den fælles tilmeldingsportal. Siden indeholder derfor både moduler, der faktisk bliver oprettet, og moduler, der nedlægges, hvis der er for få tilmeldte. Data indeholder derimod ikke moduler, som institutionerne af den ene eller anden grund ikke har oprettet på tilmeldingsportalen. Dette betyder, at der er moduler, som oprettes og udbydes, uden at disse fremgår af BygOvenPå.dk. Derfor indeholder datasættet ikke den fulde mængde af udbudte moduler på akademiuddannelserne. Der findes dog ikke andre samlede oversigter, der indeholder deltagerpriser.

Dertil er BygOvenPå.dk udelukkende en tilmeldingsportal for moduler fra akademiuddannelser, som er omfattet af takstforhøjelser. Data om deltagerpriser indeholder dermed kun akademiuddannelserne, der fremgår af Tabel 10-1.

Forud for leveringen af data fra BygOvenPå.dk har leverandøren foretaget en rensning af data for at fjerne kendte fejlkilder. Udover datarensningen fra leverandøren er der foretaget en enkelt ekstra frasortering. Dette handler om kurser, som henvender sig til ledige. Et typisk kendetegn ved disse kurser er, at varigheden er på seks uger og prisen ligger på mellem 20.000-24.000 kr. Denne prissætning kan antages at være mere eller mindre uafhængig af takstforhøjelserne, da deltagerpriserne for disse lægger sig op ad, hvad der er tilladt at tage for et sådant kursus. For at få et retvisende billede af deltagerprisernes udvikling som følge af ændringer i taksterne, frasorteres disse fra datasættet. Det drejer sig om 35 observationer.

I data fra BygOvenPå.dk indgår både dag-, aften- og fjernundervisning. I den endelige analyse ses der på tværs af disse undervisningstyper, når prisudviklingen analyseres for hhv. uddannelser og institutioner. Dette er valgt for at få et indtryk af prisudviklingen som helhed, til trods for at der kan være forskel i priser på tværs af undervisningstype.

Den fælles tilmeldingsportal, BygOvenPå.dk blev oprettet i 2015 i forbindelse med VEU-milliarden og det forhøjede taxametertilskud. Derfor har det via denne datakilde ikke været muligt at undersøge, hvorvidt deltagerpriserne faldt som følge af det forhøjede taxametertilskud i 2015, da der ikke er data fra før 2015. Derimod har det været muligt at undersøge, hvorvidt deltagerpriserne igen er steget fra 2019 til 2020, hvor det forhøjede taxametertilskud igen frafalder. Deltagerpriserne i 2020 er baseret på moduler, som ved udgangen af 2019 er oprettet på den fælles tilmeldingsportal. Det betyder, at institutioner, som ikke har oprettet moduler ind i 2020 på dette tidspunkt, ikke vil indgå med deltagerpriser i 2020.

Yderligere er datakvaliteten i årene 2016 og 2017 lav, hvorfor analyserne af prisudviklingen baseres på data fra 2018-2020. Det giver en datamængde, som fordeler sig over årene som vist i tabellen nedenfor.

Tabel 10-7: Antal moduler på BygOvenPå.dk

År	Antal moduler på BygOvenPå.dk
2018	916
2019	1.012
2020	692
I alt	2.620

Kilde: Data fra BygOvenPå.dk. Beregninger foretaget af Rambøll.

Udviklingen i deltagerpriser fordelt på hhv. uddannelser og institutioner kan ses i bilag 2.

10.3 Kvalitativ dataindsamling

Formålet med den kvalitative dataindsamling er todelt. For det første har det kvalitative datamateriale bidraget til at uddybe og nuancere årsager til tendenser i det kvantitative datamateriale. De kvalitative analyser har fx bidraget til at forklare forskellene mellem den faktiske og forventede aktivitetsudvikling såvel som forskelle i deltagerpris inden for de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. For det andet har det kvalitative datamateriale skabt et dybdegående indblik i andre temaer, som ikke er kvantificerbare, og som dermed ikke kan belyses ved hjælp af kvantitative registerdata. Det indebærer blandt andet virksomhederne og medarbejdernes oplevelse af traditionen for opkvalificering og uddannelsesinstitutionernes oplevelse af at kunne imødekomme nye kompetencebehov set i lyset af, at teknologien er under konstant forandring.

Det kvalitative datagrundlag består sammenlagt af seks casebesøg på uddannelsesinstitutioner i Danmark, som udbyder én eller flere tekniske eller produktionsrettede akademiuddannelser, samt 64 telefoninterviews med faglærte og uddannelsesansvarlige på virksomheder, arbejdsmarkedets parter samt udvalgte øvrige medlemmer af VEU-referencegruppen, herunder repræsentanter fra ministeriet og institutionerne. I de følgende underafsnit beskrives de specifikke kvalitative datakilder og proceduren for dataindsamlingen mere detaljeret.

Casebesøg på uddannelsesinstitutionerne

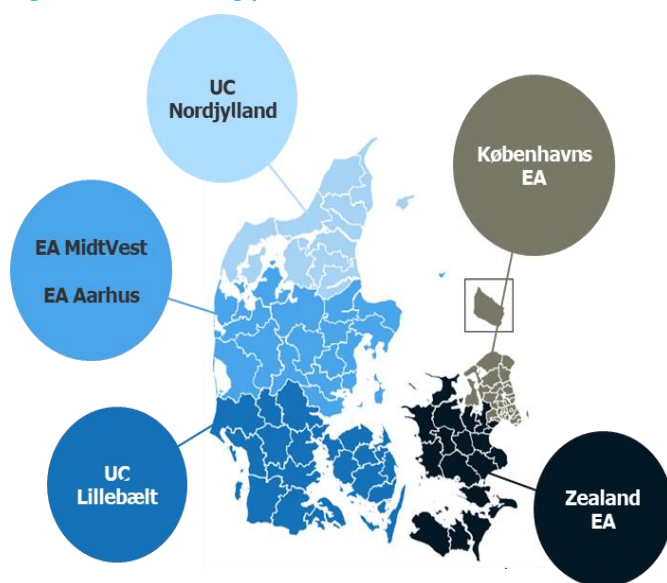
Som del af den kvalitative dataindsamling er der foretaget seks casebesøg på institutioner, som udbyder tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. Formålet med casebesøgene har dels været at få indsigt i institutionernes arbejde med de forskellige initiativer i VEU-milliarden, dels at få institutionernes vurdering af, hvilke forklaringer der ligger bag udviklingen af aktiviteten og udbuddet inden for det tekniske og produktionsrettede område.

Der er foretaget en systematisk caseudvælgelse af de seks uddannelsesinstitutioner, som dels sikrer geografisk og uddannelsesmæssig spredning, dels skaber et solidt indblik i institutionernes oplevelser med centrale initiativer i aftalen såsom informationsaktiviteter og udviklingen af den fælles tilmeldingsportal. Konkret er der udvalgt seks uddannelsesinstitutioner, som samlet afspejler:

- En geografisk spredning på tværs af de fem regioner
- En afdækning af alle tekniske, produktionsrettede og merkantile uddannelser omfattet af takstforhøjelser
- Et bredt udsnit af institutioner, som har deltaget i lokale informationsprojekter og opbygningen af den fælles tilmeldingsportal.

Fordelingen af de seks casebesøg fremgår af figuren nedenfor.

Figur 10-2: Casebesøg på seks uddannelsesinstitutioner

Som led i de seks casebesøg er der gennemført interviews med uddannelsesledere eller andre ledelsesrepræsentanter fra de tekniske, produktionsrettede og merkantile uddannelser omfattet af takstforhøjelser samt medarbejdere i institutionen, der enten har deltaget i udviklingen og driften af den fælles informations- og tilmeldingsportal og/eller i den lokale informationsindsats. Et casebesøg bestod som udgangspunkt af tre fokusgruppeinterviews. Enkelte institutioner havde en relativt lille gruppe af medarbejdere, som både havde indblik i den lokale informationsindsats og den fælles informations- og tilmeldingsportal. I de tilfælde er der kun foretaget to fokusgruppeinterviews – ét

med ledelsesrepræsentanter og ét med medarbejdere, hvor sidstnævnte både har dækket den lokale informationsindsats og den fælles informations- og tilmeldingsportal. Tabellen nedenfor giver et overblik over, hvor mange repræsentanter fra institutionerne der alt i alt er talt med under de seks casebesøg.

Tabel 10-8: Oversigt over casebesøg

Respondenttype	Antal deltagere
Ledelsesrepræsentanter	20
Medarbejdere (informationsindsats)	8
Medarbejdere (BygOvenPå)	13

Note: Den samme institutionsrepræsentant kan i nogle tilfælde godt have deltaget i mere end ét interview og tæller derfor med mere én en gang i ovenstående opgørelse.

Telefoninterviews med arbejdsmarkedets parter og øvrige involverede aktører

Som led i den kvalitative dataindsamling er der yderligere foretaget en række telefoninterviews med arbejdsmarkedets parter, som har været involveret i udmøntningen af VEU-milliarden og/eller indgået i den VEU-referencegruppe, der blev nedsat i forbindelse med aftalen. Disse telefoninterviews har haft til formål at tilvejebringe parternes opfattelse af, hvorvidt der ifølge dem er sket en udvikling i virksomhedernes brug videregående VEU og deres tradition for opkvalificering inden for

det tekniske og produktionsrettede område. Interviewene skulle også give indsigt i parternes oplevelser af samarbejdet i både informationsarbejdsgruppen og i VEU-referencegruppen samt udbyttet af at sidde i disse grupper. Der er sammenlagt gennemført 10 telefoninterviews på mellem 60-75 minutter med repræsentanter fra forskellige arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer.

Derudover er der gennemført en række telefoninterviews med de øvrige aktører, som har deltaget i VEU-referencegruppen og/eller i udviklingen af den fælles informations- og tilmeldingsportal, BygOvenPå. Formålet med disse interviews var dels at få indsigt i deres oplevelse af samarbejdet i VEU-referencegruppen og udmøntningen af VEU-milliarden mere generelt, dels at få indblik i aktiviteten og udbuddet på det tekniske og produktionsrettede område af videregående VEU. Der er sammenlagt gennemført otte telefoninterviews af én times varighed med øvrige involverede aktører. Tabellen nedenfor viser, hvilke forskellige organisationer de forskellige respondenter har repræsenteret i disse telefoninterviews.

Tabel 10-9: Telefoninterviews med arbejdsmarkedets parter og øvrige aktører

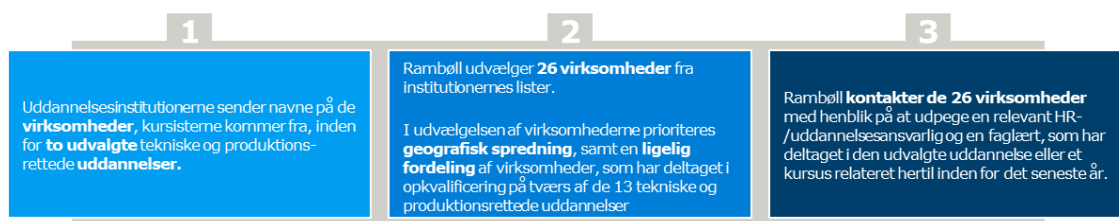
Arbejdsmarkedets parter	Øvrige aktører
- Dansk Industri - Dansk Erhverv - Tekniq - Dansk Byggeri - Dansk Metal - Teknisk Landsforbund - Dansk EL-forbund - FH - HK 3F	- SFU - Danske Erhvervsakademier - Erhvervsakademi Kolding - Erhvervsakademi Dania - UC Lillebælt - Erhvervsakademi Sydvest

Telefoninterviews med virksomheder

For at få indsigt i virksomhedernes tradition og praksis for efter- og videreuddannelse på det tekniske og produktionsrettede område er der blevet foretaget en række telefoninterviews med virksomheder, der har haft medarbejdere på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. Som udgangspunkt er der gennemført interviews med én medarbejder, som har været afsted på én af de tekniske eller produktionsrettede akademiuddannelser, og én HR-medarbejder eller uddannelsesansvarlig fra virksomheden, som har indsigt i virksomhedens tradition og praksis for brug af videregående VEU. Interviews med medarbejdere har haft en varighed af ca. en halv time, mens interviews med de uddannelsesansvarlige har haft varighed af ca. én times varighed.

Figuren nedenfor illustrerer den strategi, der er anvendt til at udvælge og rekruttere virksomheder.

Figur 10-3: Udvalgelses- og rekrutteringsstrategi af virksomheder

Som det fremgår af figuren, har første trin i rekrutteringsstrategien bestået i at indhente navne på virksomheder, der har deltaget i tekniske eller produktionsrettede akademiuddannelser fra de relevante uddannelsesinstitutioner. Hver institution er blevet bedt om at fremsende lister med virksomhedsnavne fra to forskellige akademiuddannelser, som er udvalgt med henblik på at sikre, at alle 13 tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser er repræsenteret. På baggrund af disse

lister er 26 virksomheder blevet udvalgt og efterfølgende kontaktet med henblik på at udpege en relevant HR-/uddannelsesansvarlig og en faglært, som har deltaget i den udvalgte akademiuddannelse inden for det seneste år. Med denne rekrutteringsstrategi er det valgt kun at interviewe virksomheder, som har deltaget i en akademiuddannelse. Dette har været med henblik på at sikre, at virksomheden har et vist kendskab til og mulighed for at vurdere udbuddet af akademiuddannelser inden for det tekniske og produktionsrettede område. Der skal derfor tages højde for, at kendskabet til og anvendelsen af akademiuddannelser gennemsnitligt kan være lidt større blandt denne gruppe end blandt alle tekniske og produktionsrettede virksomheder.

En stor andel af de kontaktede virksomheder ønskede af forskellige årsager ikke at deltage i evalueringen – dog primært på grund af ressourcspørgsmål. Rekrutteringsstrategien er derfor blevet modificeret løbende i dataindsamlingen med henblik på at sikre et tilstrækkeligt stort og bredtfordelt datagrundlag. Antallet af udvalgte virksomheder er således løbende blevet skaleret op for at sikre det nødvendige antal virksomheder til telefoninterviews.

I alt er 135 virksomheder blevet kontaktet. Af disse er der 30 virksomheder, som har ønsket at deltage. 67 virksomheder har tilbagemeldt, at de ikke ønsker at deltage i evalueringen og yderligere 38 virksomheder er ikke vendt tilbage på vores henvendelser.

Der er alt i alt foretaget 42 interviews fordelt på 30 forskellige virksomheder. Forskellen i antal interviews og antal virksomheder skyldes, at det ikke er alle virksomheder, som både har været i stand til at stille en medarbejder og en uddannelsesansvarlig til rådighed, hvorfor der i flere tilfælde kun er gennemført interview med enten en medarbejder eller en uddannelsesansvarlig fra den pågældende virksomhed. De gennemførte telefoninterviews fordeler sig dog alligevel således, at vi har talt med 21 medarbejdere og 21 uddannelsesansvarlige.

Tabellerne nedenfor viser fordelingen af telefoninterviews opdelt på, hvilken udbyder der har udbudt den akademiuddannelse, virksomheden har deltaget i, og på hvilken akademiuddannelse virksomheden har deltaget i. Som det fremgår af tabellerne, er det lykkedes at tale med virksomheder, som har deltaget på alle de relevante uddannelsesinstitutioner, ligesom det er lykkedes at tale med virksomheder, som har haft medarbejdere afsted på langt størstedelen af de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, som har været omfattet af takstforhøjelser.

Institution	Antal interviews
KEA	3
Erhvervsakademi Sydvest	10
Erhvervsakademi Midtvest	3
Erhvervsakademi Dania	2
Cphbusiness	2
UCL	4
UCN	4
Smart-Learning	2
Zealand	5
Erhvervsakademi Aarhus	4
IBA Kolding	3
I alt	42

Tabel 10-10: Virksomhedsinterviews fordelt på institutioner og akademiuddannelser

Tabel 10-11: Virksomhedsinterviews fordelt på institutioner og akademiuddannelser

Uddannelse	Antal interviews
Byggekoordination	8
VVS-installation	2
El-installation	8
Energiteknologi	2
Automation og drift	2
Innovation, produkt og produktion	3
Informationsteknologi	4
International transport og logistik	3
Miljøteknologi	3
Kvalitet og måleteknologi	2
Hygiejne og rengøringsteknik	5
Proces, laboratorie og fødevareteknologi	-
Byggeteknologi	-
I alt	42

Til trods for rekrutteringsudfordringen er der 42 virksomhedsinterviews fordelt på 30 forskellige virksomheder, som placerer sig rundt omkring i landet, og som har deltaget i forskellige tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser. Der er således tale om et stærkt kvalitativt datagrundlag, som gør det muligt at inddrage virksomhedernes perspektiv og give dem en central rolle i evalueringen.

Interviews med kunstneriske og maritime uddannelser

Som en del af aftalen om VEU-milliarden lagde parterne op til at give de maritime og kunstneriske uddannelsesinstitutioner mulighed for at udbyde videregående uddannelser for faglærte efter lov om åben uddannelse på alle uddannelsesområder, så de videregående kunstneriske og maritime uddannelsesinstitutioner blev underlagt det samme generelle regelsæt for at udbyde efter- og videreuddannelse som de danske erhvervsakademier, professionshøjskoler og universiteter. Formålet med denne ændring var at styrke faglærtes muligheder for at tage en videregående deltidsuddannelse inden for de maritime og kunstneriske områder. For at undersøge om denne ændring har påvirket efterspørgsels- og udbudsbilledet inden for det maritime og kunstneriske område er der foretaget to interviews med ledelsesrepræsentanter fra maritime institutioner og to interviews med ledelsesrepræsentanter fra kunstneriske uddannelsesinstitutioner.

11. BILAG 2: SUPPLERENDE TABELLER

11.1 Aktivitet

Tabel 11-1: Aktiviteten på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, fordelt på institutioner målt på antal kursister

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EA SydVest	121	99	214	227	329	435	456	780	952	1.005
EA MidtVest	0	28	18	48	142	127	123	115	128	115
EA Dania	0	0	0	0	0	0	12	171	240	212
EA Aarhus	168	181	175	246	302	182	338	689	549	468
IBA Kolding	0	37	171	103	230	121	195	269	337	260
EA Zealand	99	86	135	123	132	94	55	171	269	377
Københavns EA	20	53	190	147	201	135	109	343	458	458
Cphbusiness^{a)}	407	401	490	515	722	917	1.396	1.499	1.441	1.337
UCL	92	88	90	129	255	287	221	519	582	585
UCN	78	35	37	36	21	84	35	94	196	285

Note: Aktiviteten for de sidste fire måneder af 2018 er baseret på en fremskrivning, hvorfor disse tal skal fortolkes med en vis forsigtighed. Der er korrigeret for diskretionshensyn i tabellen. ^{a)} Aktiviteten for Cphbusiness omfatter også aktivitet for Smart Learning.

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Tabel 11-2: Aktiviteten på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, fordelt på uddannelser målt på antal kursister

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Automation og drift	0	0	0	0	0	0	0	45	89	192
VVS-installation	0	0	0	0	0	0	0	113	311	352
Elinstallation	0	0	0	0	0	0	0	78	420	605
Hygiejne og rengøringsteknik	0	0	0	0	0	0	0	22	15	0
Byggekoordinat-ion	0	0	0	0	0	0	0	0	28	37
Byggeteknologi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22
Miljøteknologi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40
Energiteknologi	0	0	0	0	0	16	130	372	357	218
Proces, laboratorie- og fødevarer-teknologi	153	145	188	138	109	73	43	51	85	28
Innovation, produkt og produktion	149	238	546	479	959	1.031	1.272	1.877	1.828	1.570
Informationstek-nologi	305	262	376	419	521	494	753	1.137	988	1.022
International transport og logistik	416	363	410	538	745	768	742	955	1.030	1.017

Note: Aktiviteten for de sidste fire måneder af 2018 er baseret på en fremskrivning, hvorfor disse tal skal fortolkes med en vis forsigtighed. Der er korrigeret for diskretionshensyn i tabellen.

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Tabel 11-3: Aktiviteten på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, fordelt på institutioner målt på antal årselever

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EA SydVest	20	16	36	38	48	60	68	118	148	143
EA MidtVest	0	5	3	8	24	19	16	17	19	16
EA Dania	0	0	0	0	0	0	0	29	38	29
EA Aarhus	28	30	29	41	48	28	51	104	79	68
IBA Kolding	0	6	28	17	36	19	32	44	55	43
EA Zealand	15	14	22	19	19	14	8	28	39	54
Københavns EA	3	9	32	24	33	21	15	51	68	63
Cphbusiness^{a)}	67	67	82	85	111	135	205	209	201	168
UCL	15	15	15	21	41	44	37	79	88	72
UCN	13	6	6	6	3	12	6	14	27	40

Note: Aktiviteten for de sidste fire måneder af 2018 er baseret på en fremskrivning, hvorfor disse tal skal fortolkes med en vis forsigtighed. Der er korrigeret for diskretionshensyn i tabellen. ^{a)} Aktiviteten for Cphbusiness omfatter også aktivitet for Smart Learning.

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Tabel 11-4: Aktiviteten på de tekniske- og produktionsrettede akademiuddannelser, fordelt på institutioner målt på antal årselever

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Automation og drift	0	0	0	0	0	0	0	7	13	25
VVS-installation	0	0	0	0	0	0	0	15	39	45
Elinstallation	0	0	0	0	0	0	0	12	59	76
Hygiejne og rengøringsteknik	0	0	0	0	0	0	0	4	3	0
Byggekoordinat-ion	0	0	0	0	0	0	0	0	5	6
Byggeteknologi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Miljøteknologi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Energiteknologi	0	0	0	0	0	0	17	55	55	29
Proces, laboratorie- og fødevareteknologi	24	24	31	22	15	11	6	9	14	0
Innovation, produkt og produktion	24	39	90	79	153	154	196	282	281	233
Informationsteknologi	50	44	63	69	83	69	102	150	126	105
International transport og logistik	69	60	68	90	112	116	117	158	169	167

Note: Aktiviteten for de sidste fire måneder af 2018 er baseret på en fremskrivning, hvorfor disse tal skal fortolkes med en vis forsigtighed. Der er korrigeret for diskretionshensyn i tabellen.

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

11.2 Udbud

Tabel 11-5: Udbud på de tekniske- og produktionsrettede akademiuddannelser, fordelt på institutioner

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EA SydVest	5	6	14	14	16	28	35	70	78	63
EA MidtVest	0	3	3	7	11	13	17	16	25	25
EA Dania	0	0	0	0	0	0	0	16	30	23
EA Aarhus	16	15	18	20	23	18	26	72	66	63
IBA Kolding	0	7	24	23	38	26	25	28	38	27
EA Zealand	8	7	16	11	13	9	7	21	25	33
Københavns EA	3	5	16	14	19	19	12	37	51	47
Cphbusiness^{a)}	44	45	56	54	77	87	110	228	299	257

UCL	9	10	11	15	26	31	27	61	73	63
UCN	8	5	4	3	3	12	6	14	30	38

Note: Udbuddet opgøres som antallet udbud, der har været aktivitet på (dvs. mindst én kursist). Udbuddet for de sidste fire måneder af 2018 er baseret på en fremskrivning, hvorfor disse tal skal fortolkes med en vis forsigtighed. Der er korrigeret for diskretionshensyn i tabellen. ^{a)} Aktiviteten for Cphbusiness omfatter også aktivitet for Smart Learning.

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Tabel 11-6: Udbud på de tekniske og produktionsrettede akademiuddannelser, fordelt på uddannelser

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Automation og drift	0	0	0	0	0	0	0	6	17	37
VVS-installation	0	0	0	0	0	0	0	9	35	38
Elinstallation	0	0	0	0	0	0	0	7	35	58
Hygiejne og rengøringsteknik	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0
Byggekoordinat-ion	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0
Byggeteknologi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Miljøteknologi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
Energiteknologi	0	0	0	0	0	0	16	44	50	27
Proces, laboratorie- og fødevarer-teknologi	12	11	20	13	11	7	4	5	10	0
Innovation, produkt og produktion	19	29	60	56	105	119	109	214	264	217
Informationstek-nologi	34	31	49	43	53	48	71	152	149	123
International transport og logistik	34	32	33	49	57	67	69	123	148	125

Note: Udbuddet opgøres som antallet udbud, der har været aktivitet på (dvs. mindst én kursist). Udbuddet for de sidste fire måneder af 2018 er baseret på en fremskrivning, hvorfor disse tal skal fortolkes med en vis forsigtighed. Der er korrigeret for diskretionshensyn i tabellen.

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

11.3 Kursistprofil

Tabel 11-7: Fordeling over kursisternes køn

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kvinde	33%	40%	40%	41%	41%	39%	35%	32%	28%	25%
Mand	67%	60%	60%	59%	59%	61%	65%	68%	72%	75%

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Tabel 11-8: Kursisternes gennemsnitlige alder

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Gennemsnitlig alder	35	37	37	37	37	38	37	38	38	37

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Tabel 11-9: Fordeling over kursisternes alder

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
< 30 år	35%	28%	27%	28%	28%	28%	28%	25%	28%	32%
31-40 år	33%	33%	34%	35%	32%	31%	33%	32%	32%	31%
41-50 år	24%	24%	26%	25%	27%	26%	26%	28%	27%	24%
> 50 år	7%	15%	13%	12%	13%	15%	13%	14%	13%	14%

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Tabel 11-10: Fordeling over kursisternes højest fuldførte uddannelse

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Grundskole	11%	13%	16%	20%	22%	22%	23%	23%	23%	24%
Erhvervsuddannelse	42%	38%	31%	30%	29%	30%	33%	34%	33%	32%
Gymnasial uddannelse	22%	21%	21%	21%	19%	18%	18%	15%	13%	11%
Kort/mellemlang videregående uddannelse	19%	21%	24%	21%	20%	18%	14%	15%	13%	10%
Lang videregående uddannelse/Ph.d.	4%	6%	6%	5%	5%	4%	4%	3%	3%	2%
Ukendt uddannelse	1%	1%	1%	3%	5%	7%	9%	10%	15%	21%

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Tabel 11-11: Kursisternes gennemsnitlige erhvervs erfaring

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Gennemsnitlig erhvervs-erfaring	13	15	14	13	13	14	15	15	15	-

Note: Data for erhvervs erfaring foreligger kun frem til og med 2017.

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Tabel 11-12: Fordeling over kursisternes erhvervs erfaring

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
< 5 år	22%	19%	23%	23%	26%	24%	21%	18%	20%	-
6-10 år	23%	20%	20%	21%	21%	19%	18%	20%	17%	-
11-15 år	20%	18%	17%	16%	16%	17%	17%	18%	18%	-
16-20 år	12%	13%	13%	15%	11%	14%	15%	14%	16%	-
> 20 år	23%	30%	27%	25%	25%	26%	29%	30%	29%	-

Note: Data for erhvervs erfaring foreligger kun frem til og med 2017.

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Tabel 11-13: Fordeling over kursisternes arbejdsmarkedsstatus

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Selvstændig	1%	2%	2%	2%	2%	3%	3%	3%	5%	-
Lønmodtager	87%	83%	76%	75%	71%	76%	82%	83%	83%	-
Ydelse	4%	9%	18%	17%	20%	16%	9%	9%	7%	-
Andet og ukendt	8%	6%	5%	5%	6%	5%	6%	4%	5%	-

Note: Data for arbejdsmarkedsstatus foreligger kun frem til og med 2017.

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Tabel 11-14: Fordeling over kursisternes bopælsregion

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nordjylland	11%	5%	4%	3%	6%	6%	4%	5%	6%	9%
Midtjylland	23%	29%	22%	29%	27%	22%	23%	25%	22%	22%
Syddanmark	12%	16%	23%	19%	22%	29%	26%	26%	27%	26%
Hovedstaden	37%	33%	34%	32%	31%	33%	35%	31%	29%	29%
Sjælland	14%	13%	14%	13%	10%	10%	10%	11%	13%	13%
Ukendt	3%	4%	3%	3%	3%	2%	2%	2%	2%	2%

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

Tabel 11-15: Fordeling over kursisternes arbejdsmæssige branche

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bygge og anlæg	1%	1%	1%	1%	2%	2%	4%	10%	17%	22%
Ejendomshandel og udlejning	0%	1%	1%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%
Erhvervsservice	9%	11%	9%	11%	11%	11%	10%	11%	11%	8%
Finansiering og forsikring	2%	3%	2%	2%	2%	2%	7%	4%	3%	3%
Handel og transport mv.	35%	28%	29%	34%	35%	32%	28%	26%	26%	27%
Industri, råstofindvinding og forsyning	31%	29%	28%	24%	20%	21%	22%	22%	18%	17%
Information og kommunikation	9%	11%	8%	8%	10%	7%	7%	8%	6%	5%
Kultur, fritid og anden service	3%	4%	5%	3%	3%	3%	3%	3%	2%	2%
Landbrug, skovbrug og fiskeri	0%	1%	0%	0%	0%	3%	3%	1%	2%	2%
Offentlig administration, undervisning og sundhed	10%	13%	16%	16%	17%	19%	14%	13%	15%	12%

Kilde: Data fra Danmarks Statistiks registre. Beregninger foretaget af Rambøll.

11.4 Deltagerpriser

Tabel 11-16: Udvikling i deltagerpriser på tværs af institutioner 2018-2020

(kr.)	2018	2019	2020
EA SydVest	6.063	7.733	9.961
EA MidtVest	3.683	5.803	8.121
EA Dania	5.760	5.721	10.790
EA Aarhus	6.243	8.716	-
IBA Kolding	5.951	6.355	7.993
EA Zealand	5.106	4.868	7.749
Københavns EA	7.747	8.271	-
Cphbusiness	1.900	2.049	3.351
UCL	6.420	6.640	10.741
UCN	5.331	7.011	9.451
Smartlearning	3.287	3.594	4.478
VIA UC	8.800	5.000	-

Note: Smartlearning udbyder kun fjernundervisning, hvorfor de i denne tabel vises separat fra Cphbusiness.

Kilde: Data fra BygOvenPå.dk. Beregninger foretaget af Rambøll.

Tabel 11-17: Udvikling deltagerpriser på tværs af uddannelser 2018-2020

(kr.)	2018	2019	2020
Automation og drift	7.784	7.190	10.616
Byggekoordination	8.142	7.306	8.023
Byggeteknologi	7.383	8.745	9.430
Energiteknologi	6.483	6.237	8.882
Hygiejne og rengøringsteknik	4.517	6.281	5.733
Informationsteknologi	3.532	3.933	6.415
Innovation, produkt og produktion	5.634	6.090	8.944
International transport og logistik	3.310	4.330	6.452
Kvalitet og måleteknologi	6.700	8.317	9.445
Miljøteknologi	1.917	3.129	2.132
Proces-, laboratorie- og fødevareteknologi	4.866	5.291	7.480
Elinstallation	7.340	7.089	9.613
VVS-installation	7.511	8.030	9.151

Kilde: Data fra BygOvenPå.dk. Beregninger foretaget af Rambøll

Tabel 11-18: Udvikling i deltagerpriser på tværs af dag-, aften og fjernundervisning

(kr.)	2018	2019	2020
Dagundervisning	7.141	7.057	9.006
Aftenundervisning	2.307	2.957	5.068
Fjernundervisning	3.521	5.074	9.639

Note: Stigningen i fjernundervisning fra 2019 til 2020 er drevet af nogle få kurser, som har en høj deltagerpris samtidig med at antallet af registrerede fjernundervisningskurser er lavt i 2020, hvorfor denne udvikling skal tolkes med en vis forsigtighed.

Kilde: Data fra BygOvenPå.dk. Beregninger foretaget af Rambøll.